

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II.

Telefoni uradništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCOVENEC

Z nedeljsko prilogom »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
po dodelki in dneva po prazniku

SLOVENEC

stane v dnevni prodaji

samo 1 dinar

Obširna nedeljska številka z
ilustrirano prilogom stane

samo 2 dinarja

Vsak
Slovenec mora imeti »Slovenca!«

Austrofašistična nevarnost

Dunaj, 3. oktobra.

Dogodki v Avstriji so gotovo tudi Vas vnemirili, sploh vsakega človeka, ki želi mirnega razpleta težke politične in gospodarske situacije, v kateri se danes nahaja starajoča se Evropa. Da se je tik po uspehu nemških fašistov pri volitvah v rajhstug posrečilo njihovim somišljenikom v Avstriji spraviti po strmgavljenju dr. Schobra v novo krščansko-socialno volivno vlado dva svoja zastopnika, med njima svojega glavnega voditelja, to zbuja nehote sum, da sta ta dva dogodka med seboj v neki zvezi. So na delu sile, ki stremijo po tem, da se fašizem polasti nad vsem nemškim narodom. To je pojav, ki mu moramo vse, ki nam je pri srcu mirni razvoj našega kontinenta, posvetiti največjo pozornost, in to prav posebno s stališča krščanske kulture in krščanskega naziranja o človeški družbi in državi.

Voditelji krščansko-socialne stranke v Avstriji so pač mislili, da se bodo mogli >Heimwehr< posluževati kot orodja, da se oslabi socialna demokracija ali austromarksizem, kar mi pravimo. Pri tem so pa — vsa oni med njimi, ki so idejno daleč proč od >Heimwehra< — pozabili, da se ta fašistična organizacija ne bo dala izkorisčati kot sredstvo za politične namene krščansko-socialne stranke, ampak da teži sama po izključni oblasti. To je zdaj njen vodja Starhemberg tudi čisto diktatorij, napovedujejoč politično revolucijo, ako bi volitve ne izpadle po volji >Heimwehra<. Za nas, ki se z oficijskim vodstvom krščansko-socialne stranke nismo strinjali, to ni bilo nobeno presecenezenje. >Heimwehr< je nek čisto samosvoj organizem s tendenco po samooblasti, ki hoče sam voditi, ne pa se pustiti uporabljati kot pomočna četa. Tisti krščanski socialci, ki se danes z njim načeloma in po čuvstvih strinjajo, se bodo v njem raztopili, drugi pa se bodo morali od njega pojasni črti ločiti.

Za nas je čisto jasno, zakaj kot ljudje krščanskega družbenega nazora ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi se avstrijski fašizem v čemerkoli identificiral s politiko krščansko-mislečnih ljudi ali političnih skupin pa da bi mi služili njemu kot pomoč za doseganje njegovih ciljev. Kot kristjani zametamo načeloma samooblast austrofašizma kakor odklanjamo diktatorju austromarksizma. Priznavamo, da je austromarksizem, najbolj strupeni in najbolj intolerantni od vseh, nujno izvali odpor, nikakor pa ne moremo privoliti v to, da se težnjam po samooblasti marksizma postavlja nasproti enaka težnja po samooblasti drugega ekstrema. Fašisti sicer govore in pišejo o nekaki stanovski ali korporacijski državi, toda to, kar na takem socialnem idealu bodočnosti utegne biti resnično in uresničljivo, to vse vsebuje kot družaben zamisel veliko boljše in pravilnejše utemeljeno krščansko-socializem Vogelsanga in Orla. Kajšna stanovska pravčično in pravilno razčlenjena država pa je to, v kateri ni svobodnemu razvoju in razmahu ter soigri raznih sil dan v celoti absolutno noben prostor, ampak vse dirigira omnipotentni bog-država! To s krščanskim pojmovanjem družbe absolutno ne gre skupaj. Drugo dejstvo pa, ki pobija vse socialno zvezne fraze austrofašizma, je to, da uživa >Heimwehr< polno podporo avstrijske težke industrije. Zato mu njegovega govorjenja o >Ständestaat<, kjer bi stan težakov imel enakopraven položaj, kakor zagotavlja, naravno ne verjamemo, neglede na to, da so socialni pojmi bivšega kneza Starhemberga skrajno konfuzni.

Tudi naziranje, ki ga imajo austrofašisti o nacionalizmu, se s krščanskim nič ne sklapa. Austrofašistični nacionalizem je absolutno intolerant, ne pozna nobenih etičnih zakonov in obvez, ima za dogmo, da namen posvečuje vsako sredstvo, in ne priznava idealne krščanskega družinskega sožitja enakovrednih narodov, ampak trdi absolutno prioritetno germanstvo čisto v paganskem duhu. — Ta nekrščanska miselnost se jasno razbere tudi iz njegovega plemenito utemeljenega in brutalnega antisemitizma. Imperialistična usmerjenost hajmverovskega pokreta je jasna nadalje iz kulta, ki ga uživa pri njih italijanski fašizem zaradi svoje bojevitosti, ki silo vedno načeloma postavlja nad miroljubna sredstva, krščansko bratstvo in pravico. Nekatere krščan-

Sofija, 4. oktobra. AA. Predsednik bolgarske vlade je uradno objavil zaroko kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno. Vest se je bliskoma razširila po celi državi. Povsod vlada veliko veselje. Prebivalstvo prireja kralju navdušene manifestacije.

Rim, 4. okt. ff. Službeni komunikati javlja: Nj. Vel. kralj in kraljica sta radostno dovolila, da se njuna hči Nj. Vis. princesa Ivana zaroči z Nj. Vel. Borisom III., kraljem Bolgarov.

Listi dostavljajo k temu: »Radostno naznailo zaroke princese Ivane savojske z bolgarskim kraljem se bo sprejela z globokim veseljem od italijanskega naroda, ki se radostnega srca udeležuje v duhu vseh veselih dogodkov kraljeve družine.«

Krasen cvet savojske hiše bo prinesel na prestol prijateljske države tiste tradicije čistega družinskega življenja, ki vladajo v naši kraljevihi.

Ziva simpatija pa, ki druži Italijane z bolgarskim narodom, bo dobila v zvezi med obema vladajočima hišama nove elemente globine in kontinuitete. Ze nekaj časa sem — posebno v Bolgariji — se je govorilo z najtopljejšim čustvom radosci o tej bodoči zvezi. S tem večjim veseljem bosta danes tako plemeniti bolgarski narod kakor vsa Italija sprejela oficielno obvestilo, da sta italijanska suverena dala svoje visoko privoljenje v skorajšnji zakon.«

Vest o zaroki se je v političnih krogih sprejela s tem večjim zadovoljstvom, ker sta tudi dve ostali sestri Ivane, Jolanda in Mafalda, poročili svoje može iz ljubezni. Za to poroko so bile premagane ovire, ki so ji nasprotovale s cerkvenopravnega stališča. Poroka z bolgarskim kraljem ima s političnega stališča namen okrepliti že itak tesne odnose z Bolgarijo in je s tega vidika vse pozornosti vreden fakt za Jugoslavijo.

Vsi so prepričani, da bo Tardieu dotedaj zelo izpremenil svoj kabinet. Elementi, ki se stavljajo sedanjo večino, so večjidel iz centra in desnice: zmerni elementi, ki se drže tradicij Poincaréja in v zunanjepolitičnem oziru nemajno branijo mirovne pogodbe ter se napram Nemčiji drže trdnega kurza.

Sredi te večine krmari Briand, ki je bil sprejet v kabinet samo zato, ker vlada mnenje, da se nobena francoška vlada ne more držati, ako ne uživa podpore skupinice najzvestejših pristašev gospoda Brianda. Toda položaj le-tega je po diskusijah v Ženevi popolnoma omajan. Desničarska skupina g. Marina je že odločno izjavila, da bo prešla v opozicijo, aka Tardieu ne bo izkral Brianda, kojega »pacifizem in germanofilstvo vodi Francijo v pogubo.«

sko intonirane fraze austrofašizma so okraski na poganski mentaliteti; seveda se v posameznikih lahko odkrita krščanska miselnost čudno druži s poganskim neko za naš zmedeni čas, kako značilno spako. Duh celote pa je brezvonomno nekrščanski.

Kakšen bo nadaljnji razvoj naših razmer in concreto, ne morem seveda prerokovati. Bilo mi je samo na tem, da ugotovim, da oni

Zaroka princeze Ivane in kralja Borisa

Velik političen pomen zaroke

Sofija, 4. okt. as. Vest o zaroki kralja Borisa s princezo Giovanno je že včeraj zvečer brzjavno naznala Agenzia Stefani, toda vest se publici ni objavila. Danes dopoldne je bila izredna seja ministrskega sveta, na kateri je ministrski predsednik Ljapčev sporočil ministrom zaroko. Po seji ministrskega sveta so odšli ministri v kraljevo palačo, da kralj čestitajo. Nato je Ljapčev sprejel bolgarske časnikarje, katerim je sporočil vest o zaroki. Vse šole v Sofiji so korporativno privedle šolsko deco pred kraljevo palačo. Ko je kralj po 12. uri zapustil palačo, ga je zbrana množica navdušeno pozdravljala. Študenti so kralja v princu Cirila dvignili na ramena in ju nesli po cesti. Kralj se je zahvalil za ovacije. Ko se je vrátil v palačo, so se manifestacije ponovile in je množica vzlikala tudi novi bolgarski kraljici. Medtem so se zbrali v kraljevi palači inozemski diplomati, da so se vpisali v dvorno knjigo, ravno tako tudi zastopniki inozemskih listov. Oficijni list »Slovo« piše: »Poroka kralja pomeni utrditev dinastije in srečen razvoj Bolgarije pod njegovim žezлом. Princeza Giovanna je kraljica, ki jo želi ves narod. Njen prihod pomeni zapečatenje bolgarsko-italijanskega prijateljstva.«

Vest o zaroki kraja je presenetila tudi dobro informirane kroge. Po težkočah, ker je Vatikan zaračunal različnosti vere zahteval, da se vsi otroci iz zakona vzgojijo v katoliški veri, se je splošno smatralo, da je načrt popolnoma propadel. Presenečenje v diplomatskih krogih je tem večje, ker je italijanski poslanik Piacentini še pred par dnevi izjavil, da ni mislil na poroko z italijansko princenjino. Pod kakšnimi pogoji je papež dovolil poroko, še ni znano. Lahko se smatra, da bo vsaj bodoči prestolonaslednik pripadal pravoslavni cerkvi, ker mora po bolgarski ustavi pripadati kralj državni cerkvi. Ta določba ustave, ki se do sedaj ni spremenila, da ni mislila na poroko z italijansko princenjino. Pod kakšnimi pogoji je papež dovolil poroko, še ni znano. Lahko se smatra, da bo vsaj bodoči prestolonaslednik pripadol pravoslavni cerkvi, ker mora po bolgarski ustavi pripadati kralj državni cerkvi. Ta določba ustave, ki se do sedaj ni spremenila, da ni mislila na poroko z italijansko princenjino. Pod kakšnimi pogoji je papež dovolil poroko, še ni znano. Lahko se smatra, da bo vsaj bodoči prestolonaslednik pripadol pravoslavni cerkvi, ker mora po bolgarski ustavi pripadati kralj državni cerkvi. Ta določba ustave, ki se do sedaj ni spremenila, da ni mislila na poroko z italijansko princenjino.

Tudi pred italijanskim poslanstvom se je danes zbrala velika množica, ki je vdrila prav do vrat. Italijanski poslanik je imel nagovor, v katerem je navajal, da današnji dogodek s srečo kralja in italijanske princenjine venča njegovo delo. Oficijni krogi skušajo odrekati temu dogodku vsak politični pomen in naglašajo, da gre za čisto osebno zadовоčenje z Bolgarijo, ki se že pred več leti zaljubil v princenjino.

Milan, 4. oktora. as. Diplomatični sotrudnik

»Stampa« piše o zaroki bolgarskega kralja med drugim sledi: »Zivimo v času, ko bi poroka med dinastijami lahko pomenile važne orientacije ali razvoj v odnosa med državami, med katerimi je prijateljstvo utelejeno izključno po skupnosti interesov. Tu pa gre za skupnost političnih interesov, ki so kronani z napovedjo poroke v kraljevihi. Italija in Bolgarija lahko napravita še dolgo skupno pot. Noben oblik ne zatemnuje obzora njunega sodelovanja. — Princesinja, ki zavuča italijansko solnce, da bo delila s svojim kraljevskim soprogom veselje in trpljenje ponosnega in žilavega naroda, obeta za bodočnost granitno solidarnost.«

Princesa Ivana je bila rojena 23. novembra 1907 v Rimu v dvoru na Kvirinalu in je najmlajša hči kralja Viktorja Emanuela III. in kraljice Heleni. Nosi ime, ki je v savojski hiši že od 1. 1080. tradicionalno in najbolj prijubljeno. Princesa se odlikuje po svojem veselem in nekoliko porednem značaju. Strastno ljubljena od svojih staršev, posebno od očeta, je bila ljubezni strah svojih učiteljev miss Brown in gdc. Piglino, ki sta jo učile prva angleščka, druga pa francoskega jezika. Kar kar vsi člani italijanske kraljeve hiše, vstaja zgodaj in se skoraj ves dan nahaja poleg očeta. Od njega se je naučila streliči, jahati, plavati in voditi avtomobil. Med ljudstvom je prijubljena vsled svoje veselosti in pristnem smehu.

Kralj Boris III. je bil rojen 31. januarja 1894. od očeta Ferdinanda I., sinu princa Avgusta Kobiljskega in princese Clementine Orleanske, poročenega s princeso Marijo Luizo Bourbonsko. Princ Boris je bil krščen v katoliški veri, se je pa moral na pristnem bolgarskem javnosti in ruske carske hiše dati 2. januarja 1897 krstiti po pravoslavnem obredu. Prince se je udeležil balkanske vojne 1. 1912, in pa svetovne vojne ter je poraz na Dobrem polju 17. septembra 1918 hitel v Sofiju, kjer se je postavil nasproti revolucionarjem, ki so mu udali. 3. oktobra je njegov očet Bolgarijo naglo zapustil, druga pa je Boris postal sam kralj. Kralj Boris je zelo hraber. Ko je bil čisto mlad fant, je doživel v Petrogradu, kjer se je nahajjal v dvorani dumne, da je bila vrzrena bomba, ki je ubila ministra predsednika Stolipina. Medtem ko so vsi drugi od strahu poskrili, je princ Boris takoj iz diplomatske lože hitel pomagat. Ko je 1. 1922. v narodnem gledališču v Sofiji bila vrzrena bomba v ložo ministra Stambolijskega, je kralj, medtem ko so drugi v panici strahu bežali, ostal miren in pozival publiko, naj ostane tudi ona mirna. Leta 1925. je bil dva dni pred strašnim atentatom na stolnico sv. Nedelje napaden z agrarkomunistom in bil skoraj čudežno rešen. Kralj Boris je resen, premišljen in skrajno domač. Njegovi sestri Evdokija in Nadežda sta katoliški. Med bratom in sestrami vladala globoka ljubezen.

politike v smislu verzajskega pakta ne bo odstopila. Misli se, da bo Poincaré razun predsedstva kabineta vodil tudi ministristvo za zunanjje zadeve, dočim bo Tardieu imel notranji resor,

Nov zadružni zakon

Belgrad, 4. okt. m. V poljedelskem ministru se končavajo dela za nov zadružni zakon, ki bo zamenjal vse dosedanje zadružne zakone in pravilnik o zadružništvu.

Dovršen državni proračun

Belgrad, 4. okt. m. V finančnem ministru je končano delo za proračun za 1. 1931-32, obenem so prelesali proračuni banovin, ki so predloženi finančnemu ministru. Proračun bo nato predložen ministrskemu svetu. Pričakuje se, da bo radi banovinski proračun sklicana konferenca banov in načelnikov finančnih direkcij.

Novi vozni tarifi

Belgrad, 4. okt. m. Kakšen doznavamo bo končno delo na novih voznih tarifih do konca oktobra. Tarifi bodo zavojljili vse gospodarske kroge, ker so se upoštevale njihove zahteve in materialni efekti.

Preskrba armade z živežom

Belgrad, 4. okt. m. V vojnem ministru se je sklenilo, da se ne bo več kupovala hrana za vojsko direktno od poljedelcev, temveč pri živilih zadrugah in trgovskih podjetjih, kar je v interesu trgovskih podjetij, ki se specilno bavijo s prodajo žita, za kar plačujejo davek. Direktno kupovanje se je izkazalo kot zelo težko ali celo neizvedljivo.

Novi bankovci

Belgrad, 4. okt. m. Stilizacija in oblika za nove 10, 100 in 1000 dinars

Dve značilnosti iz letošnjega zasedanja D. N.

XI. zasedanje Društva narodov je bilo včeraj srečno zaključeno. Zadnji dnevi preteklega tedna itak niso prinesli ničesar novega in na splošno prevladuje mnenje, da bi se letošnja doba tritedenskega zasedanja v mnogočem dala bolje porabiti, kakor se je to zgodilo.

Bilanca dela, če jo v celoti pregledamo, je v temnici precej revna. Ne Briandova Panevropa, ne razorožitev, ne manjšinsko vprašanje se ni premaknilo z mrtve točke. Toda, če se ne spuščamo v podrobnosti, moremo ugotoviti dve značilnosti letosnjega zasedanja: preečinja odkritost, s katero so si diplomati povedali svoja mnenja in pa — pesimizem z ozirom na bodočnost Evrope, ki je izvenel skoraj iz vseh govorov.

Kar se teče odkritosti izražanja, je motritel mogel dobiti od časa do časa včas, da so razni zunanjí ministri za nekaj ur odozili svoj običajni diplomatski stil, ki frazari na širok in mič pravega ne pove. Eden in drugi zastopnik je precej odkrito pred zborom narodov povedal resnično in pravo mnenje svoje domovine. Nikdar še ni bilo n. pr. slišati v Zenevi takо prostoduhšega napada na kakо državo, kakor ga je topot naperil proti ameriškim Zedinjenim državam g. Bellegarde, zastopnik Haiti, ki je pred celim svetom razgallil brutalni gospodarski imperializem, s katerim ameriški kapitalizem izsesava gospodarsko šibkeje narode. G. Curtisski je tako neprevidno v 8. komisiji v imenu nemške delegacije načel manjšinsko vprašanje in se postavil v pozno nihovem začitniku, tudi ni pričakoval, da mu bo njegov poljski kolega g. Zaleski tako točno in brez oblepk naslikal melanoforo nemšiva, za katero — še ni dolgo od tega — sploh niso eksistirale narodne manjšine, ampak jih je v večem svojem območju neusmiljeno zatiralo.

Res je tudi, da v vseh dosedanjih desetih zasedanjih iz govorov državnikov ni izvenelo tako malo optimizmu kot tokrat. Mnogo so pokvarile nemške volitve. A tudi, če tega ne upoštevamo, se človek ni mogel ubraniti včas, da je Društvo narodov že v svojem enajstem letu naenkrat pokazalo staršikov obraz premodrega starca, ki ne poča idealizma in ki nima ne vere ne upanja v bodočnost. Prikrito sicer, a vendar dovolj določeno je znova in znova iz govorov enega in drugega delegata zazvela bojanjen: vojna...

Predvsem je vse razočaral kako hladen sprejeti Briandovega načrta o Zvezi evropskih narodov. Pet dni se je pletla debata o tem vprašanju, ki je nametala kup običajnih fraz, a drugega nič. Gosp. Brockland, zunanjí minister Nizoemske, je 12. septembra konstatoval, da se Evropa dejansko že nahaja v medsebojnem gospodarski vojni, ki vedno pripravlja krvave vojne. Modri g. Hymans, belgijski zastopnik, je enako prostoduhši izjavil, da vstajajo na obzoru zločesti duhovi, o katerih se je mislilo, da so že zdavnaj mirni. Naravnost porazno pa je vplival na zbor narodov govor jugoslovanskega ministra dr. Marinkovića, ki je govoril o pretiranem nacionalizmu, ki pripravlja nove vojne. Vsi delegati so se živo zavedli, da je danes, kakor stvari stoje, tko mednarodne morale skoraj ni več, le še egoizem gibalo duhov in je zato vsak nacionalizem, ki upa proti šibkejemu uspehi, že tudi pretiran. — Kljub temi senči, ki je legla na zbor DN, verjetnost oboroženega sopađa za prihodnjo dobo ni posebno velika. Sicer miru ne bo zagotovil locarnski paket ne Kelloggova pogodba. Da v učinkovitost ne enega ne drugega nihče ne verjame se vidi iz rastočega oboroževanja vseh držav. Mir nam more zagotoviti le razorožitev duha evropskih narodov. In ta, kljub vsem zaprekam vendarje srečno napreduje. Narodi čutijo, da bi vseča bodoča vojna bila neskončno bolj krvava in uničoča, da bi prinesla splošno pogibelj Evrope. Tehnika vse bolj napreduje, morilna sredstva se nesluteno izpopoljujejo in narodi, ki bi izgubili vero v pravljencem in možnost pravnih medsebojnih odnosov, bi brez dvoma stremeli za popolnun uničenjem drug drugega.

Sporio teh strahotnih perspektiv bodo moralni narodi, ki so v svoji duši vsi miroljubni, kakorkoli že dati okorni diplomaciji pobude, da ne bo mirno dodelala rastoči vojnih priprav, ampak da bo segla po izdatnih ter učinkovitih sredstvih, da se za vedno prežene strah vojne, ki še vedno kali naraven razvoj in prijateljske odnose med narodi.

Iz Nemčije beži kapital

Bruselj, 4. okt. sp. Borzai dopisnik »Neuws van den Dag« poroča iz Kopenhagena, da prihaja vedeni novi transporti zlata iz Nemčije v danske banke. Isto pise finančni urednik s Maasdodec v Rotterdamu: »Beg kapitala iz Nemčije je postal tako obsežen, da se ga lahko imenuje panika. Spočetka se je pondarjalo, da samo Francija in Nizoemska kličeta svoj denar iz Nemčije domov, sedaj se je po pokazalo, da so postali nervozni tudi danski finančniki. Veliko večje množino denarja je bilo dvignjene z nemških bank tudi od strani Švicer.« Lisi pripoveduje, da bo moralna Nemčija skrbeti, da v najkrajšem času dobi posojilo na kakem večjem trgu ter si tako zoper pridobi zaupanje mednarodne finance. Edini izhod iz težkega položaja, pravi Maasdodec bi bil, če se Nemčiji posreči dobiti denarja od Francije, ker vpliv francoskih kapitalistov je danes v veliki meri merojen na denarnem trgu. Razumega bi po to v mnogem razčiščilo nezaupanje, ki se je polasti in ozemskih držav s stališča mednarodne politike.

Sovjetski dumping

London, 4. okt. u. (Izvir: poročilo.) V Londonu se je pojavila živilna akcija ruskih sovjetskih trgovskih organizacij, ki vsljujejo svoj les po najnižji ceni. Prodajajo samo na dolgoročne pogodbe. Gre za izvoz ogromne količine lesa. Neki delavski sindikat je sklenil z nekim ruskim trgovskim društvom pogodbo, s katero je nakupil ogromne količine ruskega mehkega lesa.

Sovjeti odpuščajo iz službe

Pariz, 4. oktora. AA. Poročajo iz Moskve, da je bilo 40 uradnikov sovjetskih trgovskih agencij v Parizu, ki so bili pred kratkim odpeljani, pa se niso hoteli vrniti, odpuščeni iz službe.

Dunajska vremenska napoved. Postalo bo oblačno. Temperatura se bo zvišala. Z zahoda je pričakovali deževje in zapadne vetrove.

Zadnja seja skupščine DN

Predlog za obvezno mirovno razsodišče

Zeneva, 4. okt. AA. Zadnja seja skupščine Društva narodov je bila posvečena poročilu prve komisije o amandmanu, da se izenaci pogodba o Društvu narodov s paktom, poimenovanem po Briandu in Kellogg. Poročalec je poudaril, da je zaenkrat nemogoče glasovati o tem, da pa je naloga vseh vlad, da še enkrat prouči politično stran tega vprašanja, tako da bi mogla skupščina leta 1931. sprejeti amandman o skladu zbeh paktov. Poročalec je naposlед izjavil, da bo treba vse storiti, da se uveljavlja obča načelo, ki se z njenim državo odrekajo vojne in sprejemajo obverno miroljubno urejevanje vseh sporov. Zadnji je govoril

Lord Cecil, ki je pozval vse vlade, najdoprinesejo vse mogoče žrtve za mir.

Na koncu zadnje seje je Titulescu kot predsednik imel zaključni govor, v katerem je rezumiral dela v tem zasedanju ter čestital Društvo narodov k doseženem rezultatom, ki pokazuje jašen napredek. Aludirajoč na vprašanje manjšin je izjavil, da bo najboljša solucija tega vprašanja v sodelovanju in odkriti lojalnosti med manjšino in vladom, od katere manjšina zavisi. Naglasil je, da mora biti zdaj skupščina Društva narodov pripravljena na novo etapu, v kateri bo reševala velike gospodarske in politične probleme.

Maniu podal ostavko?

Bukarešta, 4. okt. p. V političnih krogih se trdi, da je ministrski predsednik Maniu podal ostavko svoje vlade. Oficijelno se te vesti ne potrjujejo, niti ne demantirajo. Po verziji »Dimitrije« je neznano, ali bo kralj sprejet to demisijo. Zunanjí minister Mironescu in Titulescu sta povzvani, da se vrneta iz inozemstva. Za sestavo vlade sta dve možnosti. Ali vlada nacionalne kmetijske stranke z Mironescu na čelu, ali pa vlada Titulesca.

Naša delegacija dospela v Atene

Atene, 4. oktora. AA. Sem je dospela naša delegacija za balkansko konferenco, kakor tudi romunska v bolgarski delegaciji ter predstavnik Belgije senator La Fontaine in zastopnik tajništva Društva narodov Zamir. Vsi listi prinašajo slike in izjave naših delegatov in spremljajo nihjovo kretanje z zanimanjem. Jugoslovanska delegacija je prisostvovala svetovanju kosilu v Akropolu Palasu. Kosilo je pribredil na čast delegacijem grški odbor za balkansko konferenco. Kosilo je prisostvoval tudi jugoslovanski odpravnik poslov Milan Jovanović.

Demetrović pri kralju

Belgrad, 4. okt. p. Trgovinski minister dr. J. Demetrović je bil predvčeraj em v avdijenci pri kralju v Niški Banji, kjer je referiral o tekočih poslih. Včeraj se je vrnil v Belgrad in odpotoval nato na inspekcijsko potovanje po savski, primorski in zetski banovini.

Naša pivovarniška industrija

Belgrad, 4. oktora. AA. 15. oktobra bo imela centrala industrijskih korporacij konferenco o pivovarniški industriji. Na tej konferenci bodo razpravljali o splošnih vprašanjih te industrije. Nato bo na pobudo pivovarniške industrije širša konferenca zastopnikov te industrije, strokovnih organizacij, poljedelstva, zastopnikov velikih posestev in poljedeljskih zadrug. Na konferenci bo slo za regeneracijo ječmena, ki ga rabi pivovarniška industrija. Ker je to vprašanje važno, je ministrstvo za poljedelstvo ugordilo želji pivovarniške industrije in bo na tej konferenci aktivno sodelovalo.

Tovarna za svilo v Djevidjelji

Belgrad, 4. okt. m. Tekom tega meseca prispejo v našo državo zastopniki velikega svilarskega trusta iz Lyona, da urede vprašanje nove tovarne za svilo, katero namerava postaviti v Djevidjelji. Tovarna bo največja v naši državi, ter bo preprečila izvoz svilenih zametkov iz Južne Srbije, ker bo sama izdelovala svilo. Tovarna bo začela obravljati drugo leto.

Razstava tiska v Zagrebu

Zagreb, 4. okt. p. Danes ob 12 je bila svetano otvorjena razstava tiska. Otvoriti so prisostovljali ban dr. Šilović, nadalje podban, mestni župan, predsednik sejma in predstavniki raznih civilnih in vojaških oblasti. Razstava je otvoril ban dr. Šilović, ki je naglasil humano in socialno delo Društva hrvaških grafičnih delavcev. Gosti so si nato ogledali razstavo, ki je zelo dobro organizirana in vsebuje mnogo zanimivega in poučnega materiala.

Iz finančne službe

Belgrad, 4. okt. m. Z odlokom finančnega ministra so postavljeni za davne uradnike: Ivan Bohak v II-2 v Maribor, doslej v Ormožu, za pomoznega davne uradnika v II-4 Franc Blažov v Ormož, doslej v Litiji, za pomoznega davne uradnika v II-4 Milan Peterlin, v Šmarje pri Jelšah, doslej v Slovenski Loki, za pomoznega davne uradnika v II-4 Mehtid Karel v Skofjo Loko, doslej v Šmarje pri Jelšah, za pomoznega arhivarja v III-3 v davni upravi v Ljubljani-okolice Zoran Vrtovec, doslej v Kamniku.

Z odlokom notranjega ministra je sprejet v naše državljaustvo g. Franc Novak, profesor iz Ljubljane.

Ukinitev izpraševalnega poverjeništva za glasbene učitelje

Belgrad, 4. okt. AA. Na podstavi čl. 132. zakona o srednjih šolah je minister prosveze razveljavil določbe bivše hrvaško-slavonske pokrajinske vlade, oddelek za bogoslužje in pouk z dne 20. decembra 1912 o izpraševanju kandidatov za glasbene učitelje. Obenem so razrešeni dolžnosti dosenjanjih članov izpraševalnega poverjeništva za pevske učitelje in učitelje glasbe v Zagrebu. Isti odlok se nanaša na podobno komisijo v Ljubljani.

Belgrajške vesti

Belgrad, 4. okt. m. V glavni carinarski v Belgradu je postavljen za carinskoga uradnika Ivan Bukovec in Gvozden Pantelić, oba iz Ljubljane, in Ferdo Zabavnik iz Maribora.

Belgrad, 4. okt. z. Naš izvoz v Španijo se povoljno razvija. Španska vlada je odobrila velike carinske popuste za naše blago. Izvaja se predvsem preja, oprij, řižol, voli, teleti, svinje in razne vrste slame. Poleg Švicer je Španija ena najboljših tržišč za izvoz jaje.

Belgrad, 4. okt. m. Jutri v nedeljo dopoldne dospe v Belgrad Junkersov aeroplans J 38, ogromen zrakoplov, ki more prevažati okoli 30 potnikov.

Belgrad, 4. okt. m. Za zgradbo nove bolnišnice v Negotinu je odobrenih 254.541 Din.

Belgrad, 4. okt. m. Včeraj popoldne je bil arretiran Henrik Bril, blagajnik pri davni upravi ker je poneveril 100.000 Din.

Belgrad, 4. okt. m. Za suplenta v Banja Luki je imenovan g. Božo Vodušek v I. 9.

Sarajevo, 4. okt. u. Pomočnik finančnega ministra dr. Letića je revidiral delo sarajevec finančne direkcije in davne uprave. Obiskal je tudi hana dr. Veljo Popovića.

Belgrad, 4. okt. m. Današnji jugoslovanski glasbeni poroča, da pride v Belgrad francoski trgovski minister Flaudin.

Subotica, 4. okt. u. Pribihodne dni pride v Belgrad velika depulacija Bulejevec, da manifestira za Jugoslavijo. Depulacija vodi Ivan Bočnjak.

Belgrad, 4. okt. m. Te dni bodo končani načrti za cesto Golubac-Kladovo. Cesta bo zgrajena do leta 1938 in bo stala 60 milij. Din.

Belgrad, 4. okt. m. Pri pomočniku finančnega ministra g. Letiću, se bo vršila v prihodnjih dneh konferenca delegatov gospodarskih organizacij radi pravilnika za dopolnilne zakone o davku na poslovni promet.

Alba — bodoči mož Španije

Senzacionelen sessanek s kraljem

Barcelona, 4. okt. sp. Sessanek med španskim kraljem in bivšim vodje španskih republikancev v Parizu meseča maja je opozoril španske javnosti na možnost, da bo končno Santiago Alba likvidiral vse težko, katerih Berenguerjev vnde ni zmožna. Svetovno časopis je takrat objavilo posebno izjavo španskega politika, v kateri je podprt Alba ponovno zahteval, da bo vse težko, katerih Berenguerjev vnde ni zmožna. Svetovno časopis je takrat objavilo posebno izjavo španskega politika, v kateri je podprt Alba ponovno zahteval, da bo vse težko, katerih Berenguerjev vnde ni zmožna.

ložaj za resen in celo nevaren. Zato je predkratnik prislo do drugega sestanka, o katerem so listi molčali, in na katerem je Santiago Alba v pisani spomenici predložil kralju svoje zahteve. Sestanek se je vrnil v neki gorski vasi v bližini Santandra. Na tem sestanku je Alba ponovno zahteval, da se odreče vsakemu direktnemu vmesovanju v vladne posile in da se zadovolji ustavnimi pravicami in privilegijem, katere uživa kralj Velike Britanije. Nadalje je kralj občabil, da se bo odpovedal vrhovnemu poveljstvu nad armado in mornarico. Pri vseh avdijencah, ki jih bo delil kralj službeno, bo moral biti navzoč resortni ministri.

Po informacijah, ki krožijo po Barceloni, je kralj na te zahteve pristal in je celo občabil, da jih bo podpisal. Pred Santiago Albo pa prevzame vladne posile. Španska monarhija bi postala ustavnna in republikanska stranka, kateri je pripadal Alba, bi s tem uresničila del svojega programa, in sicer največji del. Vprašanje le same, če bo razvoj političnega položaja dovolil, da Alba se pravčase poseže v špansko politiko.

Fašizem — zdravilo Europe

Lord Rothenmere vodi dalje fašistično in protislovansko kampanjo

London, 4. okt. p. Organ lorda Rothenmera »Daily Mail« prina

Nj. Vel. kraljica Marija med ljubljansko mladino

nesel toliko radosti — hiši in mladini, ter šele razčelo gimnazijo priprorčil naklonjenosti Nj. Vel. Še en navdušen vzklik iz mladinskih grl — in avto nam je ljubezni visoko gospo žal le prehitro — ves obisk je trajal pol ure — odpeljal.

Na liceju in v Mladiki

Nato je kraljica Marija odšla s spremstvom samostanu do avtomobila, s katerim se je skozi Želenburgovo in Aleksandrovo ulico odpeljala po Bleiweisovi cesti pred licej, kjer je obiskala žensko realno gimnazijo ter se takisto zanimala za vse podrobnosti v zavodu. Obiskala je posamezne razrede v spremstvu direktorja dr. Juga, ki je visokemu goštu sproti tolmačil nekatere zanimive poštakne z liceja.

Ze so mislili ljudje, ki se jih je bilo v tem enem zbralo, da bo kraljica izšla iz liceja na Bleiweisovo cesto, kjer jo je tudi pričakoval dvorni avtomobil, ko se je kraljica neneadoma spomnila in nato amerila korak proti dvoriščnim vratom liceja. Čez pár sekund je spontano stopila že do gospodinjske šole

Zascina sestra podaja ob slovesu kraljici šopek cvetja.

Ljubljana, 3. oktobra.

Nj. Vel. kraljica Marija je že večkrat pokazala veliko zanimanje za razvoj raznih slovenskih ženskih zavodov, internatov in ustanov. V spominu je še, s kakšnim zanimanjem je pred meseci obiskala ljubljansko gospodinjsko šolo »Mladika«, kjer si je vse podrobno ogledala.

Danes pa je kraljičin obisk v Ljubljani veljal Uršulinskomu samostanu, ženskemu liceju, otroškemu zavetišču ob Zaloški cesti ter še nekaterim drugim ustanovam. Danes dopoldan pa je bil samostan neneadoma telefonično obveščen, da je Nj. Vis. kraljica Marija že na poti z Bleda v Ljubljano in da bo vsekakor pred 10 prispevala v mesto in v samostan.

Kraljica v šolah uršulinskega samostana

Pripeljala se je točno ob desetih dopoldne v dvornem avtu. Priorica samosiana M. Elizabeta je vodila najprej v risalnico, kjer so gojenke učiteljic, 4. in 2. letnika, v pozdrav zapele pod vodstvom učiteljice petja M. Eleonore prelepo F. S. Vilharjevo skladbo »Trocveznicu«. Nato je kraljica posestila 4. in 3. meščanski, 2. in 1. gimnaziji ter 5., 2. in 1. razred vadnice. Povsed so bile učenke pri svojem delu po urniku: pri računstvu, ročnem delu, slovenščini, francoščini itd. Kraljica jih je prav prijazno vpraševala to in ono. Najdelj se je pomudila v 1. gimn. razredu pri pouku francoščine ter z vidnim zanimanjem sledila pogumnim odgovorom učenke. V več razredih so kraljico učenke pozdravile; posebno prisrčen je bil pozdrav v 1. gimn. razredu. Vsi dolgi, skoro nepregledni hodniki so bili polni mladeži in veselega vzklikanja. Nazadnje so Nj. Vel. iskreno razveselili še najmanjši, otroški vrtec, s sprijemom: »Zivela nasa klalica!« Otroški vrtec je bil zvezdel za prihod kraljice seveda zjutraj v šoli, kakor vse drugi; veseli so bili, ali prvo vprašanje je bilo: »Ali pride tudi Peterček?«

Pri odhodu se je direktor gimnazije v imenu učit. zborna toplo zahvalil za visoki obisk, ki je pri-

Nj. Vel. kraljica pred otroškim zavetiščem.

»Mladika«, kjer je seveda ni nikde najmanj pričakoval. Gojenke so se ravno vrlie v kuhinji in pripravljale opoldansko kosilo, ko se je iz dvorišča po hodnikih zavoda hipoma pojavil glas:

»Kraljica prihaja!«

Kraljica se je v »Mladik« namenila naravnost v kuhinjo ter seveda tamkaj iznenadila vse učenke štedilnikov. Dekleta so se pa brž zavedala položaja ter začela kraljico živilno pozdravljati. Vodiljice gospodinjske šole, gdje Zemljanova, je nato vladljuno in preprosto nagovorila kraljico: »Veličanstvo, če dovolite, Vam ponudimo nekoliko, kar pripravljamo za kosilo.«

Kraljica je smeje odvrnila: »Prosim, če bo brž, v petih minutah. Vesle, se nam mudri, imamo še velik program.«

Nato so gojenke kraljici pogrnile malo mizico v obredni in ji servirale nekaj za kosilo pripravljenih jedi. Kraljica se je seveda v »Mladik« zanimala za vse podrobnosti, dasi je zavod že natančno ogledala letos v juniju.

Manevri okrog Šmarne gore

V petek sta imela ljubljanska in Škofje Loka garnizija enodnevno vojo v okolici Šmarne gore.

Zahodni sovražni armadi, ki je prodiral skozi Škofje Loke mimo Smlednika proti Ljubljani, je poveljeval polkovnik Bulič, komandant 52. polka iz Škofje Loke.

Vzhodni armadi, kateri se je okrog polnega dneva posrečilo ustaviti prodiranje sovražnikov, je poveljeval polkovnik J. Cvejić, komandant 40. polka iz Ljubljane. V prvih po-

poldanskih urah se je posrečilo vzhodni (ljubljanski) armadi prijeti desno sovražno krilo on strani, nakar je morala zahodna vojska trobiti na umik. Čete so v divjem begu bežale pod zaščito strojnje na desnem bregu Save nazaj čez smleski most. Okrog 3 popoldan je bil lev breg Save očiščen sovražnika, nakar so bile vajo zaključene.

Vrhovno vodstvo vse vaje je imel divizij-

Divizijski general S. Tripković motri premikanje čet.

Vrhovni poveljnik vaj g. general S. Tripković s spremstvom

Sovražna rezerva pri Sv. Valburgi.

Vojška pisarna na prostem. Štab z zastavo ob križu.

Sovražna (zahodna) armada se umika čez smleski most.

Topništvo sovražne armade.

Nato je obiskala še učilnico, v kateri gojenke hospitirajo, nakar si je z zanimanjem ogledala mlečno kuhinjo, v kateri kuhajo mleko bolnim in revnim otrokom in gospodinjski oddelek, v katerem se vsaka gojenka uči kuhati priprosto in domačo hranilo za odrastle in otroke. Nato je vstopila v ambulanco za otroke, kjer sta delala zavodska zdravnica dr. Korvalinka in dr. Bezič, in posvetovalnica za matere. Matere je pozdravila: »Dober dan! Kako je?« in se menila nato prijazno z materami ter povpraševala po razvoju njih otrok. Zanimalo je število obiskovalcev, ki se v teku leta poslužijo ambulanc in katerih je do 20.000. Veliko pažnjo je posvetila izolirnim sobam, kjer zdravijo deco, bolno za nalezljivimi boleznjimi.

Pri odhodu je poklonila kraljici sestra Horjeva in v stipendistko Nj. Vel. šopek lepih temnordečih nogajnjov v imenu vsega dela otroškega doma in mlade dece, za katere s prav materninsko ljubezni skrbijo. Okrog pol 12 se je Nj. Vel. kraljica Marija odpeljala naprej.

V dijaški kuhinji Atene

Kot zadnjo institucijo je Nj. Vel. kraljica Marija obiskala dijaško kuhinjo TKD Atene v Prečni ulici, v prostorih bivše zastavljalnice. Kraljica se je pripeljala tja nekoliko po pol 12. V kuhinji so bili že zbrani dijaki in dijakinja, ki so čakali kosila in pa odsekov odbor TKD Atene. Bili so prisotni predsednica ga. Franja Tavčarjeva, podpred-

ski general S. Tripković, ki je zasledoval gibanje čet ves dan, svetoval, hvalil in grajal, kjer je bilo treba. Pohvalil je zlasti navdušenje moštva, ki je sodelovalo pri vaji. Z izidom je bil vrhovni komandant izredno zadovoljen.

Ob pol šestih je defilirala vsa vojska pred generalom Tripkovičem, nakar je odkorakal 52. polk v Škofje Loko, 40. pa v Ljubljano, kamor je dospel ob 9 zvečer. Z godbo na čelu je korakal skozi mesto v vojašnico k počitku.

Časnikarski glavni stan za kozolcem.

sednik odseka mestni župan dr. Puc, več dam ter ſef higijen. zavoda dr. Pire. Ko so dijaki zvedeli, da pride kraljica, so potrosili tlaw veži s cvetjem, jedilnico pa pustili tako, kot je ponavadi, namreč okrašeno s slikami kraja in kraljice in s cvetjem na vsemi mizi. Dijaki v tej kuhinji so namreč vzgojeni tako, da skrbijo za cvetje v jedilnici. Ko je kraljica prišla in jo je predsednica ga. Tavčrjeva pozdravila, so nato vprašali kraljico, če dovoli, da se dijakom takoj razdeli hrana. Kraljica je to dovolila in pričelo se je kosilo. Tudi kraljici so na pladnju ponudili kosilo, in kraljica je res pokusila juho in koček mosa ter pohvnila hrano v tej kuhinji. Potem si je kraljica ogledala tudi kuhinjo in je bila z redom in čistoto, ki vladata v nej prav zadovoljna. Ko je kraljica odhajala, ji je dijakinja druge gimnazije Adela Učka kar je izročila ſopek cvetja, ki ga je kraljica vzradošena sprejela. Nato je kraljica sedla v avtomobil in se odprla s spremstvom proti Bledu. Pozneje je obiskala kuhinjo tudi dvorna dama Nikolajevičeva. Dvorna dama Svetljanova je pred odhodom dejala obisknici Atene, da je kraljica danes napravila toliko obiskov, kolikor jih le redkokdaj na en dan, in je s tem pokazala izredno načenjenost Ljubljani.

Duh. svetnik in župnik Franc Bernik - 60 letnik

Tudi gospoda z griča nekdanje Goričice je v nedeljo 28. septembra ob 10 tič obiskal spomin na njegov rojstni dan. Oče njegov Matija je bil nadučitelj v St. Vidu pri Ljubljani in ravno v nedeljo leta 1870, med deseto sv. mašo je tudi v araven stojec hiši zapelo dete — naš današnji jubilar. Oče je kmalu umrl in daljšo življenjsko pol moj vovali skrbna mama, ki je pred 4 leti umrla. Gimnaziske študije je dovršil v Alojzijevišču, nato pa stopil v bogoslovje, kjer ga je izredno glasbena nadarjenost s t Foersterjem zvezala v iskreno prijateljstvo. Službeni mesta so mu bila kot kaplanu: Borovnica, Vrhnik in nato kot beneficiar na Goričici. Povsed je razvijal izredno delavnost, na političnem, socijalnem in prostvenem polju, za kar mu je njegova glasbena izobrazba nadvse služila. Glavno torišče njegove delavnosti so pa postale Domžale. Ja Domžale pred 30 leti — niso bili v nobenem oziru to, kar so dandanes in tisti, ki je v mnogoterem oziru današnje Domžale usvaril, je naš jubilar F. r. Bernik. Ta povsem industrijski kraj je bil pred 30 leti le podružnica Mengša, kar se dandanes prav neverjetno sliši.

Prično delo je bilo pokopalnišče, za tem pa akcija za ustanovitev fare. Dolgo časa so se njegovi predniki borili za to izvedbo, toda ni šlo nikamor naprej, tako, da se je sivar že naprej zdela neizvedljiva. Toda energičnost in vztrajnost, ki našega slavljenca zlasti daje, je vse to izvedla in leta 1908. v septembri je tedanjši škof dr. Jeglič slovensko s priznanim ljudstvu ustanovitev fare. Takoj za tem leta 1910. je bil blagoslovjen ponesni >Društveni dom<, še danes eden najlepših v Sloveniji. Vmes med tem se je izvrševala podrobna organizacija fare: agilno izobraževalno in podporno društvo, kjer je on sam režiral igre in vodil petje, hranilnica in poslovnica, ki je danes ena najmočnejših, dalje Strojna zadruga, Kitarsko društvo, Konsumno društvo, da ne omenjam vseh cerkevskih organizacij, katere je sam ustanovil in jih vztrajno vodi. Ni dolgo temu, kar so se oglašile z domačinskega kora lepe nove orgle, kar je bilo že dolgo njegova želja in lansko leto novi moderno urejeni Debrodelni dom z otroškim vrtecem in dnevnim zavetiščem.

Posebno je treba poudariti, da on ni samo ustanovitelj, ampak potem vse finančno ohranil in do čim najlepše razvoja dvigal.

Pri teh ogromnih ustanovah manjši del niti ne omenjam: poudarjam le to, da je naš jubilar skozi vsa leta sam vršil vse posle, ki jih tako številna fara (2700 ljudi) s seboj prinese: nedeljska dvojna služba božja, vseled povečanja šole narastlo število šolskega potoka itd.

V prejšnjih letih se je tudi glasbeno izrazito udejstvoval in se je zlasti pečal s problemom izboljšanja gmotnega stanja organistov.

Njegovo pisateljsko znanstveno delo pa je med obilno zapostenostjo v Domžalah kar osupljivo: Spomini zapovedi (I. II. del). Pri najboljšem Prijatelju, Smarnice, molitvenik in izredno uspelo: Zgodovina fare Domžale.

Ta silhuetni obris naj le deloma opozori na izredno delavnost našega jubilarja. V zasebnem življenju ga je sama dobroljivost in ljudomilost, zdržana z izredno silo volje in duha. Njegov svet so Domžale in njegovi ljubi Domžalci, bodisi doma in v Ameriki. Vsa fara domačinska je v teh dneh le eno prošnjo: Ohrani Bog gosp. svetnika do skrajnih mej! Izredno pozdravljen!

Klic koroških Slovencev

Njikov glas čez deset let

Celovec, 3. oktobra.

Slabo uslugo so izkazali Nemci slovenskemu ljudstvu, ki je pred 10 leti glasovalo za Avstrijo. Občibili so jim vse mogoče: sijajne gospodarske razmere, da bodo proti vojašnine (a danes so vsi prepričani, da bi bilo za mlade fante zelo koristno, če bi služili eno leto pri vojakih), uspešen razvoj kmetijstva. Vzhodno železnično ldt., a nič se ni storilo in tudi Nemci sami priznajo, da je slovenski del Koroške gospodarsko najbolj zanemarjen. Dobri so jim bili le teko dolgo, dokler so rabili njihove glasove in sedaj jih ne rabijo nič več. In sedaj jih skušajo izrabljajoč slab gospodarski položaj, alkoholizem in veseljačenje na lep način izrisati iz rodne grude in naseliti lutrovski Pruse. Za Vzhodno železnicico, da bi dvignila gospodarsko zanemarjenje kraja severno od Drave in jih približala prometu ni denarja, a za Glockner- in Packstrasse, za avtomobile in gospodarje je pa denarja dovolj. Naj bi rajši segli pod padzduho tistim, ki so jim leta 1920. pomagali in sicer posameznikom, ki se borijo za obstanek. Tistih 3 milijone šilingov, katere je dala avstrijska vlada na razpolago bivši coni A, bodo koristile le splošnost, a najbolj potrebni ne bodo imeli dosti od tega.

Bombastično se je lansko leto pisalo po nemški časopisih, da se ju v utrakvistične šole vpelja slovenski abecednik, katerega je spisal g. nadučitelj Maklin. Hvalili so se Nemci v javnosti, če mi sami smo dali slovenskim otrokom slovensko očno knjigo. Novi abecednik, spisan v deloma koroškem narečju, bi sam na sebi še ne bil tako slab in še precej odgovarja modernim pedagoškim zahtevam, a vpravamo samo, koliko je pač takih utrakvističnih šol, kjer je v rabi? Vse je le pesek v oči, da se slepi javnost. V tako zvanih utrakvističnih šolah se vedno bolj in bolj že v prvem razredu uporablja izključno nemški abecednik in res bi bilo zanimivo konštatirati, v kolikih šolah slovenskega Koroškega ozemlja se je zadnjih deset let odpravil slovenski jezik. Utrakvistična šola je prav za prav nek pojem, ki sploh ne eksistira, samo drugačen izraz za nemško šolo.

Svoj čas se je uporabljaj Prešernov nemško-slovenski abecednik, ki sicer ni bil dosti vreden, a vendar še boljši kot nič, a tega je zadnja leta popolnoma izpodrinila nemška začetnica. Beseda utrakvistična šola je laž, zloraba, uporablja se samo za javnost, da se slepi in potvarja javno mnenje, češ v nujnih razredih se poučuje slovenski jezik. Ako se torej v utrakvističnih šolah poučuje v prvem razredu slovenščina, zakaj se ne uporablja od nemških časopisov tako hvalejšni Maklinov slovenski abecednik? Ali je mogoče vseeno preveč slovenski? Kot se vidi, je g. Maklin s svojim abecednikom propadel in ni našel milosti v očeh koroških šolskih občinstev. Čemu neki se je potem

Požar v Kranju

Kranj, 4. oktobra.

Danes potopci okoli pol. dveh je nenadoma začelo precej močno goreti na žagi g. Heinricharja iz Školje Loke, ki je bila prej last g. Karla Schindlerja. Zaga stoji pri kolodvoru. Ogenj je nastal v podstrešju kuričnice, najbrž od iskre iz dimnika. Podstrešje in kuričnica je zgorela, lokomobilna in ostali stroji so ostali skoro nepoškodovani. Kranjski gasilci so prihitali pod vodstvom g. načelnika Rici Majerja takoj na pomoč in preprečili, da se ogenj ni razširil na žago in v bližini se nahajače lesno skladišče veletrgovca g. Franca Gorjanca. Z močnimi curki vode so gasilci zarli ognjeni element, pomagala je tudi požarna bramba iz Stražišča. Skoda, ki bo najbrže krita z zavarovalnino, znaša 50.000 Din. Alarm, ki so ga vzbudili gasilci, je Kranjane zelo razburil in marsikoga vrgel iz postelje.

Klobukc jesenske novosti v zadnjih modnih oblikah in barvah, ter tudi razne portne klobuke in čepice nudijo v veliki izberi raznih kakovosti specjalna trgovina klobukov

Mirko Bogataj (prei Pok)

Ljubljana, Stari trg 14

Cene zmerne! Solidna postrežba!

Sprejemajo se klobunci v popravilo.

Požar na Jesenicah

Jesenice, 3. oktobra.

Dolgo časa je že preteklo, hvala Bogu, da ni bilo na Jesenicah klica: goril! V petek zjutraj pa je tovarniška sirena predčasno budila Jesenice iz gorskih postelj. Se pred polnočjo je bil dan znak, da sicer goril zunaj tovarne, toda v njeni bližini. Tako nato se pričele tudi železniške lokomotive tutiti in že po kratkem času se je oglasil po jesenikih cestah gasilski rog.

Gorelo je pri g. Vilmanu na Savi, kjer se nahaja starodavna in po vsej Gorenjski znana gostilna s prvi Markotou. Vnebo se je pod fotografiskim ateljejem, kjer je ogenj imel obilo goriva. Velike množine fotografij, papirja, kemikalij in neštetno drugih, k fotografski obrti spadajočih predmetov, je postalno v kratkem času žrtve plamenov. Velika srca je, da ni bilo nobenega vetrja in pa, da je bilo že proti jutru, sicer bi bil šel gotovo tudi velik hlev, zaloga živil, prodajalna, gospodina in lahko cela, velika hiša.

Grozno je bilo gledati visok ognjeni zibelj, ki je goljal tako dragocene stvari kakor še imajo fotografij. Brez števila plošč je popokalo, katerih vsaka stane veliko denarja.

V nevarnosti je bila tudi sosednja hiša pri Strmuliniku, kakor tudi Krivčeve. Iz tovarniškega poslopja, v katerem ima stanovanje g. inž. Rudesch, so tudi že iznašali pohištvo, ker se je bilo batiti, da se tudi ta vname. Največja nevarnost pa je bila za velike tovarniške hlevne, na katerih so na gromadene ogromne množine krme, strojev, motorjev, vozov itd. Hlevske osebje je še pred prihodom požarnih bramb strohe namakalo z vodo. Ako bi se bila ta vnela, bi bila šla tudi graščina, savška cerkev in hiša, v kateri stanejo g. ravnatelj Bachmann.

Požrtvovalnosti jeseniske, tovarniške in javnorške požarne brambe pa se je zahvaliti, da so ogenj v kratkem času omejili in pogasili. Beneški, tovarniški in jesenški, sta izborno delovali. Na pomoč je prišla tudi požarna bramba iz Dobrave kakor tudi z Dovjega. To so pa že na potu obrnili. Skodo cenijo na stotisoč dinarjev. zavarovalnina pa znaša komaj četrtnino. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

knjiga založila, če se ne uporablja?

Sicer pa nemške šole širijo med ljudstvo nedvno in ustvarjajo analfabete, kar je popolnoma razumljivo. Doma se govori slovenski in mladi ljudje, stopišči iz šole, vržejo knjige v kot in jih ne odpro nikdar več in pozabijo polagoma še to, kar so se v dolgih letih naučili. Slovensko brati se ni včil, nemško je pozabil, ker moč rabi in tako imamo pred seboj modernega nepismenega človeka. In v prostem času jačje kratkočasja v pičači in zabavi, namesto v knjigi. Otreke slovenske narodnosti učiti v nemškem jeziku, je protiravnino in prima la le slabe sadove, tako da so sedanje šole popolnoma zanči in trud učiteljev je vkljub uporabi modernih pedagoških sredstev malekten v primeru s stroški, ki se uporabljajo v šolske svrhe. Resnica je, da ravno zavedni Slovenci največ bero, nemško in slovensko in marsikateri, ki se repreči in smatra za nemškega Slovencev (koroški protiravnini nestvor, psihologična uganka, neumljiv onim, ki ne pozna koroških razmer), le s težavo lomi nemščino.

Izredni občni zbor Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Dne 2. oktobra je imelo v Celovcu izredni občni zbor Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. Sprejeta je bila naslednja rezolucija:

Koroški Slovenci, zbrani na izrednem letnem občnem zboru ob 10. letu pripadnosti k sedanji Avstriji izjavljamo svojo lojalnost svoji državi.

Od nezahajevamo, da nam da vsaj vse tiste narodne, kulturne in gospodarske pravice, ki jih Nemci zahtevajo za svoje manjšine v obliki, ki je najbolj prikladna, da se nam ohrani narodni in kulturni značaj. Zato vztrajamo na zahtevi po kulturni avtonomiji po načelih, kakor jih je predložilo našo zastopstvo deželnu zboru.

Zlastostjo pribujemo, da koroška deželna vladata ozir. deželni zbor skozi vseh 10 let ni izpolnil slovenskih oblikov od 28. septembra 1920, kljub temu, da so bistveno vplivale na izid glasovanja. Pribujemo, da se kijub oblijubam jezikovno in narodno stanje koroških Slovencev poslabšalo, da se jim je celo odvzela trohica dveh za Slovence oblagatnih ur pouka slovenščine na gimnaziji v Celovcu.

Zahajevamo slej ko prej, da se v vseh šolah nižje, in višje organiziranih, ki jih obiskujejo Slovenci, upelje zadosten pouk slovenskega jezika, tako da bodo otroci obec jezikov enako zmožni.

Obžalujemo brezbrinjnost oblasti za gospodarski položaj slovenskih krajev in zahtevamo enako skrb kakor za nemške krajce z gospodarsko izobrazbo na domači podlagi po slovenskih gospodarskih šolah.

Protestiramo z vso odločnostjo, ako se misli podporo za cono A, ki je davčni denar, izročiti v roke osebam, ki so proti koroškim Slovencem,

Novosti za damske plašče pravkar došle!

A. & E. Skaberné Ljubljana

30 letni mašniški jubilej

V slovenski frančiškanski provinciji sv. Križa obhajajo danes 5. t. m. 50 letnico svojega mašniškega posvečenja sledenči č. pp.:

P. Albert Pire, še vedno mladeničko čil voditelj mladine.

P. Arhangel Appel, dolgoletni in mnogozaslužni katehet, oba na Viču.

P. Kerubin Tušek, velcaslužni župnijski upravitelj v Mariji Nazaret v Savinjski dolini,

P. Maks Brelih, zelo priljubljeni propovednik v Brežicah.

Zelimo vsem imenovanim gospodom še mnogo, mnogo let uspešnega dela v vinogradu Gospodovem.

Šolski nadzornik Ivan Štrukelj - 50 letnik

Danes praznuje 50 letnico rojstva okr. šolski nadzornik in šolski upravitelj na Viču gospod Ivan Štrukelj. Dočkal je ta jubilej v krogu svoje družine in sredi neumornega dela na Šolskem polju. Gotovo ga bomo v tem delu nekoliko motili s temi vrsticami, a osnovno šolstvo sega v vse družine, zato je vredno, da se spomnimo moža, ki se vsestransko trudi za dobrobit mladine.

Rojstni kraj g. Ivana Štrukelja je Štrukeljeva vas v logaškem okraju. Sole je dovršil v Ljubljani, služboval je pri Preloki, na Robu, Bučki, v Dobropolju,

500 let Smedereva

Belgrad, 3. oktobra.
Ena pomembnejših zgodovinskih obletnic v letošnjem letu je vsekakor petstoletnica zgraditve danes zapuščene in marsikod že po zobi časa razjedene smederevske trdnjave. 5. in 6. oktober sta izbrana za to pomembno proslavo. Mesto srečnosti bo samo Smederevo, ki je ravno v teh jenskih dneh v dneh splošne trgovine, po kateri je ta kraj znan daleč naokoli, morda najlepše in najbolj privlačno. Mestna občina je zelo okusno aranžirala celo proslavo. V promet je stavljen nalač za ta dva dneva poseben parobrod, ki bo vozil na liniji Belgrad—Smederevo in obratno.

Morda bo prav, če ob tej svečani priliki namečem par zgodovinskih reminiscenc o tej trdnjavi in življenu v njej skozi kravna stoletja.

Smederevo se v zgodovini omenja zdavnaj pred zidanjem te utrdb, katere petstoletnico danes slavimo. Dr. Ljubomir Petrović v obširnejši razpravi o preteklosti Smedereva navaja in trdi, da je mesto »Mons aureus«, ki po »Itinerarium Antonini« leži pet in dvajset milij vzhodno od Singidunuma, neoprednega okolina današnjega Smedereva. Semka, da je rimski cesar Marcus V. Aurelius Probus prenesel iz Azije vinsko trto in jo po pobočjih nasadil. Tako stoji tudi pri Eutropiju. V zadnjih decenijah so to trditev potrdile številne izkopine v teh krajinah. Sploh je smederevska okolica neverjetno bogata na rimskih grobovih, ki so v večini slučajev najpomembnejša zgodovinska najdišča.

V poznih stoletjih srednjega veka se Smederevo redkeje omenja v zgodovini. Nanovo pa je zaslovelo v petnajstem stoletju, ko je postal najvažnejše obdonavsko srbsko zavetišče in močna obrambena trdnjava proti Turkom. Nekaj časa je Smederevo (po tragičnem padcu Belgrada) preuzele celo veliko ime srbske prestolnice nase.

Ta ponovni preocvet smederevskega mesta je najože zvezan z eno zelo tragičnih osebnosti srbske zgodovine, z Durdom Brankovičem Smederevcem. On je namreč v letu 1428 sklenil z Muratom II. pomembni dogovor, po katerem mu je on dovolil zidanje močne trdnjave v Podonavju. Muratov načrt je bil, da na ta način Madžarom zapre pot s severa v široko odprto dolino reke Morave, ki je bila stoletja in stoletja ena najugodnejših komunikacijskih, pa istočasno tudi invazijskih linij na Balkanskem polotoku.

Dur. Smederevac je l. 1429. začel z zidanjem in

Občni zbor Jugosl. Kmettske zveze

Jugoslovanska Kmettska zveza bo imela letos svoj redni občni zbor v nedeljo dne 9. novembra ob desetih dopoldne v dvorani hotela Union v Ljubljani.

To bo prvi občni zbor JKZ v večjem obsegu. Na njem se bodo obravnavala zelo važna kmettsko-stanovska in gospodarska vprašanja. Zato že danes opozarjam na to zborovanje. Natančnejši program prihobimo prihodnji.

Ta zbor bo obenem tudi mogočna manifestacija kmettske misli in kmettske skupnosti. Kmetje! Pokažite svojo stanovska zavest in pridite od vseh strani v velikem številu. Neben kmet ne sme ta dan ostati doma! — Tajništvo JKZ.

Pevsko društvo Ljubljana

priredi v ponedeljek, dne 6. oktobra 1930 ob 8 zvečer v stolnici sv. Nikolaja k concert z naslednjim sporedom: Uvodna beseda: č. g. dr. Franc Krmavec. 1. Bach: Alla breve, 2. Martini: Fantazija, orgle. 3. Palestrina: a) Super flumine babylonis; b) O bone Jesu. 4. Ravanello: Trentodio, 5. Reger: Ave Maria, orgle. 6. Springer: Večer na Golgoti. 7. Orlando Lasso: Oddelki iz V. spokornega psalma. 8. Novowiejski: Dumka, 9. Gigont: Marche religieuse, orgle. 10. Henschel: Jutranja himna, tenor solo z orglami. 11. Adamič: Jutranja pesem. 12. Goller: Jubilate Deo.

Sodelujejo: ravnatelj stolnega kora g. Stanko Premrl, operni tenor g. Jože Gostič in društveni mešani zbor. Dirigent dr. Anton Dolina.

V lastnem vinogradu zadavljen

V nekem vinogradu v okolici Smedereva so našli mrtvega 70 letnega starca Marka Gjorgjeviča. Obdukcija trupla je pokazala, da je bil mož zadavljen v spanju, to pa na zelo več način. Zločinec si je moral natakniti rokavice ali si oviti roke s kakim mehkim blagom, ker na zunanjem delu vrata sploh ni nobenih vidnih sledov, razen da sta mu izbita dva prednja zoba. Policija je takoj zaprla Gjorgjevičevega soseda in njegove tri sinove, ker so ti širje osumljjeni, da so zadavili starčka.

Sosed se je namreč šele pred kratkim vrnil na pogojni dopust iz jetnišnice, kjer je preselil radi nekega davno izvršenega uboja svojo dvajsetno kazeno. Večkrat je ta sosed, Milutin Živanović,

Ako res cenite dobro kakovost

pri milu, tedaj vas ne bo mogla premotiti nobena druga še toliko hvalisana stvar. Vi boste prali vedno le z milom in to izrecno s pravim res pentinovim milom

Gazela

naslednje leto je bila dovršena morda najmogočnejša in načinsko zasnovana trdnjava, ki jo pozna srbska zgodovina. Smederevska trdnjava je zgrajena po vzoru carigradske, v obliki neenakostraničnega trikotnika. Dela je vodil Đorđe Kantakuzen, ki je bil brat v srbski povestnici znane despotice Jerine. Načrt so napravili mojstri iz Bizance. Mogočnost in velikost trdnjave si je vsaj približno lahko zamisliti po dejstvu, da ima štiriindvajset obsežnih stolpov, od katerih jih pet gleda na Donavo, štirje na manjšo rečico Jazavo, ki se tu izliva v Donavo, ostali pa na smederevsko mesto. Zidali so utrbo v glavnem Grki in Dubrovničani. Pod obzidjem z zunanjim strani je bil izpeljan precej širok jarek, napoljen z vodo, ki je posebej dobro služil pri obleganjih. Tudi notranji prostori trdnjave in posamezni obrambeni stolpov so bili najrentabilnejši porazdeljeni in uporabljeni za obrambene svrhe. Tako je postal Smederevo s svojo trdnjavijo mogočen branik proti invazijam Turkov z ene, in Madžarov z druge strani donavskega letelotka. Strategični pomen te utrde je viden in ga ni treba podpirati. Tu sta se skozi stoletja borila krščanstvo in muslimanstvo, Evropa in Azija. Samo vzporedno omenjam, da se je več Slovencev in njihovih višjih vojnih zapovednikov borilo na tej trdnjavi. V prav tem Smederevu se je 20. aprila l. 1434 vršila sredna poroka Celjana Ulricha s Katarino Brankovičovo.

Pomemben datum v zgodovini Smedereva je tudi podpis prijateljske pogodbe med Srbijo in Benečiani l. 1435.

L. 1839. je Murat oblegal trdnjavo, ki je po treh mesecih radi izstradanosti padla v turške roke. Sploh so se gospodarji Smedereva zelo pogosto menjavali. Zdaj so imeli trdnjavo v rokah Srbi, pa zopet Turki. Teliko vloko je Smederevo igralo tudi v prvi, Karadordevi vetrari, oziroma v poznejših letih njegovih bojev za svobodo srbskega naroda.

Danes trdnjava samuje. Zapuščena je in kos za kosom starih, tolkokrat okrvavljenih zidov se počasi kruši, propada, umira. Vendar nene moreno ne in težke silhete, ki so najlepše z donavsko strani, vzbude v človeku občutje moči in ponosa in narodne zavesti, ki je bila potrebna, da se tako mogočna utrba sezida, obranja in branii. Zato je prav, da se danes, ob njeni petstoletnici, vsaj v duhu in neimenoma spomnimo vseh onih, ki so po njenih zidovih in pod njimi lili svojo kri. In med njimi jih ni bilo malo tudi iz naše, slovenske zemlje.

P.

grozil pokojnemu ter njegovim sinovom: »Ubil bom vsakega od vas, kdor prekorači to pot!« Tudi sosedovi sinovi so večkrat grozili Gjorgjeviču in sinovom.

Koledar

Nedelja, 5. oktobra: Placid in tovariši.

Jutri, ponedeljek, 6. oktobra: Brunon.

Osebne vesti

= Konkurzne izpita iz II. skupine so se dne 1. in 2. oktobra udeležili: Franc Pister, kaplan v Ribnici, Andrej Ilc, župni upravitelj v Podzemljem, Mihael Jenko, kaplan v Trebnjem, Fran Jeraša, kaplan v Preddvoru, Franc Kitar, kaplan v Cerknici, Anton Kovačič, kaplan v St. Jerneju, Stanislav Šinkovec, kaplan v Žireh in Alojzij Zupanc, župni upravitelj v Smihelu pri Zužemberku.

= Za dekanata juridične fakultete je bil letos izvoljen profesor g. dr. Janko Polec. Čestitamo = Poročila sta se v soboto v kapelici tukajnjega Marijančiča g. dr. Josip Furlan, zdravnik, sin pok. odvetnika dr. Josip Furlana, in gđina Ida Skalar, rač. uradnica pri tukajnji finančni direkciji, hčerka višjega rač. svetnika v pok. Josip Skalarja. Iskrene častitke.

= Himen. Poročila se daneš na Brezjah Nago de Leopold, uradnik Gospodarske zveze, in Idica Cesara. Obilo srče!

= Izpit so napravili za čin rezervnega inženjerskega podporočnika podnarednikij dijaki: Janez Pengov, Stanislav Maček, Vinko Lenarčič, Josip Muren, Leon Janežič, Rudolf Amon, Josip Požanko, Viktor Cerne, Dragotin Zalar, Valentijn Urbančič, Herman Jane, Rudolf Gregorič, Mirko Jazbec, Josip Sodja, Karlo Maras, Bogomir Troha, Marjan Farski, Slavko Smolej, Anton Camernik, Stanislav Kodelja, Adolf Solter, Artur Svarc, Vesselin Poštar, Vladimir Svoboda, Ljudevit Tončić, Anton Supančič, Boris Kobe, Ognjevlar Borštnar, Franc Arhar, Ivan Fujs, Albert Pinter, Ivan Boban, Hinko Eržišnik, Mirko Šolar, Rudolf Kern, Anton Marek, Branko Stopar, Vinko Križaj, Franc Znanc, Dragutin Dekleva, Franc Žemva, Ivan Zidar, Franc Matoh, Dragutin Štambuk, Karlo Grečel, Bruno Papec, Adolf Jenko, Josip Kražl, Stefan Šraka in Alojzij Pirkovič; za čin rez. podporočnika topnikiško-tehnične stroke kaplar-dijak Bogomir Piščnik; za rez. nižjega voj. uradnika IV. razreda topn. tehnične stroke narednik-dijak Mirko Košir in kaplar-dijak Ivan Kramer; za čin rez. podporočnika inž. tehnične stroke kaplar-dijak Vinko Hart in za čin rez. san. podporočnika kaplar-dijak dr. Valentijn Ivanc.

Novi grobovi

† Na Vrtičah pri Zg. Kungoti je umrl dolgorižan župan in ugledni posestnik Franc Žunko. Bil je svojčas tudi član mariborskega okrajnega zastopa. Blagemu pokojniku časten spomin.

N. p. v. m!

Mała kronika

★ Samo še danes prejmejo naš list p. n. naročniki-zamudniki, katerih zaostanek na naročnini ne bo nakazan pri poštni hranilni v Ljubljani do ponedeljka opoldne. Oni p. n. naročniki, ki bodo plačali dolžni znesek šele na podlagi tega zadnjega opomina, naj obenem z nakazilom odpošiljejo upravi dopisnico, na kateri jo obveste, da so poravnali svoj zaostanek. Vsa tozadnevna obvestila morajo dospeti v Ljubljano najkasneje v ponedeljek opoldne.

★ Naš list je glasilo kat. akcije za kamniški okraj se uveljavlja bolj in bolj. V oktoberski številki je poleg ostalega še posebno zanimiv otroški kotiček, ki se po vsebinji in pestrosti vidno izpopoljuje. Toplo priporočamo!

★ Na bizantološki kongres v Atenah. Na III. mednarodni bizantološki kongres, ki se bo vršil v Atenah od 12. do 18. t. m., so v petek odpotovali iz Ljubljane sledeči vsevolški profesorji: s filozofske fakultete dr. Izidor Cankar, Nikola Radičević, Balduin Sarja in Milko Kos, z juridčne dr. Viktor Korošec, s teološke prelat dr. Grivec; poleg tega se udeležili kongresa tudi bivši minister Niko Župančič in prof. Mešesnel iz Skoplja. Kakor znano, je zadnji (II.) bizantološki kongres vršil l. 1927. v Belogradu.

Pazi na Twoje lepe zobe

ohrani njih zdravje
in s tem tudi njih
biserni sijaj. Za to
kupuj pristno iz-
kušeno sredstvo

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

★ VAŽNO ZA LASTNIKE AVTOBUSNIH PROG je gotovo to, da potniki vedo za natančen vojni red. Ker v kratkem izide nov vojni red, veljavlen od 15. oktobra, naj vsi lastniki avtobusnih prog v svojem lastnem interesu določijo vojni red na naslov Tiskarna sv. Cirila, Maribor, in to čimprej!

★ Dijaski list »Mentor«. Na mnoga vprašanja sporoča uredništvo lista, da bo izšla 1. in 2. številka gotovo do prihodnje nedelje 12. t. m., naslednje številke pa vedno 1. v mesecu. Poverjenike prosimo, naj pridno nabirajo naročnike in naj nam takoj sporoč, koliko izvodov želijo prejemati. List se je preselil. Naslov uprave je sedaj: Ljubljana, Miklošičeva c. 5, uredništvo pa: Ljubljana, Sv. Petra c. 53/1.

★ Prošnje za spremembo voznega reda. AA. Direkcija državnih železnic v Ljubljani stalno dobiva razne predloge za spremembo veljavnega voznega reda bodisi posredno, bodisi neposredno po časopisih. Od teh mnogočestnih predlogov direkcija lahko upošteva le stvarne in utemeljene in ki so glede na zveze na priključke ostalega voznega reda in glede na obstojnost in priljubljenost izvedljivi. Predlogi pa, ki sledijo koristi posameznikov in se ne ozirajo na obstoječe vlakovne zveze ali ki imajo namen pospeševati konkurenco privatnih podjetij na škodo državnih dohodkov, se sploh ne uvažujejo. Prav tako se ne upoštevajo predlogi glede prevoza šolske mladine, ker zlasti železnična uprava stoji, da vožnja, zlasti na večje razdalje, za šolsko mladino ni primerna in v marsičem neugodno vpliva na njo. Sploh pa direkcija opozarja, da se med veljavnim voznim redom načeloma ne vrši nikake spremembe.

★ Razpisana služba. AA. Kraljevska bńska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 31. zakona o bnski upravi mesto računovodje-blagajniški II. kategorije pri banovinski mlekarški šoli v Škofji Loki. Za mesto računovodje-ekonomo se zahteva dovršena srednja šola in praktika v računsко-blagajniški stroki. Prednost imajo oni, ki so opravili strokovni izpit iz računsko-blagajniške službe. Prošnje, pravilno kolkovane in opremljene z dokazili v smislu čl. 12. zakona o civilnih uradnikih, je vložiti pri kraljevski bnski upravi najkasneje do 20. oktobra 1930.

★ Rezervni oficirji, kakor tudi oficirji v pokoju itd. se ponovno opozarjajo, da morajo v saka k spremembo svojega bivališča takoj po občini odnosno okraju pisanom javiti komandi vojnega okrožja, kjer bivajo. Tudi začasno preselitev ali odstopnost (n. pr. dopust) nad 30 dni je treba prijaviti. Opozarjamo, da gre tu zgolj za vojaško zglašitev, ki nima ničesar skupnega z občino predpisano policijsko zglašitvijo, kateri je podvržen vsak vojnik. Novorojeno dete. Zato izgovor, da je rez. oficir ali voj. obveznik itak že policijsko zglašen, ne drži, in mora vsak rez. oficir in vsak voj. obveznik sam strogo paziti na to, da vsako spremembo svojega bivališča takoj sproti prijavlja tudi pristojni vojnaški evidenčni oblasti. V Ljubljani se izvršuje tozadnevo vojaško zglaševanje v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7. I. nadstropje. Prestopki se kaznujejo po voj. kaz. zakonu.

★ Ni bil obsojen. V »Slovencu« od 18. sept. l. smo poročali o razsodbi proti roparski policiji. Bahičev, Sušteršičev in še 7 drugim obtožencem. Albin Hlebšč, sodar iz Spodnje Hrušice, pa pri tej razsodbi ni bil obsojen zaradi latvine ali goljutije, ker ni bil udeležen pri nobenem vloni ali latvini, ki jih je ta polica izvrševala. Hlebšč je bil obtožen, da si je ogledal razmere in pozneje vlonil s Francem Sušteršičem v župni urad na Viču. Hlebšč je bil zaradi tega tega po krivici obrekovan in sicer sta ga tega vlonila dolžila iz sovraž

★ Igra narave. Prejeli smo v dar eno žibolko, katero ima en sam recelj, pač pa dve muhi, ter je zraslo na vrto g. Češman-Kamnikar na Javorniku. Tudi zanimivo!

★ Oče zakljal svojo hčer. V bližini Sombora je 65-letni Mihael Tobijaš nenadoma zakljal svojo hčer, s katero je sam živel v hiši. Hčer je takoj izdihnila ter jo je kruto oče po izvršenem zločinu zakopal v kleti, kjer so jo drugo jutro našli spredje, ki so stvar naznani orožnikom. Oče je bil takoj areliran in odpeljan v zapor okrožnega sodišča v Somboru.

★ Regulacija Save od Zagreba do Siska. Počasno, da so začeli delati načrte in da tudi merijo teren na licu mesta za regulacijo Save od Zagreba do Siska. Struga Save naj bi se po načrtih tako očistila in poglibila, da bi reka postala plovna tudi od Siska dalje prav do Zagreba.

★ Vlom v gimnazijo. V Slavonskem Brodu je bilo prejšnje noč vlonjenko v pisarno gimnazijalnega ravnateljstva, kjer so vlonjeni razibili zavodovo blagajno ter odnesli iz nje okrog 5000 Din denarja. Pri preizku slednjega jutra se je ugotovilo, da je bil vlom izvršen na isti način kot v zemunski moški gimnaziji in v gimnaziji v Indiji, kjer je bilo vlonjenko pred dveimi, tremi tedni.

★ Samoumr tri dni po poreki. Milan Paunovič iz Batajske, po poklicu čevljarski pomočnik, po začetju miren, soldjen, prišen fant, se je po dolgem prigovaranju svoje matere naposled očenil. Z mlado ženo sta odpotovala na poročno potovanje do Palanke, kjer sta namenavala preživetji nekoliko dni. Toda iz neznanega vzroka se je Milan že po treh dneh svojega zakonskega življenja ustrelil v prsa. Smrtno ranjenega so prepeljali v belgrajsko bolnišnico, kjer je po nekoliko urah trpljenja izdihnil.

★ Dr. Pečjak: Katoliški veronk za višje razrede srednjih šol — druga knjiga — se dobri večana po 36 Din pri Škofiskem ordinariatu v Ljubljani.

★ Na več vprašanj javljamo, da je pravkar zpla v drugi izdaji dr. Jeretova knjiga »Spoved malih grehov«. Dobbi se v prodajalni K. T. D. H. Ničmanov.

★ Avtobus Iskra prične v ponedeljek dne 6. oktobra zoper redno voziti v Radovljico, Bohinjsko Bistrico, Bleib.

★ Naročajte Ivana Cankarja Zbrane spise! Doslej je izšlo 10 zvezkov tega našega največjega in za nas tako pomembnega pisatelja. Vse njegovo delo, odlično razloženo z uvodom v vsak zvezek in dopolnjeno z bogatimi opombami, nam postaja še le teži celotni izdaj prav umiljivo. Izdaja je našla vseslošno priznanje. — Dogovorite se z Novo založbo v Ljubljani, da vam olajša naročilo, aka ga ne znoremo naenkrat.

★ Nujno potrebna vam je knjižica Prikovanje perila po životni meri, ki jo je sestavila učiteljica na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Ema Arkoča, Jasno in nazorno so obdelana v knjigi za vsako družino velevažna poglavja prikovanja perila, ženskega, moškega in otroškega, dalje postopnega, namiznega in hišnega perila. Po podatkih, ki so v knjigi, s slikami povsem natančno podani, si lahko vsaka gospodinja, vsake dekle in vsaka sivilna prikroji samu in sešiva doma vse važne komade perila. Znano ime prirediteljice knjige vam jamči za strokovnoščko pravilno in točno delo. — Toplo vam priporočamo, da si še danes naročite pri Jugoslovanski kajigarni to prepotrebno knjižico, ki je čisto izdana in velja le 40 Din.

★ Najlepše izbiro modnega angleškega suknja za obliko, zimske suknje itd. Vam nudi po priznanih ugodnih cenah tvrdka Novak, Ljubljana, Kongresni trg 15. Priporočamo neobvezen ogled.

★ Voščene oltarne svete vseh vrst, zvitke, svetice za božična drevesa, nagrobne lužice, sveče za hišno rabo, kadilo itd. priporoča svečarna Pax, Ljubljana, Celovška cesta 14.

★ Solnce lahko pogrešate pri pranju, medtem ko je pravo terpeninovo male Gazela pri tem nepogrešljivo.

★ Idealno zimsko zdravilišče. V romanu »Mesto pod morjem« omenja nemški pisatelj Joseph Delmont naselbino, kjer prebivalci nikoli niso imeli zime. Z genialno tehnično napravo so krog mesta napeljali zalivsko strujo in tako je vladala v mestu večna prijetna topota. Pa nademo tudi za to fantastično zgodbino resničen primer. Zimski Pustyjan je temu mestu zelo podoben. Zlasti pa njegovga velika zimska zdravilišča. Globoko pod njegovim tlom izvirajo vrele s 67°C, ki se pod površjem razdele in se izlivajo v kopalnišča. Reka Waag obkroža vse to ozemje in iz rečne vode se dviga vočna para, ki razširja večno topoto. Vse to povzroča včasih nad vse interesantne naravne pojave. Grmiče na obali često v najhujši zimi brsti in ptice pevke, ki sicer v tem letnem času poleti na jug, prezimujejo počesto v teh krajinah. — Topota vrele grevga obenem tudi vse hotelle, kopalnišča in druga poslopja, s čimer je to vprašanje srečno in najenostavnnejše rešeno. — Pisateljev domislija je torej v Pustyjanu urešenina. — Zdraviliščna naselbina na Waagu pomenja zahvalo naravi, znanosti in tehnički za večno topoto in zanesljiv uspeh zdravljenja tudi pozimi.

★ Nagrobne spomenike najceneje v najnovijih oblikah dobite pri kamnoseko-kiparskem podjetju Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

★ Spominjajte se »Doma šlepih!« Položnica št. 14/67.

★ Sanatorij v Mariboru, Gospodska 49, telefon 2358. Najmodernejše urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aperati (višinsko solne, diatermia, tonizator). Lastnik: Primarij dr. Černič Mirk, specijalist za kirurgijo.

★ Opozorjamo na oglas Spodnjestajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega Slovenia.

Pevska zveza

Organistom in pevovodjem. Udeleženci zadnjega pevskega tečaja so z velikim navdušenjem sklenili, predlagati odboru Pevske zveze, naj ustanovi v svojem okrilju pevski zbor organistov in pevovodij. Občni zbor je prav tako z velikim navdušenjem sprejal ta predlog in glavnim odboru je naložil organizacijo zborna artističnemu odseku. Ta je v svoji zadnji seji preiresal predlog in vabi v smislu svojega sklepa vse organiste in pevovodje, ki bi hoteli sodelovali pri zboru, naj se prijavijo Pevski zvezi, Miklošičeva, c. 5 in sporocje podrobno: a) kateri zbor vodijo, b) kateri glas pojo s točno označbo glasovnega obsega. Poslovnik in vse drugo bomo izdelali in sporocilo šele, ko bo boljši priglasov, da bo zagotovljeno mislit na mnogočlen zbor. Vsekakor mora biti vse to do božiča zrelo in urejeno, da bomo mogli začeti s pripravami za prihodnji tečaj, ki bo združen neposredno z vajami zborna.

Za odbor:

V. Lavrič, predsednik; M. Bajuk, tajnik.

Prepričajte se o trpežnosti VRVARSKIH IZDELKOV iz prve kranjske vrvarne

Ivan M. Adamič, Ljubljana, cesta 31.

In pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20; Celje, Kralja Petra c. 33, in v Kamniku, Šutna 4.

V službi človeštva

dela armada znanstvenikov in tehnikov samo na nalogi, s pobijanjem bolezničnih klic olajšati trpljenje človeka. Ta visoki cilj se je pred vsem postavila I. G. FARBENINDUSTRIE AKTIENGESELLSCHAFT (tu sem spada tudi tovarna »vorm. Friedr. Bayer & Co«) že od svojega obstanka. Eden glavnih uspehov, s katerimi je izpolnila to naložbo, je iznajdba ASPIRINA.

Pred 30 leti vpeljan v medicino, uživa danes svetovni glas kot suvereno sredstvo pri vseh prehladih in revmatičnih bolečinah.

ASPIRIN
Jedinstveni na svetu.

30 let ASPIRIN

Ljubljana

Svetišče - posvečeno sv. Mali Tereziji

Sedaj imamo tudi Slovenci svetišče, posvečeno čudodelni sv. Tereziji Deteti Ježusa. Če, karmelitanke na Selu so s pomočjo blagih dobrotnikov sezidale novo kapelo z oltarjem sv. Male Terezije.

Cerkev in nova kapela sta v prelepi harmoniji. Zdi se, kakor da bi bili istočasno postavljeni in poslikani. Oltar in kapeli, delo slavnoznanega kamnoseškega mojstra g. Alojzija Vodnika, je pridiga in pete litanije.

va umeščena. V oltarju je tudi na vidnem mestu sveta relikvija čudodelne svetulice.

Gotovo bodo prišli vsi častilci Male sv. Terezije priporočati se svetinci v kapelu na Selu, kjer je sveta koščasta redovnice, ki se je v premagovanju in pokori žrtvovala za vse človeštvo.

Danes v nedeljo je zjutraj ob pol 8 slovenska sv. maša v cerkvi na Selu, popoldne ob 4 pa je

Ivan Tomažič - 80 letnik

Danes slavi svojo 80 letnico g. Ivan Tomažič, eden najstarejših Krekovcev in po letih najstarejši ljubljanski gasilec. Ivan Tomažič je bil rojen dne 4. oktobra 1850 v Zgornji Jablanici pri Litiji. Pred približno 50 leti je vstopil kot strojnik v tedanje Janeževe tovarne usnja, ki jo je potem prevzel industrija Polakk. V tej tovarni je vsto delal nepravzaprav 43 let.

Pri ljubljanskem prosto voljnenem gasilskem društvu pa je že 47 let in je pri društvu upravljal parno brizgalno. Gasiti je pomagal pri vse vecjih požarih v Ljubljani in okolici, tako tudi tedaj, ko je gorelo staro gledališče na Kongresnem trgu, pri požaru v Kranju itd. Ze dalj časa je mestni občan ljubljanski in je bil ob 40 letnici svojega gasilskega delovanja odlikovan z zlati uro. Sam ima tudi več gasilskih odlikovanj.

Imel je s svojo že rajno ženo, s katero je živel v srečnem zakonu, 10 otrok, od katerih je bil Ludvik faktor Jugoslovanske tiskarne, dr. Ferdinand pa ministerjalni tajnik. Oba sta pred leti umrila. Zivijo pa se štiri hčere, od katerih je gospa Minka por. Pestotnik, že devet let marljiva poslovkinja Nove založbe, dve sta državni uradnici, ki se ena hči pa je poročena. Sedaj živi Ivan Tomažič pri svojih hčerah.

Ivan Tomažič je bil tudi ves čas zvest naravnik Slovenca in je vzoren katoliški mož. Bil je eden prvih Krekovih pristašev. Vse svoje otroke je vzgojil strogo krščansko.

80 letnico bo danes slavil v krogu svojcev. Ivanu Tomažiču, ki je v življenju mnogo delal in garjal, želimo k njegovemu 80 letnici, naj še mnogo, mnogo let živi srečno, zadovoljivo ter mu kot našemu dobremu prijatelju prisrčno častitamo!

Sanoform

izvrstno toaletno in čistilno sredstvo se dobri v vseh lekarnah in drogerijah.

Odkrit detomor

Ljubljana, 4. oktobra.

Snoči okrog četrtna na sedem je bil v Šelenburgovici ulici odkrit detomor. Nekti moški je obvestil višjega stražnika Alojzija Urdila pred pošto, da je v hiši v Šelenburgovi ulici št. 4 neka ženska pravkar porodila. Stražnik je odšel v to hišo in našel na dvorišču neko Marijo V. Ta ženska je imela v rokah pločevinasto škatlico, v katero je bil že položen novorojenček. Nekaj druga ženska pa je stražniku povedala, da je ta ženska prav kar zadužila otroka v stranišču s tem, da je spustila nanj vodo iz rezervoarja. Priča je tudi slišala, da je novorojenček zajokal in je bil torej živ. Detomorilka sama je bila močno slabá, zato je stražnik poklical reševalni avto in žensko odpeljal v bolnišnico.

○ Pevski zbor v Rokodelskem domu. Vse pevce, ki se žele vsestransko izpopolniti v petju, vabimo na pevskemu zboru, ki se zbirajo pod vodstvom g. prof. M. Bajuka v Rokodelskem domu. Kdo želi pristopiti k zboru, na pride v torek, 7. t. m., zvčer ob 8 v društveno sobo v Rokodelskem domu, Komenskega ulica, št. 12. Vsi dosedanjci pevci naj se zanesljivo udeležijo vseh vaj!

○ Promenadni koncert muzike 40. p. p. Triglavskegas v nedeljo 5. t. m. ob 11 v »Zvezdi«. Spored: 1. Cerin: »Naša vojska«, marš. 2. Fučík: »Donavske priovedke«, valček. 3. Mozart: »Titusc, uvertura. 4. Parma: »Caričine amacouke. 5. Morena: »Telefunkenc, potupri. 6. Genrait: »Lepa naša domovina«, 7. a) Kačer: »Podariš ti srce«, b) Fall: »Magdalena«. Dirlent: večji kapelnik dr. Josip Cerin.

○ Hladno vreme. zadnje dni se je vreme v Ljubljani močno spremenilo. Jutra postajajo več mrzljaja, ljudje se počasi ovijajo v povr-

ZIMSKE OBLEKE
raglane, suknje, trenchcoate in usnjate suknje kupite najcenejše pri Konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7

nike in stikne, po okolici pa se je včeraj zjutraj pojavit celo mrzla slana. Ljubljana z vso bližnjo okolicijo je že par dni zjutraj zagrnjena v meglo, razpoloženje po ulicah in cestah je zato vprav pozno jesensko, odnosno zimsko. Skrbnejši gospodarji so se za blizajočo se jeseni in zimo že založili s premogom in drvmi, vsi drugi pa z resno skrbo premisljevajo, kako rešiti to vprašanje.

○ Gradba nove tramvajske proge. Prejeli smo: Kakor znano, dobavlja material za gradbo nove tramvajske proge tvrdka Dukić. Ne bomo se prepiral o tem, kdo je tega kriv in v koliko, toda dejstvo je, da se včeraj v soboto 4. t. m. ni delalo in se tudi v pondeljek ne bo delalo, ker ni bil pravočasno dostavljen material za gradbo. Kaj te pomeni za nas, množe delavce, ki ostajamo v tako lepih dneh brez zasluga, sa lahko vsakdo misli. Zato apeliramo na merodajne oblasti, da napravijo v tej zadevi red, kar ho tudi v korist Maločelezniški družbi, v katere režiji se gradi proga. — Mestni delevci.

○ Parni valjar je zdaj na delu v Škofiji ulici (do križa Šentpeterske ceste), v Vrhovčevi ulici ter ob Taborni; tod utruje zdaj ceste, ker so inovirane ceste z nova posuš. Svojo leseno »remizo« imata začasno v Ilirske ulici ob Škofijskem vrta.

○ Selitve iz raznih vzkrov. Ta in pretekli teden se presejalo v par mestnih delih nekaj strank, dasi tudi čas ne šteje med »selilni roki«. Te stranke so se po selitvi radila lastne odn. gospodarjev odpovedi, radi službeno premeti v naposlедku vsled deložajici. Priblojni mesec bodo po selitvi (vsled odpovedi v avgustu) že stevilnejše.

○ Ob Cesti na Kodeljevo sta v surovem izdobju dograjeni dve enonadstropni vilji, na Štrikovcu pri ena, na Šmartinski (Kette-Murnovlji) cesti je Kregarjeva dvonadstropna hiša ravnokar dograjena in bo prihodnje dni vsa pod streho. Kakor čujejo bosta v pritičnih prostorih nastanjeni gostilna in kavarna.

○ Karambol. Na sv. Petru cesti se je včeraj nekoliko pred početkom prizpel majhen karambol. V bližini Mencingerjeve hiše se je neki avto, ki je sicer pravilno vozil, zadel v težko naložen voz prenoga. — Vozu se ni prispelo nič, pač pa je na avtu zdrobljena stopnica.

Maribor

Upravnih Bobek odhaja

Maribor, 4. oktobra.

Te dni se poslavljajo vodja tukajšnje Slovenske uprave g. Mihail Bobek. 44 let službovanja ima za seboj g. Bobek; ni čuda če se je odločil, da prepusti to silo naporno in odgovorno mesto drugim ter da lahko po polstoljetju težkega dela uživa v krogu dragih svojcev zasluženi mir in pokoj. Gospod Bobek je od ustanovitve tukajšnje podružnične uprave sem (1. junija 1924) posvetil vse svoje organizatorične sposobnosti njemenu spolnoveganju in pa propagandi za razširjenje »Slovenca« v Mariboru; z izredno žilavostjo in toplo vncemo ter ljubeznijo je izvrševal to delo in žel krasne vspene, kar smo poudarili že lansko leto ob petletnici tukajšnje »Slovenceve« uprave.

Upravnik Bobek odhaja; navzicle temu pa bo s tukajšnjo upravo ostal še nadalje v tehnih stikih in bo v smislu njegove lastne izjave tudi vnaprej delal za prvočin in napredok »Slovenca« o Mariboru. Tudi se gospod upravnik Bobek ob tej priliki, ko se poslavlja, zahvaljuje vsem naročnikom, inserentom, razprodajalcem »Slovenca« ter vsem, ki so ga v času njegovega upravnikovanja tako ali drugače podpirali, za izkazano zaupanje ter naklonjenost.

Upravnik Bobek pa je navzicle svojim šesterim križem čil, zdrav in mladosten; z ljubeznostjo in odkritročnostjo si je v Mariboru pridobil obilo prijateljev in znancev, ki vedo ceniti in obrajtati uspehe in sadove njegovega požrtvovnega in vzornega delovanja. Radi tega uživa obči preljenost. Ko se poslavlja kot vodja tukajšnje uprave, ki ji je načeloval skoraj šest let in pol, mu kličemo: Bog Vas živi! Da bi se dolgo vrsto let uživali mir, zadovoljstvo in blagostanje v krogu dragih svojcev ter številnih prijateljev in znancev.

Podružnica »Slovenca«

Maribor

Uredništvo: Koroška cesta 5, telefon 22-90
Uprava: Koroška cesta 1, telefon 29-50

□ V tukajšnjem bogoslovju se je pričelo novo šolsko leto. V petek dopoldne je bila otvoritvena služba božja, ki se je poleg bogoslovcev udeležil zbor bogoslovnih profesorjev. V prvi letnik je vstopilo letos 14 abiturientov, ki so večino dovršili srednješolske študije na tukajšnji gimnaziji.

□ >Vitez ljubeznic, poučna igra v treh delih, se uprizori danes popoldne v povečani dvorani Mladinskega doma. Omenjena igra se v Mariboru ne igrala.

□ Tombole ne bo. Radi letalskega meetinga tombole vojnih invalidov danes ne bo; vršila se bo prihodnjo nedeljo.

□ Veseli in zlostne številke. V Mariboru je bilo v mesecu septembra 98 rojstev (48 moških in 50 žensk), 50 smrtnih slučajev (23 m. in 28 ž.) ter 34 porok. V stolni župniji: 70 rojstev (36 m. in 34 ž.), 17 smrtnih slučajev (10 m. in 7 ž.) ter 2 poroki. V frančiškanski župniji: 10 rojstev (3 m. in 7 ž.), 4 smrtnih slučajev (2 m. in 2 ž.) ter 4 poroke. V magdalenski župniji: 16 rojstev (8 m. in 8 ž.) 28 smrtnih slučajev (9 m. in 19 ž.) ter 18 porok. Pri pravoslavnih 1 rojstev, pri protestantih 1 rojstev in 1 smrtni slučaj.

□ Tarifne postavke nove davčne na blagovni promet. V petek zvečer je občinski svet sprejet pravilnik o novi davčni na blagovni promet v nespremenjeni obliki. Pri 100 kg bo treba plačati 8 Din. in drugim pri sledenih predmetih: tekstilno volneno in sukneno bjago, volnene tkanine in pletenine vseh vrst, syla in sorodno blago, godbeni in glasbeni instrumenti, ure vseh vrst, vse vrste orožja in razstreliva, avtomobili, motorna kolesa, šivalni stroji, radio aparati itd. — 6 Din.: izdelki iz aluminija in nikla. — 5 Din.: medena, bakena in cinasta pločevina ter vsi izdelki iz medenine in bakra. Papir vseh vrst razen časopisega. 4 Din.: usnje in izdelki iz usnja; kolesa, lesni, lončarski in vrvarski izdelki, vsi izdelki iz sladkorja, špiriti, jedilno olje, bombažni izdelki itd. — 3 Din.: vse vrste meso in živali, kruh in slično pecivo, strojno in sočivje vseh vrst, surovina in kuhanja mao. jajca in vsa druga živila od živali in rastlin, kvas, med, petrolej, rezan les in stroji od 1000 do 10.000 kg teže. — 2 Din.: surova ovčja volna in odpadki, lan, juta, preja, tesan les, poljedelsko orodje, mavec, trsje, stroji težo nad 10.000 kg. — 0.50 Din.: premog, drva, cement, apno, gramoz, pešek, opeka, okrogel les, vse vrste paličnega železa, vse vrste žičnikov in strelčna lepenka, rafiniran in surov sladkar, sladkorna moka, loj, kokosovo olje in bombažne surovine. — 0.25 Din.: vse vrste žito namenjeno predelavi (mletju). — 1 Din.: za vse ostale predmete, v kolikor niso vsebovani v posameznih tarifnih postavkah. — Poštne posiljke: do 5 kg 1 Din.; od 5 do 10 kg 1.50 Din.; nad 10 kg 2 Din. Pri poštlih z označbo vrednosti: 0.50 odstotkov označene vrednosti. Omenjena davčina na blagovni promet se bo v slučaju potrditev od strani finančnega ministra uvedla s 1. januarjem 1931.

PEGE

Creme Orizol®

odstrani takoj in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah Zalo
ga: •Cosmochemia, Zagreb, Smičkiškova 23. Telefon 49-9-

□ Uboge sirote. Pri Sv. Križu nad Mariborom je umrla posestnica Zofija Kancler, žena Rudolfa Kanclera, ki so ga pred letom danii našli umorjenega na cesti Kamnica-Sv. Križ. Njeno smrt objekujejo trije nedoletni otroci; nesrečne sirote.

□ V visoki starosti 82 let je umrla v svojem stanovanju v Stritarjevi ulici 47 zasebnica Helena Simčič. — Pogreb bo jutri ob 15 iz mestne mrtvačnice na Pobrežju.

□ 40 milijonov dinarjev manj dohodkov! V emisiju tozadne izjave predstavnika mariborskega trgovstva v petkov javni seji občinskega sveta beleži bilanca dohodkov mariborskih pridobitnih krogov od likvidacije bivšega tukajšnjega velikega županstva sem 40 milijonov dinarjev manj.

□ Posestne premembe. Mariborska industrija svile »Metra« d. d. Ljubljana je kupila od Ljubljanske kreditne banke hišo v Milnski ulici za 750.000 Din. — Marija Zeleznik je kupila od Pavlina Sobotkiewicz hišo v Einspielerjevi ulici 24b za 75.300 Din. — Ana Mananger pa je kupila od Elize Jančič parcelo na Grajskem marofu za 60.000 dinarjev.

□ Pred likvidacijo Pohorske vzpenjača. Radi težkoči, ki so se pojavile pri vplačevanju svojih podpisanih deležev, si med propagatorji pohorske vzpenjače vse bolj osvaja ta mnenje, da se naj akcija za omenjeno gradnjo likvidira in naj se prične z izplačevanjem zneskov, ki so jih posamezniki vplačali pri tukajšnjem Mestni hramilnici z ozirom na svojcas podpisane deleže. Ce bo to koristno za razvoj tujškega prometa v Mariboru, zaenkrat še ne vemo.

□ Najprisrnejša hvala. G. Josip Ajdišek je daroval za revne dijake 100 Din. Živeli posnemovalci!

□ Nakaj za ornitologe ali po domačem pticjeslove. V Sarijevi hiši v Samostanski ulici gnezdijo še sedaj lastovke; nazadnje bi ne bilo to niti posebrega, ko bi ne bilo tudi mladičev, ki se učijo letati. Oktobra!

□ Veliko penezov... Pri tukajšnji glavnini carinarnici so značali dohodki v letosnjem triteletju 95.681.482.75 Din. in sicer za uvoženo blago 95.369.120.50 Din., za izvoženo pa 312.362.25 Din.

□ Pojačen avtobusni promet bo danes na teženoski direkcijski; avtobusi vozijo od 14 dalje iz Glavnega trga.

□ V petkovi tajni seji je občinski svet dovolil društvu magistratnih uslužencev garancijo za gradbeno posojilo 200.000 Din.; kongregacijski šolskih sester se je dovolil kupak struge počekovskega potoka pod pogojem, da imajo dostop do Drave tudi gasilci; sprejela se je regulacija plič osebju mestne kopališča.

□ Obritno gibanje. V preteklem mesecu je tukajšnja obrtna oblast izdala obritno pravico 27 tvrdkam, izbrisala pa 14.

□ Razvod dveh društav. Razvod sta se tukajšnje Zajčjereško društvo in klub Katoreks; nujno dodelčino je prevzel na novo ustavljeno Kuncerejsko društvo v Mariboru.

□ Pestro slike kakor običajno je nudil včerajšnji sobotni trg. Na živilski trg so pripeljali kmetje 49 vreč krompirja, 21 vreč čebule, 20 vreč kuharje, 4 kumare, 5 pšenice, 6 ječmena, 7 ovsa, 7 koruze, 2 ajde in 4 prosa. Na perutinarskem trgu je bilo 110 kokoši, 1820 piščancev, 62 rac, 28 gosi in 17 postavljenih parunov. Slaninarjev je bilo 41; pripeljali so 94 zaklanjih svinj. Cene so v splošnem ostale nespremenjene.

Celje

□ Današnji cerkveni koncert se vrši ob 4 poledne v Marijini cerkvi. Naj bi nihče ne zamudil prisluhniti lepoti Grečinovne muzike.

□ Vaje za »Naše krič se bodoči teden vršijo v sledenih redih: Jutri, v pondeljek III. in IV. dejanje. V torek, 7. oktobra vsa dejanja. V sredo, 8. oktobra I. in II. dejanje ter v petek, dne 10. oktobra III. in IV. dejanje. Vse vaje se vršijo v Domu. Vsi sodelujoči naj z ozirom na bližajočo se otvoritev nove gledališke dvorane v palači Ljudske posojilnice skrbijo, da prihajajo k vajam točno in polnočestvilno.

□ Peške vaje se vršijo: jutri v pondeljek za ženski zbor, v torek za moški zbor ter v četrtek za mešani zbor. Pridite točno!

□ Sumljiva zgodba s podpisimi. Svoječasno smo poročali, da se je dne 23. avgusta 1930 v občinskem uradu v Petrovčah zglasil neki okrog tridesetletni moški, ki je predložil občinskemu tajniku v overovljenje garancijsko pismo, glasče se na ime Franca Kagerja za Hrnilno in posojilno društvo v Celju. Radi tega je bil gospod Kager sicer aretiran, vendar pa potem po predlogu državnega tožilstva izpuščen na svobodo. Po občinskih poizvedbah tukajšnjega okrognega sodišča se je izkazalo, da je g. Kager nedolžen, vsled česar je bilo tozadne kazensko postopanje s strani drž tožilstva ustavljeno.

□ Plaćilo samostojnih občinskih naklad. Mestno načelstvo celjsko opozarja hišne posestnike, da je zapadel dne 1. oktobra t. l. v plačilo že zadnji obrok samostojnih občinskih naklad (gostačine, kanalske pristojbine in vodarine). Stranke se pozivljajo, da zapadle obroke plačajo pri mestni blagajni najkasneje do 15. oktobra t. l. Po preteklu plačilnega roka se bodo zaračunate zakomite znamudne obresti. Plaćila pa, ki bi po preteklu 6 tednov od dneva dospelosti izpadla, bodo izterjana izvršilnim potom.

□ Na Lavi pri Celju je umrl včeraj ob 8.00 gospod Jožef Umek, vpokojeni železničar. Dosegel je starost 58 let ter je bil občen znana osebnost, ki ga je odlikovala skrbnost za družino ter vestnost v službi. Pogreb bo jutri v pondeljek, 6. oktobra ob 4 popoldne iz mrtvačnice celjskega mestnega kopališča na pokopališče istotam. Preostalim izrekamo iskreno sočutje. — Dalje je včeraj umrla koma, 44-letna Helena Kranjc, žena kočija v mestnem milini. Pravkar so si gradili lastni dom, preden pa bi se družina mogla vseliti k topelju ognjišču svoje hišice, je Božja Previdnost iztrgala iz nje srede gospodinjino roko in srce. — N. p. v. m.!

□ Vsega onemoglega so pobrali v četrtek, dne 3. oktobra dopoldne na celjskem kolodvoru 60-letnega Franca Pintaria, pristojnega v Vojnik pri Celju. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v javno bolnišnico. Pintar pričoveduje, da je večino svojega življenja služil v avstrijskih tovarnah. Ko je obšel, je delal pri raznih posestnikih v Avstriji. Sedaj je obšel toliko, da ni mogel več delati, nakar so ga avstrijske oblasti odpravile v Jugoslavijo. V Celje se je pripeljal v četrtek dopoldne ob 11. in s kolodvorom nikamor ni mogel vseled slabosti. Tipična pričakovanja hrape Jerneja je vzbujala splošno sočutje med potnikami na kolodvoru.

□ Celjski občinski svet vendar izpopolnjen. Celjski občinski svet je že nekaj mesecev sem delal ob zmanjšanju stale občinskih očetov. Občinski svetnik Ivan Prekoršek, Drago Sirec, Franc Mlakar, Ivan Možina in Drago Hočevar so bili že namreč svoj čas proslili, da se jih dela v občinskem svetu oprosti. Sedaj je prišla rešitev, glasom katere so na novo imenovani v obč. svet gg. oskrbnik Skale, prof. Mastnak, šol. upravitelj Bizjak, trgovec Leskovček in delavec Požun. Razrešen je občinski svetnik Štrukljev, ki je delal na kolodvoru, na katerem je včeraj izpeljal občinsko sestavo.

□ V celjski bolnišnici je umrl 23-letni brezposelnih delavec Martin Terzan. Bil je doma iz Griznja in je izdihnil včeraj. N. v. m. p.!

Podružnica „Slovenca“

Celje

Cankarjeva cesta 4, telefon 176

★ Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih bolzilih, žolčnem kamnu, preobili tverbi kislino in naspadi protin, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Možje zdravniške prakse se se priprečili, da je »Franz-Josef«-voda zanesljivo in zelo milo učinkujuče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi črevese in prostatahipertrofiji. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

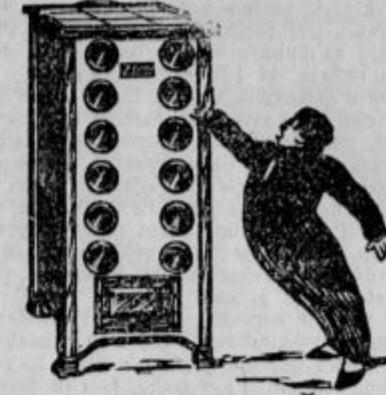
Novo mesto

K cerkveni tatvini

Samostanski predstojništvo je orožništvo poslalo dva prtička, ukradena istočasno z drugimi stvarmi, ki ju je našlo v gozdu pri Birni vasi. Predstojništvo samostana ju je spoznalo za svojo last. Izkazalo se je, da je tat s to tatvino napravil prav slabo kupčijo. Kelihni niso bili zlati, kakor je poročal neki dnevnik, pač pa je medenine in sano pozlačeni. Tudi ciboriji in monštranca niso bili zlati, temveč iz iste tvorine kakor kelihni, pač pa je bila izdelava fina. Niti lunic na monštranci ni bila zlata ampak srebrna. Vrednost ukradenih stvari ni tolikšna, kakor so poročali časopisi. Cerkev trpi škede okroglo 50.000 Din. kar je pa že zmeraj preveč za tako ubočno cerkev kakor je frančiškanska. Za tata so vse ukradene stvari tedaj čisto brez vrednosti, ker je premalo zlata na njih ter se njejov trud ni izplačal. Cerkev je seveda napravil občutno škodo, ker sta ji ostala samo dva kelihna in en prav majhen star ciborij, ki pa že dolgo ni bil rabljen. Tudi monštranca je ostala samo še ena, katero so rabili le ob večjih cerkvenih slovesnostih, ki pa je bila dobro spravljena. Cerkevno predstojništvo prosi prebivalstvo, da prisluhi revni in težko prizadeti cerkvi na pomoč z daroviti, da bi

Moje gospodinje,

ako želite imeti v svojem stanovanju pozimi prijetno toplo, v prihraniti mnogo kuriva, tedaj kupite

ZEPHIR PEČ čez 10 greje eno sobo 24 k. drva
Večji tipi grejejo 3 do 4 sobe enako. Na zahtevo brezplačni popis:
Zephir tvrznica počti d. d., Subotica

Ptuj

Danes popoldne priredi Ljudska univerza v Mariboru izlet v Ptuj, kjer si ogleda muzej in druge ptujske zanimivosti.

Vpisovanje v tečaje francoskega jezika. Ker francoski krožek prinese v drugi polovici oktobra s tečaji franc. jezika, vabimo v vpisovanje vse, ki se zanimajo za kulturo bratske prijateljske države, kakov tudi stare, ki že nadzorovati svoje male »Francoze« v gimnaziji. Vpisovanje se vrši v ponedeljek 13. okt. ob 8 zvečer v krožkovi sobi in sicer za začetni, nadaljevalni in konverzacijski tečaj.

Nekaj o petju. Petje izvršuje dobršen del vzgojne naloge; petje človeka tolči in vedi in v njem najde najlepše zabavo. Le poslušajte, kako tožijo nepevci in na drugi strani pevce blagrujejo, da, zavajajo. Naše petje pa je velike važnosti tudi v narodnem in državnem oziru. Slovenska pesem je bila tista, ki je zanesla naše ime daleč preko meja, kjer so bili napisani slavospevi »Mäskie« in občuteni koroški »Gor čez izaro! In dom! Vseposod, v mesu in vasi, slišiš »slavčka«, ki zateza med svojimi stenami ali v polju. Gorice vriskajo, da je kaj. Le naš stari Ptuj nimá zbor, ki bi nastopil ob svečanostih. Ptujsko prosvetno društvo je razumelo položaj in na običnem zboru sklenilo, da ustanoji svoj pevski zbor. Razširiti hoče tako svoj delokrog, svojim prideritvam dati veselega mladostnega razpoljenja, ugoditi svojim članom, z vsem pa zamasiti zvezado v rzel v Ptiju. Zato z veseljem in ponosom med se vabi prijatelje društva iz mesta in bližnje okolice, bodisi inteligehte bodisi druge sloje. Ce vstopite, boste pa tudi zavodljivo prebili dolge zimske večere, ki so vendar namenjeni pesmi in lepi knjigi. Oseba g. pevovodje nam je dovolj porok za uspeh. Prijatelji petja in poštevne zabave, zglasite se med tednom v Prosvetnem društvu ali še boljše v Kmetiški posojilnici.

Podružnica „Slovenca“**Ptuj**

Minoritski trg 3

Vsi, ki se čutijo nesposobne za vojaško službo, ali ki so bili nesposobni v bivši Avstro-Ogrski, pa v naši državi se niso bili pregledani, se morajo javiti do konca t. l. na občini.

Odaja prevoza pošte v zakup. Dravska direkcija pošte in telegrafov v Ljubljani oddaja za eno leto v zakup prevoza pošte na progi Ptuj—Dravci—St. Adraž v Hatalžu—Sv. Barbara v Hatalžu—Ptuj, pričenši s 1. novembrom t. l. Javna ustna pogajanja se vrše 11. oktobra v pisarni mestne občine v Ptuju. Izkljena cena je 25.614 Din na leto. Natančnejša obvestila dajejo občine in pošte, ki leže v območju te proge.

Na sedanem trgu se že precej dni opaža občutno pomanjkanje grozdja. Razumemo, da je sedaj dela v goricah dovolj. Ali vsekakor bi bilo treba organizirati prodajo namiznega grozdja. Je to tudi v interesu vinogradnika, ki bi tako čimprej prišel do denarja. Žalitina in belina sta pa za zobanje itak boljši kot za vino. Mogode bi to vzelva v roke naša podružnica vinarskega društva.

Kranj

Federbus na auf bicks popravljen. (Glej »Kranjski zvon«, št. 9. in 10.) Nekako pred 14. dnevi so bila končana popravila na stolpu roženvenške cerkve. Ciklon, ki je poleti obiskal Kranj in pungraski cerkvi odpilihnil stolp, je tedaj roženvenškega močno nagnil in tako pospeli potrebo popravila, ki itak ne bi smelo dolgo izostati, kar se je sedaj pokazalo pri popravljanju. V zgornjem delu stolpa nad linami je nov ves les, deske na tramevinov nove, pločevina vsa nova in je najprej minizirana, nato pa se barvana, da se dalj časa ohrani. Jabolko je popravljeno in pozlačeno. Marija vrh njega nova in nekoliko drugačne oblike kot prej. Skratka vse stolp dela sedaj prav lep viš. Zanimivo je, da so kleparji našli v jabolku 119 let staro svetinjico in drobno knjižico s pločevinastimi platnicami, ki je pisana v nemškem jeziku in govorji o tedanjem delu in popravilu na cerkvi. Vsa kleparska dela je odlično izvršila tvrdka Stanko Grasčič v Kranju, ki je popravljala tudi hujanski stolp. »Campanile je pa se vedno brez streha in bo za čez zimo dobil le leseno. Spomladi pa se bo ves trg v Pungradu in cerkev urešla po načrtih prof. g. I. Vurnika. Radodarna srca pa naj se spomnijo roženvenške cerkve in prispevajo za krije stroškov pri popravilu.

Himen. Danes pop. se bosta v roženvenški cerkvi poročila gdčna Marinka Jezerski, zasebnica, dolgoletna korna pevka v članici »Prosvetnega društva«, in g. Viktor Kokalj, banovinski finančni uradnik. Nevesti so pevci sroči zapeli podoknico. Mlademu, simpatičnemu paru želimo ob priliki, ko bo stopil pred oltar, naše brezstevitne iskrene čestiske.

Ruše

Sadna razstava se je obnesla zelo dobro. Sadjarji, razen dveh sami domaćini, so razstavili najrazličnejše vrste jabolk, hrusek in grozdja, mnogi tudi samo zato, da izvijejo ime svojega sadja. Razstavljeni sadje je ocenil g. ravn. Priol iz Maribora. Prvo darilo je prejel g. Josip Mule, drugo g. Alojz Glaser, tretje g. Alojz Čerk, četrto g. Karel Lingelj, peto g. Jernej Črnko. Praktični poamen razstave je bil, da so sadjarji spoznali, katere vrste najbolje uporabljajo v ruški okolici.

Smrt. Umrla je učenka 3. razreda, Milica Jug, po kratki bolezni vsled prehlade. Mučila jo je huda vročina tako, da je bila večkrat brez zavesti. Prosila je se g. zdravnika, naj jo opraviči pri gd. učiteljici, ker ne more priti v šolo. Pa ni bilo več treba, predvidena s sv. zakramenti je neprizakovano za vedno zaspala. Vsi součenci in mnogi odrasli so jo spremljali na zadnjem poštu.

Ljutomer

Dva oltaria v ljutomerski cerkvi bosta letos prenovljena, to sta misijonski oltar sv. kriza in oltar Lurške Marije. Delo že izvršuje g. Zamuda iz Krizeve. Proti koncu letosnjega adventa se bo v naši cerkvi vršil namreč sv. misijon, katerega bodo vadili oči jezuitje iz Ljubljane. Pripravite svoja srca...

Gasilske vaje bodo imeli v nedeljo, 5. t. m. popoldne, ljutomerski gasilni. Tudi sosedna gasilska društva bodo sodelovala. Po vaji svinsko(j) trgatje v gostilni Vaupotič-Vreg.

Za občinsko gospodarstvo se naši občinski očetje ne zanimajo ravno preveč. Za pretekli četrtek zvečer sklicana seja občinske uprave je oslala namreč nesklepna.

»Slovenec« bomo skozi teden dni pošiljal

na ogled nekaterim cenjenim naslovom v Ljutomeru in okolici, z vabilom na naročbo. »Slovenec« je danes gotovo naš najboljši dnevnik. Ima vsako nedeljo obširno ilustrirano prilogo, literarno prilogo in posebno stran za otroke. Ima točna poročila o svetovni politiki, o dogodkih v državi in poročila iz domačih krajev. Tudi iz Ljutomera in okolice bo prisnala stalno vsa zanimivejska poročila. Zanimivo in obenem čudno je, da smo imeli v Ljutomeru dosegaj hotel, kavarno, gostilne in druge javne lokale, ki so bili brez »Slovenca«. Pričakujemo, da zanaprej ne bo več tako. V dnevnih razprodajah se dobiva »Slovenec« v Ljutomeru v knjigarni »Panonijski« in v trgovini g. Repiča. Nedeljsko številko boste v kolportažni razprodaji lahko dobili tudi na trgu pred cerkvijo. Stano same 2 Din.

Jesenice

Danes vsi v Krekov dom k otvoritveni predstavi dramskega odseka, kjer se vprizori veseljava s petjem »Radikalna kuracija«.

Podružnica „Slovenca“**Jesenice**

Gorenjsko

Konjice

Tukajanje katoliško izobraževalno društvo priredi prihodnjo nedeljo, dne 12. oktobra t. l. v Katedralu, društvenem domu svojo prvo večjo predstavitev v novi sezoni. Po večernicah se najprej vprizori lepsa zdovodinska igra iz turških časov »Miskova Zalata«. Da bo igra v vsakem oziru na visku, za to jamčijo osebe režisera in igralcev. Vsakdo, ki se je bo udeležil, bo videl pred seboj na odrnu lep kos slovenske zdovodine, obenem pa bo imel prijetno razvedričilo in zavest, da je s svojo udeležbo dal mladim ljudem novega poguma in pobude za nadaljnje delo. Po igri pa se vrši v istih prostorih družbeni večer. Na sporedno so razne orkestralne, simbolične in povske točke, žaljiva pošta itd. — Zato pa vse, tudi iz sosednjih župnij, v nedeljo, dne 12. oktobra t. l. v Konjice na družbeno prisreditve! Pričakujemo vas in vam kličemo: Na svidenje. — Bog živi!

Trbovlje

Za pedporo rudarjem. II. rudarska skupina je vložila na ravnateljstvo TPD v Ljubljani pršnjo za izredno podporo, kakor so je bili rudarji deležni, lansk in predloško leto. Z ozirom na bedo med rudarji, je pač pripravočljivo, da se jim prošnja ugodno reši, saj gotovo rudarji nikdar niso živelni v tako težkih razmerah kot letošnje leto.

Kje bo stata vedenska Šola? Mnogo so po okrajku povprašuje, kje bo postavljen novo Šolsko poslopje na Vodah. Zadnja komisija je izločila vse razpoložljiva stavbišča, ki bi prisla v poštev za stavbo, pač pa hočajo preiskasti stavbišče na Pravdičevem hribčku, to pa šele, ko se napravijo načrti, ter se bo vidoče, kako veliko stavbišče bo potrebno. Mnenje vseh je pa, da je to stavbišče najidealnejše, in da bo stavba v okras vodenški okolici. Druga stavbišča so, ali plazovita, ali pa močvirnata.

Vinska trgovat v Društvenu domu bo v nedeljo popoldne. Velika dvorana je na novo okrasno preslikana, in bo okrašena, da bo zavara res prijetna, kakor so navadno vse prisreditve, ki se vrše v Društvenu domu.

Šoštanj

V tovarni redukcijel Voschnagova tovarna, največji in najsigurneji obrat Šaleske doline, je odprtla precesnje Število delavcev. Kakor čemo je, da so kleparji našli v jabolku 119 let staro svetinjico in drobno knjižico s pločevinastimi platnicami, ki je pisana v nemškem jeziku in govorji o tedanjem delu in popravilu na cerkvi. Vsa kleparska dela je odlično izvršila tvrdka Stanko Grasčič v Kranju, ki je popravljala tudi hujanski stolp. »Campanile je pa se vedno brez streha in bo za čez zimo dobil le leseno. Spomladi pa se bo ves trg v Pungradu in cerkev urešla po načrtih prof. g. I. Vurnika. Radodarna srca pa naj se spomnijo roženvenške cerkve in prispevajo za krije stroškov pri popravilu.

Himen. Danes pop. se bosta v roženvenški cerkvi poročila gdčna Marinka Jezerski, zasebnica, dolgoletna korna pevka v članici »Prosvetnega društva«, in g. Viktor Kokalj, banovinski finančni uradnik. Nevesti so pevci sroči zapeli podoknico. Mlademu, simpatičnemu paru želimo ob priliki, ko bo stopil pred oltar, naše brezstevitne iskrene čestiske.

Ljubljansko gledališče

Drama
Začetek ob 20 zvečer
Nedelja, 5. okt.: SEN KRESNE NOČI. Izven.
Ponedeljek, 6. okt.: PRAVLJICA O RAJSKI PTICI. Red A.
Torek, 7. okt.: zaprto.
Sreda, 8. okt.: MLADOLETJE. Premiera. Red B.
Četrtek, 9. okt.: SEN KRESNE NOČI. — Red E.

Opera
Začetek ob 20 zvečer
Nedelja, 5. okt.: VESELA VOJNA, opereta. Premiera. Izven.
Ponedeljek, 6. okt.: zaprto.
Torek, 7. okt.: LOHENGREN. — Gostuje g. Marij Simeone. — Red E.
Sreda, 8. okt.: VESELA VOJNA, opereta. Red D.
Četrtek, 9. okt.: KNEZ IGOR. — Red C.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 5. okt. ob 20: ALEKSANDRA.
Ponedeljek, 6. oktobra: Zaprto.
Torek, 7. okt. ob 20: SEN KRESNE NOČI. Ab. B.

Iz društvenega življenja

Družbeni klub. Občni zbor družbenega kluba v Ljubljani se vrši v soboto, dne 11. t. m. ob 20 v srebrni dvorani hotela »Union« z običajnim dnevnim redom. Člani se uljudno vabijo, da se občnega zborna polnoštevilno udeleži. — Odbor.

Orkestralno društvo Glasbene Matice sponča svojim članom, da se vrši prihodnja vaja v pondeljek, 6. oktobra ob 8 zvečer. Vsi predstojniki koncerta udeležba nujna in obvezna. — Odbor.

Zadruga sobo-, črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev v Ljubljani naznana, da se vrše redne javne preizkusnine v mesecu oktobru. Nekolikovne prošnje so vložili do 20. okt. pri tajniku g. Rožiču, Vegač ul. 8.

NIVEA-CREME

Predno se namazejo z mitem, se morate namazati s to kremo. Toda ne preveč, da se ne amanjata tvoritev pen. Videli boste, da tudi vsakdanje britje ni kvarljivo za kožo. Nasprotno pa ne boste imeli več rdeče kože, ki tako nepristojno počne, in ne razplašča mesto. Obenem boste videli, da postaja Vaš obraz vedno mlajši, lepsi, bolj nego an. NIVEA-CREME se ne more nadomestiti ker samo ona vsebuje eucerit in v tem temelji njen izrazito učinkovanje.

Skatje po: 5—, 10— in 22— Din; tube po 9— in 14— Din
Proizvajalec v Jugoslaviji:
Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Meljska cesta 56

Koncert Karla Rupla

Dne 3. t. m. je imel v Unionu koncert gospod Karel Rupel. Že na ljubljanskem konservatoriju je vabljalo pozornost in smo ga večkrat imeli priliku z užitkom poslušati. Sedaj je izpopolnil svoj studij v inozemstvu in priredil doma svoj prvi samostojni koncert.

Na programu so bile skladbe: Tartinijseva sonata v g-molu, znani in priljubljeni Mozartov koncert v d-duru, težka Bachova Cakona, ki je neko merilo virtuoznosti glasoblačev; v drugem delu smo slušali lažje, efektne in luštanje stvarice bolj ritmičnega ali humorističnega značaja: Dvorak-Kreislerjev pes in e-molu, Elgar, Albenz, Nin-Kochanski, Fala. Zanimiv pa je bil Milhaudov kos Pomlad, tipična francoska poimpresionistična glasba novejše snem, Riesov Perpetuum mobile pa nima umetnostnega pomena. Program je bil v prvem delu tak, kakršen se zdi idealen skoraj vsem mladim umetnikom, ki so se dvignili v vrhunec glasoblačkega znanja, s čemer noben reči, da bi to bil program, ki bi slamo tehnike bravure razkazoval. Nasprotno, čakona pa d-dur koncert sta med najgenialnejšimi skladbami obeh mojstrov. Glasoblačka poleg hvalnega umetnostnega značaja je bila zelo dobro podobna v programu dozorel. Koncert je bil zelo dobro obiskan. Najbolj so poslušale vnele humorne in ritmične igračke v drugem delu in videli smo, da je nekaj del naše glasbene publike zmožen rjuti od navdušenja ob efektnem modernem slajkerom, dočim se je nemara malo ljudi zanimalo za resni prvi del.

No, Ruplov uspeh je tu in naj bi vsako leto priredil kakšen koncert in zorel naprej v svojo in nas vseh korist. V.

Cerkv. koncert mariborske Glasbene matice

V petek zvečer je ponovila tukajanje Glasbene matice v stolnici veličastno Grečaninovo domačo liturgijo (Demestvenska liturgija), ki jo je prvakrat predvajala dne 4. junija t. l. Z mojstversko interpretacijo in dirigentsko silo ter ambicijo je zborovodja prof. Vasiliš Mirk pripravil veleidel slovitega ruskega skladatelja za ponovitev. Matični zbor je pri petkovem cerkvem koncertu ponovno dokazal, da razpolaga z dobrim in kolikotoliko izenačenim glasovnim materialom in da ga odlično preklicira discipliniranost sigurnost v predavanju. Zlasti mogočno je zvezna Antifona meščanega zboru, dočim se je ženski zbor posebno odlično uveljavil v drugem delu liturgije katehumenov (Slava in Jezindorodne). V splošnem je mogoče reči, da prevladuje

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

R. K.:

Denar...

Poprej je bil hlapец, navaden konjski hlapec. In se je nekoč, še dolgo pred vojno, odpravil v Ameriko, da si nabere denarja.

Miha je imel sosedovo Meto rad, Metin oče je pa rekel, da hčere hlapcu ne da in tako. Meta je pa Mihi rekla, da je zano, ki je bila največje dekle v fari, prav zares... namreč Miha je bil najmanjši fant v vsej fari, čeprav je bil sicer korenjak.

Miha je šel na vso jezo čez lužo in več let od njega ni bilo nobenega glasu. Potem so enkrat zvedeli, da je postal materi sto dolarjev. Mati je z denarjem popravila hišo in prizidala kamro, ljudje so pa imeli strašno veliko govoriti. V nedeljo si je mati pokrila za v cerkev židano ruto.

»Ali je res Miha denar poslal?«

Kajpak, da ga je. Priden je, pa je prišel za višjega v majni, pa ima denarja kot pečka.«

In ga Mihe ni bilo petnajst let. Dosti časa, da si nabere denarja.

Ko je prišel domov, je bila prevzetna Meta dodata omejčana in ni več rekla, da bi bil Miha prav zares zano... premajhen. Namreč so se razmere izpremenile in je šlo pri Metinih precej tesno za denar. Na hiši je bilo že precej dolga in tako je bila svatba, da nikoli take.

Miha je nevesti nasul prstanov na roke, debelih kakor bi bili iz čebule, pa vse iz pristnega ameriškega zlata. K poroki je šla nevesta vsa v židi, imela je kar širi ure s pripadajočimi zlatimi verigami, debelimi kakor da bi bile od voza, da je vse rožljalo pri vsakem koraku. Ženin je imel pôclinder, visoke pete in bel telovnik ter frak. Imel je sicer zelo lopataste roke — vsak Amerikanec, ki se vrne v domovino, prinese seboj takšne lopataste roke, ki vise od njega, kakor da bi ne bile njegove. Bil je prav tako majhen, kakor je bil prej, toda visoke pete in visoki klobuk so storili svoje in končno — je bil denar pri hiši.

Da ima Miha denar, je pogruntal šele doma. Iz Amerike ni prišel še razmeroma tako visok, kakor je postal doma. Moj Bog, vsak dan je pol vasi prišlo k njemu na posodo in tako... pa je Miha postal prevzeten in je dolgo cingljal z dolarčki, preden so mu šli iz rok. Kmalu je bil tako visok, da ni nikogar več naprej pozdravil in ker je nehal posojeti, so ga začeli ljudje počasi mrziti.

In Meta, ki ji je bila prevzetenost že v krvi, ta je bila šele visoka! Da ste jo videli, kako je v nedeljo stopala k deseti maši! Vse zlato, kar ga je bilo pri hiši, je cingljalo na njej, šumela je židana kiklja, Meta pa je šla, z visoko dvignjenim nosom in ni poznala nikogar, ne sestre, ne tete, komaj je poznala moža.

Vsako nedeljo po litanijah je Miha pokazal vaščanom, kdo da je on prav za prav. Da ima namreč in da on lahko takole.

Vsako nedeljo po litanijah se je pred glavno gostilno v vasi pripeljal koleselj. Na njem so sedeli Miha, Meta, pa vaški godec. Miha in godec sta imela viržinki v ustih, godec pa je moral neprehnoma nategnavati meh in gosti čim najbolj okroglo. Pili so liter vina, Miha pa je natakarici goldinar vrgel na tla. Vsako nedeljo je bilo tako in vsako nedeljo je strmela znova vsa vas, so dedci stiskali pesti, jemali fajfe iz ust in pljuvali, ženske pa so staknile glave in sklenile, da mora tako baharijo kmalu Bog kaznovati in da mora enkrat zmanjkati.

Miha pa je kupil mlin in je mlel slabo moko in si pridržal dobro in je prišla vojna in je obogatel, kar se je dalo. Na vso jezo ljudi je vsako nedeljo vozil svojo baharijo po vasi, se ustavljal pred vsako gostilno, naročil liter in vrgel natakarici goldinar na tla. Pa se je enkrat pripelito, da je Meta vrgla tisti goldinar, in sicer natanko svoji največji tekinci in sovražnici, bogati gostilničarki Franci.

Ježeš, kakšen kraval je bil takrat! Vsa vas je vpila nad Meto, Franca pa je metalna za vozom litre in vrčke kakor besna. Od takrat je bil Miha z Meto vred še bolj osovražen, bogatel je pa le naprej, ker ni bilo tri ure daleč naokoli nobenega mlina in je bila vojna.

No, Meta je sčasoma dobila dve majhni punčki in ti sta rastli kakor konoplji in sta začeli hoditi v šolo. Tudi ti dve sta bili visoki, zakaj bili sta Mihini in Metini in v šoli nista nikdar pogledali tovarišic. Bili sta tudi tožljivi in ne učitelj, ne učiteljica ju nista marala.

Tudi trmasti sta bili in sta včasi učitelju in učiteljici kaj zabrusili v obraz. Pri neki takri priliki ju je učiteljica zlasala in ju zaprla po šoli.

Drug dan je Meta v polnem nedeljskem ornatu s kolesljem prišla v šolo, šla k nadučitelju, udarila po mizi in vprašala, kdo je tisti, ki ima pravico njeni hčeri lasati in zapirati?

Nadučitelj jo je seve odpravil, Meta pa otrok ni več pustila v šolo.

Maurice Renard:

Rožni venec

V štirinajsti me je že presenetila in ujedila jutranja zora, ko sem jezen hodil gorindi po ozki sobici z zamreženim oknom, v kateri je moj tekmc prebil celi dve leti.

Se pred dvema tednoma sem ga s pomočjo knezove moći in prinaklonjenosti nadmojstroval in ga izključil iz knezovega obližja, tega arogantnega tepla Borsa Borsiniha. In sedaj sedim tu, na njegovem mestu, v celici Varenjske trdnjave!

Kakor one nesrečne noči, v kateri je prišlo do škandala, me je trla strašna bolečina, kakor je greinkeje ne poznajo najbolj nesrečni ljudje.

Ce namreč še tako krepko kolnem tega malenkostnega kneza, nič ne pomaga. Zakaj videl sem, da sem si svoje nesreče — čisto sam kriv. Sam sem se pahnih v ječo. Čimbalj mislim na to stvar, tembolj se mi v ustih stiskajo zobje od jeze, tem bolj divje tiščim svoje pesti v žepih in hodim po gajbi in gledam tiste mreže v oknu.

Torej! Jaz, ljubljene dvora, jaz, krolj mode, jaz, ki sem s svojo pametjo in potrpežljivostjo dosegel toli častno mesto, jaz sem se bil prevel in sem postal nadut in sem zafrečkal vso svojo lepo kariero... Moja lastna nadušnost me je podrla, ko sem bil na višku! V največji milosti sem bil pri knezu Teodorju, pa niti zapazil nisem, kako sem počasi izgubil kredit pri njem radi svojega napuha.

Dogodek s tisto bonboniero je bila le pričika, da me je unjčila lastna nesramnost. Sedaj, ko premisljujem na zadnje čase svoje vlade, vidim vse natančno, kakšne strašne napake sem v svoji slepoti delal. Posoda je bila že čisto polna, ko je prišlo do tiste bonboniere in tedaj je završalo.

Res, ni se izplačalo še dlje igrati strašno vlogo, ki mojemu značaju ni bila primerna. Da bi izpodkopal pri knezu tega zabilja, Borsa Borsiniha, sem si moral vsak dan izmisli novih zabav za kneza, vsak dan boljih in duhovitejših kakor so bile njegove in po dolgem trudu se mi je posrečilo, da sem zmagal in celo to, da sem ga na nesramen način spravil sem — satan! — v tole luknjo.

Ravno tako dobro sem jahal, se boril in streljal, kakor oni pretepač. Res je bil divji Korz nekaj močnejši od mene in ko je od vladal, se je knez silno zanimal za te vrste sporta.

Da, bilo je res čudno.

Ko sem prišel na dvor v Vareno, se je tam vse sabljalo, sedlalo konje in streljalo, da je ves dvor dišal po smodniku, konjh in so povod rožljale sable. Borenje je cvetelo. Jahanje je bilo v modi. Lov na konjih je bil vsak dan. V žogo je bil dvor kar zaljubljen. Kratkomočni surovci Korz je iz vseh src pregnal nežnost in dal zavladati robostti.

Za vraga, tudi jaz sem rad streljal, jahal, sabljal. In še kako rad! Toda vse to sem na dvoru ljudem prikril. Ker sem moral to živino korziško pobiti z ravno nasprotnim orožjem. Ali mislite, da je ta vol znal plesati menuet? Napraviti le en sam verz? Umetniškim delom se je samo bedasto simej!

Moja zunanjost je bila knežji visokosti všeč, to sem kmalu videl. Ko sem se nekoliko vpeljal, sem začel krepko zabavljati zoper surovost materialističnega življenja. Obenem sem se delal, da poezijo in glasbo, slikarstvo in kiparstvo nad vse ljubim in da polagam na gracijo, nežnost in dober okus največjo važnost.

Posebno sem se trudil, da bi bil vedno izbrano eleganten v obleki in manirah. Vlasuje sem dobival naravnost iz Pariza, čipkaste ovratnice iz Flandrije ali Nizozemske. Iznašel sem nove vrste parfumov, okrasja in plesov. Uvedel sem v moško modo majhline, ročne slike in pahljače, pozimi sem uvedel za može majhen muf, za menoj je lakaj nosil majhnega sivega kitajskega psička na krožniku. Ce je kdo igral na klavir, sem se trudil, da bi se tresel od vzhi-

Cez teden dni je prišel opomin, čez štirinajst dni drugi. Meta pa ni poslala otrok v šolo. Potem je prišlo od oblasti veliko pismo, kjer je bilo črno na belem, da mora Miha plačati 100 goldinarjev kazni. Pa jih Miha ni plačal. Meta tudi ne, iz prevzetenosti, trme in baharije, češ, nas že ne bodo, učitelj na učiteljica in drugi taki berači...

Potem se je pa zgodilo.

Naslednjo nedeljo je Meta prišla k deseti maši v svojem ornatu. Topot je bila še prezvezetnejša kot kdajkoli prej. Ceš, da vidite in veste, mi se ne damo, niti oblasti ne, mi, ki imamo!

In se je zgodilo, da je pred cerkvijo, ko je bilo največ ljudi, pristopil k Meti eksekutor in ji začel kratkomalo snemati njene zlate verige, ure in zapestnice. Meta je bila prvi hip kakor okamenela, potem je začela pihati in nato pobledela kakor zid. Ko je eksekutor svoje delo opravil, je Meta še sape prišla.

Taka sramota! Vse ženske iz vse fare so stale okrog in so hihitale... moških je bilo tudi vse črno... niti en obraz ni bil drugačen, kakor strašno vesel in škodoželen,

čenja. Odlikoval sem se v igri benečanskih gondolerskih pesmi, igrал na kitaro, skladal damam elegantne štirirstničnike, kratkomalo, bil sem živa opozicija zabavam Borsa Borsinija.

Na ta način se mi je počasi posrečio, da sem zbral okrog sebe družbo za vse lepo navdušenih dam in gospodov, ki me je skušala v vsem posnemati, kakor hitro je zapazila, da rastem pri knezu v milosti. Knez je ljubil moje reforme.

Moja zvezda je vzšla. Njegova visokost, knez Varena me je imel rad kakor prijatelja. Kmalu so borilci in streliči staknili glave in me začeli kleti, umetniki in izdelovalci instrumentov pa, ki sem jih nabrajal na dvor, so mi peli slavo na vseh koncih. Imel sem svoje občinstvo. Knez je kopiral mojo obleko. Naučil se je posnemati moje govorjenje in moje kretanje. Njegove tobačne doze so bile polne mojega španskega njuhala prahu. Zaljubil se je v pozicijo in dramu, v papagaje in priflikave opice, redke čipke in lepe palice. Končno je zadostovalo, da sem potegnil iz žepa tobačnico in je ves dvor začel njuhati.

Borsa Borsini je bil uničen. Zadostovala je majhna intriga, pa ga je knez postal v stolp trdnjave, češ da ga je zadosti dolgo držal v grobosti in surovosti.

Ha! In sedaj sem sam tudi tu! Ce pomislim na svojo preteklo srčo, me popade obup, da bi si butico ob zidu zbil. Neznosno trpm...

Da, vladal sem. Knez je bil lutka v mojih rokah. Voz sem imel, konje in palačo, denar sem dobival iz državne blagajne, ministri so delali po moji volji, moja s prstani okrašena roka je včasih posegla v svetovno politiko in potem — potem je tista bonboniera padla na tla.

Imeli smo banket, na katerem smo slavili sijajno uprizoritev moje drame »Faraon«. Knez pa jaz sva v krogu dam hodila po dvoran in tedaj mi je padla iz žepa zlata doza za bonbone. In tedaj... sem se ustavil, nesramno pogledal kneza in rekel:

»No, Teodoro!« in sem mu pokazal dozo.

Dvignila jo je dama. Bila je nežna Delija. Obledela je vsled moje drznosti, se sklonila in pobrala dozo. Da, dama je bila!

Knez ji je hitro vzpel iz rok.

»Jaz tega ne trpm, milostljiva gospodična«, je dejal in se potem bled kakor smrt obrnil k meni.

»Gospod, jaz vam bom, jaz vam bom tole storil tako poslal nazaj, kakor se spodobi.«

Zadet sem se zasukal na svojih rdečih petah.

»Moji sluge!« sem zaklical, ko sem se odresek negotovosti.

Takoj nato sta prišla k meni dva stražnika, ki sta mi vrnili bonboniero in me vzela seboj.

in kakšne so šele fantje zbijali! Moj Bog!

»Nazaj moje zlato!« je kriknila Meta.

»Plačajte 150 goldinarjev, pa ga dobite!« je rekel eksekutor uradno.

In tedaj se je izkazalo, da nima Meta pri sebi niti krajcarja. Pozabila je denar. Ježeš, kako jo je bilo sram! Udrila bi se bila v tla...

Potem je prišlo še hujše.

Izmed ljudi se je izmotala naenkrat gospodinica Franca, Metina najhujša sovražnica in tekmtica, izvlekla od nekod svoj prištofelj in pomolila Meti 150 goldinarjev.

»Na, Meta, na!« je rekla hinavski. «Kadar boš imela, boš že vrnila. Pa mu daj!«

Meti bi bilo ljubše, če bi bila tepena. Zardela je kakor kuhan rak, pa kaj je hotel? Nič ni France v oči pogledala, šavsnila je po bankovcih in jih vrgla eksekutorju v obraz. Ta ji je zlato vrnil in Meta je slaurnih krac domov, ne pa v cerkev. Kar po vseh bližnjicah je šla, da je bila prej doma.

Tisto nedeljo se Miha ni več z godcem vozil po vasi in metal goldinarjev ob tla. Tudi drugo in tretjo ne in nikdar več. Meta ni pustila več.

Peljala sta me v stolp. Vsako jutro mi je ječar prinesel pisemce s knežjim pečatom. Notri je bilo vprašanje:

»Ali me hočete danes prositi odpuščanja?«

Stirinajst pisem sem zmečkal in vrgel skozi okno.

Končno je prišlo pismo:

»Zadnjič — ali se uklonete?«

S tem pismom vred mi je ječar izročil še majhen listek. Spoznal sem Delijino pisavo.

»Preti vam strašna nevarnost! Uklonite se!«

Vse skupaj me je spravilo v besnot. Zmečkal sem pismo knezovo pred ječarjevimi očmi in ga vrgel skozi okno.

»To je moj odgovor,« sem rekел.

Posledica je bila ta, da so me vedli v »rožni vrtec«.

E. Menber:

Srebrna poroka

Teta Emilija je zanimiva ženska. Pet in petdeset let je stara in je vdova, otrok nima, in stanuje, odkar je stric umrl, torej svojih deset let, v nekem hotelu, kjer ji je zelo všeč.

Spočetka smo misili, da bomo po njej kaj podedovali, ker je bila zelo petična, toda ona nam je vse take reči iz glav izbila. Nekoč je povabila na kosilo vse svoje nečake in nečakinje in imela po kosilu daljši govor.

Rekla je med drugim približno tudi to, da verjame, da smo vsi močno radovedni, kako da bo zgledala njena oporoka.

Ker pa da se še izredno zdravo in čvrsto počuti in se ji na drugi strani ne zdi lepo, da bi radovednost ljubih sorodnikov še nadalje vlekla, hoče torej pri tej priliki prečitati prepis oporoke, kakor sta ga nedavno napravila z notarjem.

Teta je brala in — da sem kratek — niti en član sorodstva ni dobil ni pare.

Vse je teta zapustila splošnokoristnim in dobrodelnim društvom in teta je brala oporoko z neko veselostjo, kakor bi otrok deklamiral pesem.

Samo en nečak, in sicer baš bogati Tharrings, ki je špekularil z gumijem in imel dve tvornici, je imel po tetini smrti dobivati letno rento po 60 goldinarjev.

Teta je pomežnikila z desnim očesom:

»Prišlo mi je na misel, da boš kdaj v življenju še kaj denarja rabil. Ti se mi zdiš vse preveč bogat in srečen.«

Tharrings je takoj vstal od mize, brez pozdrava zaloputnil vrata in se v svojem luksuznem avtomobilu odpeljal domov.

Ostali smo lepo olikano in disciplinirano ostali do konca, čeprav je šlo po vsem tem razpoloženje k vragu.

Odtek, je rekla često teta, so jo njeni ljubi nečaki in nečakinje prav malo nadležovali.

Samo jaz sem jo tupatam še kdaj posetil. Na kak denar seveda nisem več mislil, toda teta Emilija je silno originalna ženska in tu patam si zaželim pokramljati z njo.

In sem tudi zadnjjič stopil dol in hotel, kjer stanuje moja teta Emilija že toliko let v svoje vesplošno zadovoljstvo. Bilo je nekako ob tisti uri, ko gospoda piše čaj.

Vratar me je ljubezni pozdravil, pomčnik pri liftu mi je odkazal lep stol in me potegnil gori v drugo nadstropje, kjer je imela teta svoje velike, z lepim, starim, lastnim pohištvtom napolnjene sobane.

Ko sem se bližal njenim vratom, so se ta odprla in tetin strežaj je stopil ven, nesoč na tableti vse polno skled, krožnikov in žlic.

Mož, ki me je kot edinega nečaka, ki obiskuje teto Emilijo, poznal, me je lepo pozdravil. Ko sem ga vprašal, ali ima teta goste, je skrivnostino zašepetal:

»Nobenih gostov, pa vendar velik diner. Kar notri stopite.« Uslužno mi je še odprl vrata.

Vstopil sem in glej, resnično, teta je sedela v svoji najdražji in najbolj imenitni obleki pri bogato pokriti mizi, na kateri so stale vase, polne izbranih orhidej in pa srebrni svečniki, ki so razsvetljivali salon.

Kar impozantno je zgledala v svoji črnskivleni obleki, s svojimi staromodnimi sivimi lasmi, najskrbnejše friziranimi.

Nekam v zadregi sem bil, ko sem opazil vso to praznično samoto, toda teta mi je prisrčno velela:

»Kar notri, fant, vzemi si stol in sedi. Kakor vidiš sedajle ravno končavam. Pij z menoj čašo šampanjca.«

In že mi je natakala iz steklenice, katero je imela na mizi v kotličku z ledom.

Ogledal sem se po salou in videl vse povsod šopke v vazah in dragocene cvetlične aranžmaje.

Na mizi je stalo rdeče vino, belo vino, dalje burgundec in šampanjec in videl sem, da je bil baš kar končan menu z najmanj osmimi vrstami jedi.

Prišlo mi je nekaj nespoštljivega na misel, namreč, da je mogoče, da se je teti kar tako, na lepem zmešalo. Ko pa me je pogledal,

»Kdaj pa tvoj hodi zvečer domov?« je vprašala notarjeva gospa ženo dacarjevo.

»Okrog polnoči se navadno privleče.«

»Pomisli, moj pride včasih šele ob štirih.«

»Te nesrečne gostilne! Moj Bog, koliko trpimo s temi pijanci!«

»Poštarsica tudi silno trpi s svojim. Ta že kar opoldan začne piti in ne neha do polnoči.«

»Pa še profesorja Dolgavsa poglej, kakšen je!«

»Ali je mar Žolna kaj boljši?«

»Župan je tudi tak pijanec, da se Bogu usmili!«

»Moj Bog, kaj nam je početi?«

In sta ženi ugotovili, da je treba energično vmes poseči.

Popoldne sta šli k županju in sta tam doobili gospo Dolgavovo. Tudi onidve sta jokali in v tarnali. Bilo je res, kakor bi bil tisto zimo vse dedce hudir odsedel. Strašno so popivali. Na tak način je moglo biti vsega konec.

Pa jo je pogrunatala gospa županja. Skuhala je belega kofeta in ko so gospe lomile kifeljke, je sprožila sijsajno misel.

»Gospe, tukaj je treba nekaj ukreniti. In to takoj!«

»Ali mislite, da je mogoče pijanca izpreobrniti?«

»Prepričana sem, da bi šlo fudi to, samo če energično gremo na delo in ne popustimo.«

»Kaj bi neki bilo treba napraviti?«

»Ustanovimo društvo in se organizirajmo. Na ta način bomo nesrečno skupno pobijale. — Mar vsaka od nas kaj zaleže? Prav nič. Če smo pa organizirane, potem je stvar druga.«

»Da,« je rekla dacarica, »to je dobra misel. Organizirajmo se!«

In so se kar hitro organizirale in konstituirale. Ustanovile so klub za širjenje abstinenčnosti. Zupanja je bila predsednica, notarica tajnica, vse ostale pa odbornice.

Potem se je začelo.

Notar, dacar, župan in profesor so tisti večer krokali, zjutraj so pa šli brez zajtrka v urade. Nič ni pomagalo. Ko so še drugi večer krokali, so bili dan nato brez zajtrka in košila. Kakorkoli so že robantili, vse je bilo zmanj. In so šli iz jeze spet kroat. Če teden dni so tudi oni ustanovili klub in sicer klub mož, ki imajo hude žene. Bilo jih je deset, predsednik je bil župan, profesor Dolgavs pa tajnik.

Cez štirinajst dni je bitka dozorela do vrhunca srditosti. Pri notarjevih se je sploh prenehalo kuhati, župan je hodil jest hrenovke za kosi, profesor, so rekli študentje, je bil v šoli siten ko vrag, notar je bil nervozen, hujšati so pa vsi skupaj. Ženske niso populisti, moški so pa krokali, da je bilo groza. Koncem koncev je prišel klub mož skupaj in se je vprašal, kaj je storiti. Poslali so klubu žen dolgo vlogo, v kateri so stavili mirovne pogoje. Tako ni moglo več iti dalje, zakaj možje so bili izstradani, kar se je dalo.

Gospe so odredile, da klub mož hudi žen mahoma izpremeni svoj naslov v klub abstinentov. In možem ni preostalo drugega, kakor da odgovore pozitivno. Še tisti večer so dobili doma večerjo in takoj po večerji je bil ustanovni občni zbor pri županu. Navzoči sta bili dve delegatinji kluba žen.

Vse je šlo kakor namazano in delegatinji sta si meli roke, ko so možje, ki so do tal kapitulirali, sedeli pri beli kavi in delali obupane obraze.

In je vstal predsednik in je govoril:

»Dragi članji! Usoda je hotela tako, da smo se organizirali in postali abstinentje. Če je že tako, pa bodimo, da bo mir. Gre samo že zato, ali se odločimo za popolno, ali za delno abstinenco. Prosim predlogov!«

Vstal je notar in ujet tačas energičen pogled svoje gospe, delegatinje. Mislij je predlagati, da bi klub sprejel načelo delne abstinenčnosti, pa se je v zadnjem hipu premislil in zinil, da je za popolno abstinenco. Temu je energično protestiral profesor Dolgavs, ki je dejal, da naj se pijača omeji tako, da bo vsak član lahko vsak dan izpil pol litra cvička. — Dacar je predlagal vrček piva in nobenega vina. Bil je namreč pivar in ni pil rad vina.

dala s svojimi pametnimi očmi, sem takoj vedel, da sem v tistem hipu bolj neumno zgledal kakor ona.

»Teta,« sem zajecjal, »kakšen praznik pa je danes?«

»Kavo in likerje,« je naročila teta vstopivšemu služi, in ko je šel ta zopet ven, se je teta obrnila k meni in izjavila:

»Danes praznujem svojo srebrno poroko!«

Tedaj nisem vedel, ali bi se smejal ali jokal.

Teta si je poslala celo kopo košar z rožami, se je lepo oblekla, se spravila nad go-

Abstinentje

Vnula se je živahnha debata, v katero sta posegli tudi delegatinji, ki sta nastopili za popolno abstinenco. Ko je dal predsednik končno na glasovanje tri predloge, se je izkazalo, da so trije člani za vino, trije za pivo, trije za mleko. Zmagali so potem popolnič, ker se je moral župan, predsednik, pod sugestivnim vplivom pogleda svoje žene priključiti popolnemu. S slovesnim, a bruskim glasom je predsednik ob desetih sej zaključil in povdral, da je prišel čas, ko je treba pokazati, da vsi gospodje resnično sovražijo alkohol. Člani so segli predsedniku v roke, da pojedejo od seje naravnost domov in so se tiho razšli.

Profesor Dolgavs je prišel do svojih hišnih vrat in tam nekaj razmišljal. Že je držal za kljuko, pa jo je izpustil in šilil prituljeno okrog vogala po ulici. Dolgo je hodil, preden je prišel do zadnje gostilne v predmestju. Preden je vstopil, je ogledal skozi okna, pa ni našel nič sumljivega.

Skočil je v zadnjo sobo in poklical pol litra. Lepa Pepca je sedla k njemu in vezla. Profesor Dolgavs ji je pravil svoje križe in težave in oba sta se smejala abstinenčnemu klubu. Zakaj tudi gostilničarji in natakari morajo živeti! In pošten človek je po trdem delu potreben okreplila.

Ko je profesor imel že četrto polliter na mizi, je začul v sosednji sobi notarjev glas, ki je zahteval pol litra.

Vrag, si je mislil Dolgavs. Viž ga, prituljenica! Ta je tudi tukaj! In je stopil k njemu.

Notar se je sprva ustrašil in malo pobledel, nato sta se pa prijatelja gromko zakrohotala. Živijo abstinenčno! In je povedal notar, da sedi dacar zunaj čisto sam na vrtu. Kmalu so vsi trije sedeli pri kupici in se smejali abstinenčni v brihtnim gospem, ki se zmislijo takšno neumnost.

Potem so jo zavili v bližnjo kavarno. Dolgavs je bil poslan naprej, da rekognoscira teren.

»Kar naprej, fantje! Vse v redu!«

In so se zabarakadrali v neko ložo in potegnili zavezne skupaj.

»Samo razsajati ne smemo, da nas kdo ne zavaha!«

In so se pogovarjali šepetaje in naročili buteljko. Pri peti buteljki so dobili zelo rdeča ušesa, velik porcijski humorja in mnogo krajjev.

Ko je Dolgavs držal govor o abstinenčnosti z zaključil z gromovitim »Eks!«, so čuli v sosednji loži pritajen smeh.

Notar je šel, pa je pokukal k sosedom.

Gromoglasen krohot ga je sprejel, ko je pomolil glavo skozi zaveso in tam opazil korporativno zbrane tri gospode, ki so poprej na občnem zboru glasovali za pivo. Poštar, koncipient in trgovec. Tudi oni so imeli že zelo rdeča ušesa in veliko humorja. Sedli so skupaj in se odločili za skupno buteljko. Družba je oživila in kmalu je postal v kotu dvoranje, v ložah bučno kar se da.

In je poštar govoril:

»Dragi tovariši! Zbralj smo se, da pokazemo, da smo solidarni in da nočemo biti ženskim kapricam igrača. Mari ni mož kronska stvarstva? Pa da bi se dal babam in si odrekli tisti požirek pijače? Edino, kar imamo na svetu pametnega, da nas malo razvedri? Eks, fantje!«

Potem je govoril Dolgavs, ki se mu je že močno jezik zapletal in je opozoril na to, da je čas, da se čestita družba premakne še kam drugam. Zakaj kdo bi sedel samo v kavarni in se bal, da ga ne zaloti kdo od popolnih?

Oni širje vragi menda res sede doma, se drže kril svojih žensk in žlampajo vodo. No, dober tek! Sleve!

In so odlezli počasi dalje, v bar.

Poiskali so ložo in se zagnali. Počil je zamašek šampanske steklenice in abstinenti so bili od sile hrurni. Pri tretji steklenici je pomolil skozi zaveso glavo advokata.

Za hip je bilo vse tisto. Potem je zajecjal dacar:

»Ali ste vti Štirje popolni tukaj, ali si sam?«

sposki dinar, da bi sama, čisto sama praznovala dan, ko bi se morala vršiti njen srebrna poroka, če bi bil seve, stric še živ.

In ko je vesela trčila z menoj in je zvok kristalne čaše plaval po vonjajočem saltonu, nisem vedel nič boljšega, kakor da sem zajecjal:

»Toda, teta... tvoja srebrna poroka... Saj je stric že najmanj deset let v grobu...«

»Ras je, fantič,« je rekla teta resno.

»In vedi tudi, če bi bil stric še živ, bi danes še daleč ne bil tako lep praznik.«

Ta stará, skopa, avšasta kokljka!

Stürmannova premična okna in vrata

ZA NAŠE MALE

Vinko Bitenc:

Ob košnji

Pesem je zapela kosa
v mladi rosnini dan,
ko je solnce posijalo
izza gor čez plan.

Drobne cvetke med otavo
kosca milo so prosile:
>Oj, ti kosec, kosec mladi,
kaj smo hudega storile,
da nas misliš pokositi?
Saj smo komaj dobro vzcevle,
pa bo treba že umreti —
take smrti nevesele!

Danes še nam prizanesi,
da nas solnce še enkrat
z žarki svojimi objame
in poljubi zadnjikrat...

Mladi kosec je pomislil,
pa zavriskal je vesel,
šopek cvetka si je natrgal,
za klobuk si ga pripel.

In je dalje pela kosa
svojo pesem v mladi dan,
tiho padale so cvetke
sredi svojih solnčnih sanj,

Razne zanimivosti

Opice napadle avtomobil.

Nedavno je neki šofer v Alžiru (francoska kolonija v Afriki) doživel čudno, prečudno in strašno, prestrašno prigodo. Kaj takega, otroci, gotovo še nikdar in nikoli v življenju niste slišali, zato poslušajte zdaj!

Je peljal omenjeni šofer v svojem avtomobilu nekega gospoda v naročen kraj. Veločno in jadrno je drdral avtomobil po beli cesti svojemu cilju naproti in samotna potnika sta nič hudega slučec brezskrbno zrla predse. Ko je avtomobil v polnem diru zavil izza nekega ovinka, sta šofer in njegov potnik nenačoma zagledala sredi ceste dve številni trumi opic, ki so se besno borile med seboj. Šofer je bil prepričan, da se bodo opice v trenutku, ko bo avtomobil pridrđal do njih, prestrašene razkropile. A zgodilo se je baš nasprotno: ko so opice zagledale avtomobil, so mahoma pozabile na medsebojno sovraštvo in ga složno in v divji jezi napadle. Ena od razjarjenih

Odprl je nožek in prerezel z njim oreh. Dolgo je kljubovala trda lupina zarjaveli nožni lupini, in ko mu je delo uspelo, je nastavil sad na usta in v dolgih požirkih izplil mleko iz njega. Ko se je oddahnil, je pojedel z veliko slastjo še meso.

Vidno okrepan je vstal, pretegnil roke in noge in poizkusil v drugič dvigniti prijatelja. Bil je še prešibek in njegovo prizadevanje je bilo brezuspešno.

9.

Po kratkem odmoru mu je uspelo vsaj toliko, da je spravil Vu-Paja iz rešilnega pasu, ki je ubožka tako oviral, da ga Vu-Pin niti ravno položiti ni mogel.

Sedaj, ko je malii ležal zravnani v pesku, si je Vu-Pin položil njegovo glavo na svoja prsa in ga nežno gladił. Toda Vu-Paj ni pogledal. Privzgdnil mu je roko, ki je zopet kačkor mrtva zdrknila navzdol.

Solnce se je bližalo že zatonu, ko se je Vu-Pinu zazdelo, da je slišal pritajan vzdih. Brž je naslonil uho na prijateljeve prsi in prisluškaval. In je koj nato veselo zavrisnil. Resnično: Vu-Paj še živi!

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

opic je med naskokom pobrala oster kamen in ga z vso silo treščila gospodu v glavo. Ta se je kar koj zgrudil mrtev na svoj sedež, šofer pa se je komaj komaj rešil grozovite smrti pod šapami opic — s tem, da je pognal avtomobil s se večjo brzino dalje. Ce bi ne bil tega storil, bi ga opice raztrgale na drobne kose.

Povodnimož Primojkokoš in Mihec Kašopihec

Ispuščeni so bili naslednji samostalniki:

1.

Globočini — jezera — ime — oblaki — zemljice — tace — glavo — valov — viharjem — jezera — pes — grozi — okno — otroci.

2.

Bajtici — mamico — voda — vilicami — žigancev — obraz — kaše — pobič — žalosti — kosilo — večerjo — Oči — kralj — skledico — prag — travo — lica.

3.

Taca — žaba — sekund — kože — nogah — urah — obrazom.

4.

Maščevanje — čoln — morjač — kanonom — vode — zobni — sledu — oča — glasom.

* * *

Topot, dragi moji, se niste bogve kako postavili! Sem bil prepričan, da bo vsaj polovico poslanih rešitev pravilnih — na, pa sem na svojo ljuto žalost moral ugotoviti, da jih je pravilnih komaj štirinajst. Ogonem kup ostalih rešitev moram s krvavečim srcem po-

ložiti v hladen — koš, ker za drugo rabo niso. Večina reševalcev ga je polomila že koj pri prvem izpuščenem samostalniku g — . Ja, dragi moji, razložite mi, prosim, razložite, kako je mogoč takle stavek: »Je živel — ni dolgo tega — v skrivnosti gori blejskega jezera« itd. V globočini blejskega jezera je živel v globočini, ne pa v gori! V jezeru vendar ni nobene gore! Le kod so se potepale vaše misli tedaj, ko ste — oprostite — iztuhtali takšno nesposobnost? Še večjega kozla pa je večina reševalcev ustrelila v stavku, ki pravi, da je povodni mož raztegnil na široko svoje ostundne t — . Trepalnic — kakor ste napisali — vendar ni mogel raztegniti, ali ne? Raztegnil je tace, dragi moji, tace! — Prihodnji bolj načinano preudarite, kakšna izpuščena beseda spada v stavek! Zamudnike moram opozoriti še na to, da sem vzel v pretres samo one rešitve, ki sem jih, kakor dogovorjeno, prejel do petka, 3. t. m.

Pozdravljeni!

Kotičkov striček.

* * *

Vse izpuščene besede so pravilno iztuhtali:

Milena Krupa, Maribor; Ivan Gradišnik, Slovenjgradec; Marjanca Jager, Ljubljana; Branko Zužek, Moste; Franc Oražem, Ljubljana; Anica Dobrovoljc, Vrhnik; Stanka Torkar, Jesenice; Boris Bohinc, Rakek; Jana Kraker, Drama Roža in Velena Zakrajsk, Kočevje; Mira Verdelj, Velenje; Mario Subič, Celje; Cilka Legat, Naklo.

Izrebane so bili:

1. Jana Kraker, učenka IV. razreda v Marijinem domu v Kočevju. Nagrada: Ljčen nastavek s podobo sv. Terezike in majhen etui s kipom sestega Antonia.

2. Milena Krupa, dijakinja II. gimnazije v Mariboru, Cvetlična ulica 23/II. Nagrada: Krasna spominska knjiga.

3. Branko Zužek, učenec IV. b razreda v Mostah, Vodmatška ulica 27. Nagrada: Škatljica z barvicami in čopičem.

Kaj vse lahko naredi priden malček iz oreha

Pravijo, kdor hoče jedro, mora razbiti lupino. Res! A malčkov se danes to ne tiče, ker nočemo sladkoga jedereca, temveč lupino, iz katere hočemo narediti celo vrsto lepih igraček.

Mamice ne bodo branile tega dela, ker ni potreben zanj nož. Ob trdi skorji bi nameč lahko zdrsnil in ranil pridno umetnikovo ročico, ali bi pa skorja počila popolnoma drugeče, kakor si malček želi, in s tem uničila že vse storjeno delo. Torej: nož iz rok! V zemi iglo za pletenje, ki jo ima gotovo stara mamica; nabodi jo na enem koncu v zamašek, drži zamašek in vtakni drugi konec igle v ogenj, dokler ne začne rdeče žareti. Kjer se to iglo dotakne orehove skorje, se ti gladko prežge. Ožgana temna mestna zgladila nato s hrapavim steklenim papirjem. Dobro je, da si izbereš velike, enakomerne in gladke orehe.

Začnimo svoje zabavno delo
z otroškim vozilčkom:

STRIČKOV KOTIČEK

95.

Dragi Kotičkov striček!

Danes sem se pa tudi jaz spomnila nate. Gotovo Ti je znano, da plove po Dravi motorni čoln. Povabim Te v Maribor, da se bomo peljali na Mariborski otok in uživali svež zrak.

Srčno Te pozdravlja

Bertka Bervar,
učenka IV. razr. v Mariboru.

Odgovor:

Draga Bertka!

Najprisrješna hvala za prijazno povabilo. Sem kar koj mislil pobrati svojega rojstva kosti in jo jadrno primahati k Tebi v Maribor — pa so se Požgančev oča mogočno postavili pred mene in zaročeli: »Ali si na glavo padel, kali, stric neumni? Po kaj boš pa hodil v Maribor, Te vprašam, po kaj? Bi nič ne rekel, če bi Te Mariborčani povabili na kranjske klobase ali na Zalaznikove torte — o, potem bi se že izplačalo iti, potem! A so Te povabili na svež zrak — škandal! Ali boš svež zrak jedel, butelj? Če Mariborčani drugega nimajo, naj pa še svež zrak sami pojedo, skupu nemarni! Svežega zraka imamo Ljubljaničani sami toliko, da ne vemo kam z njim. Ga jim še par mernikov odstopimo, če hočejo. rebovbe!«

Tako vidiš, so bili Požgančev oča ljuto užaljeni, ker si me namesto na kranjske klobase povabila — na svež zrak. O, če bi me bila povabila na klobase, potem bi kar koj prihlačil v Maribor — a ne jaz, nego — Požgančev oča...

Torej mi je tako žal in tako dalje ...

En lep pozdrav od

Kotičkovega strička.

96.

Dragi mi striček!

Jaz sem tudi ena šolarica in prosim odgovora v Tvojem nedeljskem kotičku, ker druge dni ne ugnem čitati »Slovenca«. Moji rokopisi so zanimivi rokopisi.

Te pozdravljam in z Bogom!

Katrica iz Bleda.

Odgovor:

Draga Katrica!

Ti si tudi ena šolarica! Hm, seveda si — ampak takšna, da se Bogu smil! Jaz mislim, da bi tako kakor Ti, še naš petelin pisati zna! Sem ves dolgi dan slonel nad Tvojim pismom in bridko ugibal, kaj naj te edunje kljukce in kljukice pomenijo — tako »lep« in »razločno« si mi pisala! In na koncu še praviš, da so Tvoji rokopisi — zanimivi rokopisi. Ho, ho, ho, če so vsi tako zanimivi, kakor je »zanimiv« ta Tvoj rokopis — no, potem pa adijo, z bogom. ljuba moja!!!

Pozdravljen!

Kotičkov striček.

J. V.:

Polž in mravlja

Urni polžek, skočni polžek,
daleč je domov;
daj, ponesi me, ponesi
brž pod rodní krov!

»Cakaj me, porednica,
se boš norčevala ...!
Buuu!« pokazal je roge —
mravlja je zbežala ...

ZA ŽIDANO VOLJO

Potrpežljivost.

Mama: »To je strašno, otrok! Ves ljubi božji dan moram kričati nad teboj.«

»Nič ne de, mama, saj ti ne zamerim!« ji dobrodušno odgovori Mihec.

Čudna modrost.

Očka: »Marljivo se uči, sinko moj! Tega, kar se človek nauči, mu ne more nihče vzeti.«

Leni sinko (modro): »Je že res — a tudi tega, kar se človek ne nauči, mu ne more nihče vzeti!«

Navihane.

Neki gospod vidi pred hišo fantiča, ki joče. Vpraša ga, čemu joče.

»Pozvonil bi rad, pa ne morem,« mu potovi fantiči.

»Čakaj, bom jaz, ker si ti premajhen.«

Gospod pritisne na gumb, fantič pa ga potegne za suknjo in mu reče:

»Gospod, zdaj pa le hitro beživa, da naju vratar ne nabije!«

V zamišljenosti.

Nobena reč v hiši ni bila varna pred nemirnimi rokami razposajenega Miheca.

Nekega dne, ko je bil očka zatopljen v čitanje zanimive knjige, je Mihee slonel pri oknu in — grdu nemarni — kazal mucki, ki se je solnčila na oknu nasprotne hiše, jezik. Teden je zasišal nad seboj neko čudno brmeњe in ropotanje. Ozri se je kvišku in radostno vzkliknil:

»Očka, očka, poglej — aeroplani leti po zraku!«

Očka pa mu je sredi čitanja ves zamišljen odgovoril:

»Je že dobro, že, naj kar leti — samo glej, da ga ne boš z roko prijet!«

ZA KRATEK ČAS

Frtaučku Gustl ma beseda

Čakte, dons um pa neki taca puvedu, ke morde na u za use prou. Ampak jest na morm prou nč za tu. Prajna, de še But ne more usm ustreč, kuku morm pa jest, ke sin čist navadn, še elu kulk tulk pregrešn člonk, če prau ſe nism nubenga človeka ukul prnesu, ſe lasu nism nkol nubemu skrivu, ke tu raj prepeſtim frizerjem, ke sa za tu tie in ud tega tud daku plaucuja.

Scer pa dandons enga človeka ukul prnes, ni nč püsebnega. Nož in pa pešola sa, zdej mudern. Blj narodn je, če s lačen in kašna žemla puštaš. Tu je pa prec vogn u streh. Tati.

Ud tega vam čm pa dons neki puvedat.

Ni douh tega, ke sm brau u enmu časupise ud oneh nepravilnost, ke jih je naredu en prou usok guspud. Prouzaprou tu ni tud nč hudga. Usakmu človek se lohka prpeti, de nardi kašna nepravilnost. No, in tud temu usokmu guspude, ke nas navadne ldi nč kej na ubrajta. Še na pugleda nas ne. Temu guspude se je tud prpetila ena taka blj mejhna nepravilnost, de je u zmot ukul anajst meljončou, sedva dinarju, ne kašnje bučnej pešk, uteknou u soj varžet namest u invalidska kasa. Če se en člouk zmeri ukul kas suče, pusebn en tak guspud, ke ma tulk za uprav, de na ve, ki se ga glava drži, in more na use plati gledat in vornga delat, sm po ke mal zmot in gnar namest u kasa, u soj varžet utakne. Tu je holt pumola, al kokr sa časnički zapisal, nepravilnost. Jest tu čist lohka zapupadem.

Tu m pa na gre u glava, če se en navadn člouk zmot, al recima, de nardi kašna nepravilnost, kokr zadnč na velesejme, de je sega namest u soj varžet, u varžet sojga ta nar bližnja, kar je prou lohka mugoče, ke je biu tak drejn, da s prou lohka varžete zamejn. Pa je biu prec tak špetakl, de je use skp letel in upil: stat, žepare in ukljeni sa ga in kokr sm slišu, de sa mu ſe rinko djal skuz nus, kokr kašnemu žleht bike skuz smrček, kdr ga u klaunca pelaja.

Vite, tu m pa na gre u glava, pa če ſe tku ſtederam in premeſlujem. Za božja vola! Zmot je holt zmotu in nepravilnost je nepravilnost in prouzaprou tuđ zmotu in nč druga. Za kua pol taka larma, kokr de b se svet pu-

T. J. Bessan:

Vražji jubilej

Za več dni je hodil okrog neke vile v aristokratskem delu Londona in čakal na ugoden čas, da jo izropa. Sam sebi se je zdel, kakor mačka, ki hodi okrog vrele kaše.

Končno se je le lepega dne zjutraj odločil, da gre na delo. Ta dan je bil zanj posebne važnosti in se je zato odločil, da za vsako ceno prodre v vilu, naj ga stane, kar hoče. Pred 25 leti je tega dne prvič v svojem življenju vломil v neko skladishe ob Temzi s srečnim uspehom in tako začel svojo karijero. Razen tega je to njegov 150. vlog v 25 letih napornega in mučnega dela.

»Dajte ne morem čakati,« je govoril sam pri sebi. »Lahko bi me bilo sram svojih let in prakse, če ne bi ſel danes na delo. Ali naj mar kar tako praznjujem svoj jubilej?«

Pkušil je v roke, dva, trikrat pogledal okrog sebe in nato elegantno preskočil ograjo. Vse povsod okrog mir, kakor v rogu, okna odprta, kakor vse te dni. Znak, da ni nikogar doma. Boljšega plena si ni mogel misliti in se je zato jadron pozuril, da ga kdo njegovih poklicnih tovarišev ne prehitil.

Cudna se mu je zdeli tišina in lahkota, s katero se je spenjal na okno prvega nadstropja. Čez nekaj časa je že sedel na oknu in nato brez pomisleka skočil v sobo.

Vzlikli začudenja se mu je izvil iz ust, ko je v kotu sobe opazil človeka, gentlemanske postave, ki je prematal pohištvo, brskal po omara in jemal s polic razne dokumente in listine.

Gentleman ni niti trenil z očesom, ko ga je pogledal, le okrog ustnic mu je zaigral lahen našmešek.

»Oprostite... jaz... jaz...« je začel Jym Coter, kralj vlonilcev in nesrečni jubilant. »Oprostite, vidim, da ste vi gentleman.«

»O prosim, prosim. Najlepša hvala za poklon, toda...«

»Da, da, vem, kaj me hočete vprašati. Kako si drzam? Kajne? Cisto slučajno sem prišel sem kaj. Verjemite mi, popolnoma nedolžno, brez kakršnega zlobnega namena. Hotel sem na drugo stran, pa sem prišel sem, da se informiran, kako se pride na najlažji način sem. Vidite, tako je, če človek slavi jubilej.«

»Za dobro, nehaj vendar že tovariš,« ga prekine gentleman. »Vem, po kaj si prišel in zakaj. Namen twojega in mojega prihoda sta popolnoma enaka. Ne govor mi več neumnosti, raje se lepo

Kmet je prišel k odvetniku ter mu na dolgo in široko razlagal svoj slučaj. Sprl se je s svojim sosedom radi krave. Odvetnik ga posluša in ga končno zagotovi, da bo tožbo dobil.

»No, potem pa ne bom tožil,« pravi kmet. »Pa zakaj ne?« — »Ker sem Vam svoj slučaj pričoval s stališča nasprotnika.«

diru. Sej je mende use glih, al se zmot revež al pa guspud.

Ke m tu ni šlu u glava, sm pa zadnč prašu enga mojga prijatla, kuku je tu, de prauja režež tat, če nardi kašna nepravilnost in seže u kašn druh varžet namest u sojiga. Če pa kašn viši guspud nardi takva nepravilnost, de natlač u soj varžet meljončke, namest, de b jh lepu u kasa položu, je pa use dobr in nubedn mu na smou reče tat, še če m rečeš defraudant, nč kaj rad na sliš, ampak udkrit se moreš nemu in tistem meljončkom, ke jh ma u varžet. Tu se men na zdi prou, pa nej reče edn kar če.

Moj prijatu sem je pa smejav: »Gustl, ti s en bimb. Teb u težku kej za dupuvedat, ke s tku zarukan. Ti ſe tega na veš, de je nepravilnost al zmotu učash velika dubrota, včasih pa lumparsija. Taka reče je treba zmeri globok premisli. Ti pa globok na znaš. Zatu se t pa čudn zdi, de na gre use pu enmu kupit.«

Recima, če je tist usok guspud, ke ga mašti u misleh, naredu nepravilnost, ke je tisteh boreh anajst meljončou utokn u soj varžet namest u invalidska kasa, tu ni nč hudga, še dubrota je, velika dubrota. Temu se u lohka pumagal, de u kasa dubila meljončou nazaj, tist guspud jh pa tud že ma u varžet.«

»Tu pa jest na zastopin. Tu je ja nemugoče, da b bala dva kupčka zmeri glih velika, če z enga preč jemleš, pa na druga deva deva.«

»Pust me vnder zgovort. Nkar se umes na utekuj, dokler jest guvarim. Viš, Gustl, tu je glih dukaz, de ti kar u en dan blebetaš, namest, de b mal premisli predi kašna zineš. Le pusluši, pa uš previdu, kuku je use tu ajnfah. Kene, tis guspud je res kasa izpraznu in soj varžet napounu. De je tu res nepravil, tu se ne da obštrajtat. Ampak zdaj pusluši, kuku se da iz te nepravilnost nardit velika dubrota. Mi mama invalidi. Nahter se stupracent in invalidi. Te sa ta narveč reveži. Pol mama devedeset, osmdeset, šedeset, pa tud minprucentne invalidi. Usi sereveži, ke nisa zdrav. Zdej pa lohka usakmu teh invalidu za eneh dvejet al trideset prcentu zdrauje zbulžaja. A nauja te invalidi nazrečen srečen, kaj? Zdej guvor! Viš, in na ta viža u kasa, invalidska kasa kmal spet pouhna, še bl kot preh, predi je guspud naredu ta nepravilnost. Guspud je tud lohka zefridn, ke je pršou du meljončou. No, in invalidi uja hvaležn tistem, ke sa puskerbl z zbulžajne nhnha zdrauju, du soje smrt, al pa ſe dle. Kokr iz tega videš, je taka nepravilnost res h nuc na vse plati. Zatu se pa enkat drukat nekar brez putrebe na repenč in na utiki u take reče, ke jh na zastopin.«

Jest sm kar debel gledu, ke sm tu slišu. Prmejs, sm s mislu. Moj prijatu ma pa nazadn res prou. Kdo b s tu mislu. Brihtn je, de nkol tega. Skoda, de fant ni ſteder. Tu b biu dohtar, tu. Še za menistra b zaledu. F. G.

pogovoriva in pojdiva s skupnimi močmi na delo.«

Jym Coter ga je začadeno pogledal.

»Ali so to sanje, ali pa imam res srečo na dan mojega jubileja?«

»Stari, nehaj že z mrmarjanem, primi ali pa pojdi!«

Tedaj pa se je jubilant razkorčil: »Kako? Šaj vidis, da se moram prej odpočeti. Na kak način pa prideš ti do tega, da zaiđeš v moj rajon? To je moje, že tri dni hodim tu okrog, kakor mačka okrog vrele kaše.«

»Glej ga no, kako se je ojunačil naenkrat! Zakaj pa ni Vaše Veličanstvo izvolilo preje priti? Ti si ſele tri dni oprezoval, jaz pa že hodim mesec dni, odkar je lastnik hiše odpotoval v Alpe. Videl sem te, dragi moj, in bilo mi je skoro žal, da te nisem poklical notri... Toda sedaj pa na delo in ne prepričava se več, kdo je bil prvi tu.«

»Dobro, toda, kako bova?«

»Imam imeniten predlog?«

»No?«

»Pođi in pripelji veliki selitveni voz, jaz pa bom med tem pripravil tu vse ostalo. Potem bova pa skupno naložila in odpeljala v neko hišo, ki sem jo že naješ.«

Jym Coter se je začudil: »Pa vendar ne misliš izropati kar cele hiše?«

»Ti si bedast! Kaj pa misliš? Vidi se, da nisi salonski vlonilec.«

Jym Coter je umolknil in tiho odšel.

»Evo ti vozač! je spregovoril, ko se je vrnil. »K vragu naj gre vse skupaj! Ce ne bi praznoval jubileja, bi že davno vse skupaj pustil.«

»Tako sedaj pa na delo! Nosi! Omare, poselje, mize in vse drugo!«

Jym Coter se je začel potiti. Garai je kakor konj. Gori, dol, po stopnicah, z omarami, mizami na hrbitu. Vmes se je le včasih začul zapovedujoč glas gentlemana, ki ga je obenem tudi lolažil z bogatim delom.

Jym Coter ga je strogo pogledal in si misliš: »Ne boš! in je garal s podvojeno silo dalje.

Med tem sta naložila že dva voza in ko sta naložili tretjega, je bilo delo končano. Jym Coter je legal v travo, gentleman pa je vzel ključ in začel počasi zapirati vrata.

Jym Coter se je začelo dozdevati vse skupaj sumljivo. Bal se je že, da bi ga gentleman ne prevaril.

V tem pa je pripeljal avto in se ustavil pred hišo. Iz njega je stopil človek in dal gentlemanu list. Ta pa mu je dal ključ, se poslovil in avto je ſel naprej svojo pot.

Jym Coter je skočil pokoncu.

»Kaj je? Kaj bova počela sedaj? Meni že vse skupaj preseda.«

Gentleman pa je izvlekel listico in potegnil iz nje bankovec za pet funtor.

»To je vaše, dosti ste delali; in čeprav se ponavadi ne plač toliko, sem jaz to storil z ozirom na to, ker ste prišli v hišo ravno v trenutku, ko sem hotel iti iskat dvojico nosačev. Do včeraj sem bil lastnik te hiše, danes pa, kakor vidite, sem se izselil. Prodal sem jo gospodu, ki je bil tu z avtomobilom. Mislim, da ni potrebno, da se vam natančneje predstavim. Lahko bi pa jaz storil tudi drugače. Toda pustim vas radi tega, ker ste na pošten način, v potu svojega obraza zasluzili kruh.«

»In to prvič v svojem življenju,« je pomisliš sam pri sebi Jym Coter.

»Torej, hvala in z Bogom!« je dejal še gentleman in odšel.

Kralj vlonilcev pa je še dolgo gledal za njim. Skripal je z zombi in srdito mrmlal pred se: »Vražji jubilej!«

Toda bankovec, ki ga je prvič v svojem življenju v potu svojega obraza zasluzil, je pa spravil daleč v skriveni žep kot svet in tajen spomin na svoj nesrečni jubilej, na ta edini dan, ko je na pošten način zasluzil kruh...«

»Oh, oprosti, oče, sem misil, da spiš!«

Nacek s Prlekije

melda, ki je zdrav z orlauba priša.

Tak kak je navedeno vsakega lüšnega prehitro kupec, tak blo je glih z mojim orlaubon. Baba mi je ovi teden pisala, ki je pre že pa tak dreng v štacuni, da nemre una sama loga vln zdržati. Kaj sn si hitej druga, kak pobasati rukosk pa peš vrezati prta Marprogi.

Hujdo mi je bilo, ki sn moga s Prlekije tak naglo odmarširati, pa gda sn v Marprog priša, pa sun le rad bija, ki sn ſo enok k svojem Štacuni pogledna. Samo čute, kak je vse bilo.

Jas priden v Marprog, pa malo, ki sn ne vkliper padna, gda sn svoj Štacuni zagledna. Bab — hol! — diklin, teh grubihe pa tih festnih blo je vse puno okol no okoli Štacuni, pa notr v Štacuni ba je taki dreng, ki sn najnč notr ne moga. Potl pa ſe neke sn zamerlo. Vogli od mojega Štacuna so bli sivi, ne več rdeči. Pa ne ven, kaj blo je toga vuržoh. Najbrže so dikline tak izlaze vogle, ki so z jezik vso farbo doj sôdrkale. Pa se ſe se je vidlo, kak so žmahnje sline od voglov doj po tritojari tekle — so najbrže dikline polek skomino doble, da sn jas ta, gda smo vogle Štihali, do tan bole močno farbo gor napocitali, ki je nebi tak hitro ſpriči ne deževje doj zaprali. Pa malo firnatlo blo je cuj zmešano, po tistem pa človik lehko skomino dobi. Se skomina je ali ne kakra grda bolezni, pa je deno ſpot marproškin diklinan, če so nebe gi Štajtajlske tudi polek, ki man jas zaj tak zosiljene tritojare. Jas sn zaj na drugo misel priša, kaj če bi si jas tak pr voglih do Štihri ribnike nareti, pa bi se tote sline lehko tan notr zbirale, samo, da ne ven e v taki okišeni Žajfnci ribe pa ojci vlin zdržijo ali ne.

Jas se le zlo bojin, če se nebi gi ojcem v totih řibnikih zamerlo, pa bi si gi vkliper spokali pa bi ſpot marproško odmaširali. Pa bi bla zguba, če bi tako Število prebivalcov z Marproga odišlo. Jas ali mislin, da je ojci tudi marproški prebivalci, če si v Marprogi kvartir gor zeme. Sploh pa so ojci po

mestah zlo na redko naseljeni, zato bi nebilo Marprogi na ſpot, če bi ravno v totej obmejnoj stolici največ ojcov bilo ajnkvarтирanih.

Pač pa sn jas radoven, e ojci tudi lehko grajajo v Marprog cuštendik, takak lidje. Teko ven, ki so

Gen. ravnatelj J. Pešani:

OB 30 LETNICI VZAJEMNE ZAVAROVALNICE

Spomini na mlaude dni so nam najprijetnejši in vse življenje se nam zda najzanimivejši. Tudi ob tridesetletnem jubileju Vzajemne zavarovalnice so nam posebno v mislih njeni mladostni dnevi: prve težave, prve skrbib in prvi uspehi.

Kot rojstni dan Vzajemne zavarovalnice lahko smatramo 3. decembra 1899. Sodni svetnik in advo-
kati Ivan Venca je la dan zbral pet narodnih de-
lavec in jim razložil svoj načrt, da bi se ustanovila Vzajemna zavarovalnica. Izmed teh sta dva še danes v odboru: kanonik Ivan Sušnik in funkcijski predsed-
nika in kanonik J. Šilka, član nadzorstva, tretji še živeči je tovarnar Karol Pollak.

Nova zavarovalnica je pričela poslovanje javno 1. avgusta 1900. Priprave za delo pa so se vrstile že od maja istega leta. Za pričetek se je vzela v najem mesečna soba v prvem nadstropju Reharjeve hiše na Rimski cesti. Bil sem takrat edini nastavljene podjetja, vse v eni sobi. Ko smo pa pričeli z rednim poslovanjem dne 1. avgusta, mi je bil prideljen kot služba zvezni sodelavec zavarovalnice, še sedaj živični Ivan Jakopič. Tedaj smo se tudi preselili z uradom v priljubilo Medijatove hiše na Dunajski cesti, kjer je gostovala zavarovalnica do pred mesecem dni, ko se je preselila v svoj lastni dom ob Miklošičevi in Masarykovi cesti, na najlepši ločki Ljubljane. Sprva smo imeli v najemu le malo sobo v priljublu z vhodom iz veitke veže. Šele polagoma smo se od četrletja do četrletja širili, stranke pa so se morale vedno bolj umikati, tako da smo slednjih pred preseljivo imeli v najemu celo priljubje in del prvega nadstropa desne polovice obsežne Medijatove hiše na Dunajski cesti 17.

Naša zavarovalnica ni stopila v svet z nekim tipanjem, ampak z odločno gesto je neustrašeno pričela s poslovanjem. Saj poguma je tudi bilo treba!

Zlasti ker so vse s tujim kapitalom delujoče zavarovalnice imele takrat že dobar razpredeleni zastopniški organizacije, tako da je bilo težko kosati se z njimi. Značilno, da so jih pri tem podpirali tudi ljudje, ki so stali na strogo narodnem stališču. Pa čas je šel preko vsega. V tistem delu je Vzajemna zavarovalnica od leta do leta rasla ter ob svoji tridesetletnici lahko s ponosom gleda nazaj na svoje narodno, socialno in gospodarsko delo. Zanimivo za to poglavje naše zgodovine je poročilo Slovenskega naroda o drugi bilanci Vzajemne zavarovalnice. Takole pričenja: »Prišlo je že tako da le, da jemljemo bilance različnih, h katališki gospodarski organizaciji, spadajočih društv in zavodov samo še bojazljivo v roke. Navadno nazajajo te bilance, da so se dotični zavodi za korak zopet približali svojemu koncu, da se zopet kje pripravlja katastrofa, ki povzroči veliko izgubo in spravi nekaj nedolžnih ljudi v nesrečo.« Nato pise analizira to bilanco, pa ne objektivno, ampak čisto svojevoljno. Zaključuje po članek takole: »Naše navidevje, sestavljene po izkazih, kih je obeleževala škofova zavarovalnica sama, kažejo jasno, da se nahaja ta zavod v obupnem položaju, in sicer v takem, da se iz njega pri obstoječih razmerah skor ne more rešiti. Nam se le smili vrogji kmet, ki se je pri tem zavodu zavaroval, kajti kadar pride dan poletu, oziroma dan plačevanja izgube, tedaj bo njega najbolj bolelo.« — Vse to je pač narekovala konkurenčna zavrst.

Se od drugod so se stavile rednemu razvoju zavoda ovire. Ena teh je bila, da okrajne branilnice, ki so bile povečane v nemških rokah, niso dovoljevale, da bi zavarovani z vezanimi zavarovanji prestopili od kake druge zavarovalnice k Vzajemnu. Pa tudi vse to je minilo. Ne samo to, ampak naš zavod je danes eden najbolj čislanih v državi in kot edini slovenski sploh vedilna zavarovalnica v Sloveniji. Se časi pač spreminjamajo!

Tekom časa se je naša zavarovalnica bavila z raznimi načrti, da bi razširila svoje poslovanje na čim več zavarovalnih panog. Ker je že po svojih inicijatorjih v amisu Krekovih idej in njegove zasebne slovenske gospodarske organizacije bila v prvi vrsti namenjena korist malega človeka, kmetu in obrtniku, se je zavzemala zlasti za kmetijska zavarovanja; zoper požar, zoper leto in zavarovanje živine. Oddelek za požar in zavarovanje zvoven proti razbitju je uvedel takoj spodelka, ostale panoge ima zaenkrat še v načrtih, ki se bodo postopoma realizirali. Pač pa je z uspehom pričela gojiti živiljenjsko zavarovanje leta 1920, zavarovanje stekla leta 1928. Tudi načrt, da bi Vzajemno prevzela delež obenem z uvedbo obligatnega zavarovanja za kmetiška posestva se je tako doiglo oblikoval in preoblikoval, da ga je slednjih preprečila svetovna vojna.

Ponesrečena špekulacija

(Janko Miškar.)

Franc Kavka je bil baraba v cilindru. To za Kavko malo častno dejstvo je pred kakimi sedmimi leti ugotovil majhen bosopet poča prav takrat, ko sem šel iz šole po Sv. Petru cesti mimo Poštakovce tovarne.

Kavka je kolovratil sredi cosje ter se nagibal zdaj na desno, zdrav na levo, kakor bi se ne bil mogoč prav odločiti, na kateri pličnik naj kreže. Morda je pri krokjanju pil dvoje vrst vina, in ga je tako eno vleklo na eno stran, drugo pa na drugo.

Sam seboj zadovoljen se je gugal po cesti, imel cilinder na tlinik pomaknjen, krilil z ročami in veselo živil.

Tu pride mimo bosopet paglavec in ga prijazno vpraša: »Znas celo?«

Pijanci so pa nepreračunljivi ljudje in Franc Kavka je bil tudi. Namesto da bi bil na prijazno vprašanje prijazno odgovoril, je fantu prisoli takto zašutio, da se je kar opokel.

Ta nepreračunljiv odgovor je pa paglavec izmodil. Najprej je spravil med se in Kavko potrebitno razdaljo, polem mu je pa na ves glas zahteval: »Baraba v cilindru!«

Tebe prav nič ne briga moj cilinder, surka-vec, dejal je Kavka, ne da bi bil proti barabi protestiral in zavil v gostilno k Jerneju.

Vsa silvar je bila zelo smešna, a ob enem žalostna, kajti Kavka je bil študent jurist.

Sprva se je bil posvetil medicini, pa ni imel felodca za to. Ker mu je pri seiranju postalo vsej slab, se je krepljal s slivoviko, to pa v nekoliko prebilki meri, kajti nekdo bi skoraj zamenjal mrljevo roko s svojo.

Ker je spoznal, da ni za medicino, se je lotil jusa. Polog tega se je pa začel intenzivno bavit s proučevanjem škodljivosti alkohola na človeški organizem.

Podrobna organizacija akvizicijskega dela je za tiste razmere hitro napredovala, dasi je radi pro-pada zavarovalnica Unio catholica v letih 1911/1912 marsikateri zgubil vero v zavarovanje sploh. Le na Stajerskem smo sprva imeli težave. Že tekoča prvega poslovnega leta je bila organizacija razpredena ne samo po vsem Kranjskem, ampak tudi po Goriskem, Tržaškem in Istri, kmalu zatem tudi v Mariboru oz. Celju in od 1. 1905 v Gradeu. Naglo predvodenje je dvignilo slovesa našega zavoda tudi v incenzivu. Dočim sprva nismo mogli skleniti z nobeno pozavarovalnicu ugodne pozavarovalne pogodb, smo polagoma pričeli neprestano dobivati iz vseh držav Evrope bolj ali manj ugodne pogudbe. Izbrali smo izmed njih vedno najugodnejše:

O pomenu zavarovanja

Dr. Josip Dermastia

O pomenu in važnosti zavarovanja se med našim izobraženstvom malo razpravlja, med našim narodom se pa o tem skor nič ne govori. Na zavarovanje se v splošnem gleda kot na običajno trgovino, ki se presoja s stališča, če in koliko dočna dobička, ne oziraje se na velik njegov pomen v našem gospodarstvu, v socialnem in nacionalnem življenju. Zato ni čudno, če so pojmi o zavarovanju v naši javnosti še dokaj nejasni in zmeleni, da je zavarovanje pri nas se razmeroma malo razvito, in da se ne smenuj prav nič čuti, če se naša javnost radi zavzemata za zavarovanca, če tudi nastala škoda diši po spekulaciji. Prav pogosto se povdarda, da zavarovalnica le naj plača, saj je zato takaj. Te so nezdrene razinere, ki jih je treba temeljito popraviti.

Zavarovanje igra važno vlogo v našem gospodarstvu. Za vsako gospodarstvo obstaja vedno možnost, da utripi škodo in s tem zmanjšanje vrednosti in tudi dohodka. Taka gospodarska škoda lahko nastane vsled prirodnih dogodkov, ki uničujejo človeški imetek kakor ogenj, toča, povodenj, bolezni pri živini itd., ali pa jo povzročijo nesrečni slučaji, ki se večkrat ponavljajo. Včasih pa je taki gospodarski škodi vznik smrti ali zmanjšana delovanja moč vsled bolezni, starosti in onemogočnosti. V vseh takih slučajih nadomešča zavarovanje našte skodo, ki bi sicer zavarovanca in njegovo rodbino hudo zadela ali celo gospodarsko uničila. Gospodarski pomen zavarovanja obstaja torej v tem, da onemogoča propad posameznega gospodarstva ter reši zavarovanca in njegovo rodbino pred izgubo imetka odnosno dohodka. Zavarovanec, čigar hiša je pogorela, lahko popravi škodo in mu ni treba ili berači in iskat podpore. Ne odvise od ljudske pomoči in neavca na podporo javnosti glede možato v prihodnosti in si z lastnimi sredstvi, ki jih dobi kot zavarovalnik, zoper vpostavi svoj dom in svoje gospodarsko. Družina, kateri zavarovani oče umre, dobi v zavarovalnini nov vir dohodka za svoj nadaljnji obseg.

Koristi, ki jih zavarovanje nudi, se pojavljajo tudi že pred nastopom zavarovanega dogodka. Zavarovanec živi povsem mirno in ga ne mučijo moreče skrbki, kje si bode v slučaju nesreče prekrbi potrebni denar. Vsled zavarovanja nastali mir in gotovost, dajeta zavarovancu možnost, da se z vsemi silami posveti svojemu poklicu. Marsikatero podjetje brez zavarovanja ne bi nastalo. Veliko spodbudo za delo daje zavarovanca zavest, da je družina tudi za slučaj njegove smrti prekrbljena. Zavarovanje sili k varčevanju in s tem k pametnemu in dobremu gospodarstvu.

S tem, da očeva in hranača obstoj zavarovančevega gospodarstva, tvori zavarovanje bistveno podlago za realni in personalni kredit. Kdo bo danes nudil kredit posestniku, ki ni zavarovan. Kje naj najde kredit trgovca, čigar blago ni zavarovan vsej proti požaru. Čim bolj je razvito zavarovanje, tem večji je na splošno kredit. Večja možnost kredita pospešuje podjetnost in s tem produktivne moći naroda ter povečuje njegovo blagost.

Z ozirom na veliko gospodarsko važnost zavarovanja je nujočo potrebno, da se vsaj najvažnejše vrste zavarovanja krepko razvijejo. V tem pogledu je še mnogo želeli. Medtem ko se je požarno zavarovanje pri nas še dokaj razširilo, so druge panoge zavarovanja malo ali celo nič razvile.

Naša mlada država je v svoji pretežni večini agrarna država. Glavni panoglji kmetijstva sta živinoreja in poljedelstvo. Napredka v živinoreji si ne

najprej Prvo češko, nato Švicarsko v Zürichu in končno Internacionalo na Dunaju, za živilje pa Bundesländer Vers. A. G.

Nismo hoteli s tem podati izčrpne zgodovine naše slovenske zavarovalnice, niti našeti mejnjkov v njenem razvoju. Naš namen je bil le nanizati nekaj drobnih podatkov iz bogate in zanimive zgodovine našega zavoda. So to bolj osebni vtisi, ki nam ob hipnem pregledu tridesetletnega delovanja slišijo v spominu v ospredje. Podrobno zgodovino Vzajemne zavarovalnice, vkljukor je ta tudi za širšo javnost zanimiva in za zgodovino našega narodnega gospodarstva pomembna, bo obravnavala posebna knjiga, ki jo bo v kratek izdal naš zavod. Pa tudi tu navedeni drobeni dovolj pričajo o narodnem, gospodarskem in socialnem pomenu tihega in vžrajnega tridesetletnega dela Vzajemne zavarovalnice, ki je bilo krenalo z bogatimi uspechi. Viden njih znak je naša nova palača, ki bo v torem 7. t. m. slovensko blagovljena in svečano izvršena svojemu namestu.

o zavarovanju čim bolj poglobi in se znanje o zavarovanju čim bolj razširi med našim narodom. Danes se v naših šolah uči vse mogoče, samo o zavarovanju se ne govori, ki je povsem nepoznana stvar. Ako hočemo, da se naše domače zavarovalstvo dvigne na ono stopnjo, na kateri se v drugih kulturnih državah nahaja, potem se mora govoriti o zavarovanju tudi v šoli, odkoder bo smisel za zavarovanje pričel tudi med narod. Tudi naša pravstvena društva morajo v tem pogledu storiti svojo dolžnost in za predmet svojim predavanjem pogosteje izbrati temo o zavarovanju.

Na ta način je mogoče, da se budem približati začenjenemu cilju, ko ne bo več posestnika, podjetnika, uradnika, delavca — sploh nikogar, ki ne bi bil svojim potrebam primerno zavarovan.

Zidanje palače Vzajemne zavarovalnice

Arch. Franc Tomičič

Dve leti, dva meseca in pol je od tedaj, ko se je začelo z izkopi za novo poslopje Vzajemne zavarovalnice. Pet tisoč kubičnih metrov zemlje in grašča so odškopljeni in odvozili delavel, preden je dobila stavba prostor za kleti in ležišča za temelje. Prvi temelji so bili zabetonirani ob Miklošičeve cesti. Do zime leta 1928. je stavba zrasla do vrh priljuba. Tekom prihodnjega leta se je dvignila do sreča, to je tri in dvajset metrov nad cestnim hodnikom. Kleti sežejo do pet metrov v zemljo. Pročelje je obloženo do drugega nadstropja z podpeščkim kamnom. Sedem sto pet deset kvadratnih metrov fasade je obloženo s tem kamnom in dvajset centimetrov je debel vsak podkrovje. Sestavljeni so bili z obzidanjem v zemlji.

Strupovi so skorji vsi iz železobetona, le med stanovanjskimi sobami ležijo leseni stropnički na verzah. Stavbo krije železobetonova plošča, krita s strešno lepenko in z bakrenim pločevino. Stavba ima dvoje stranskih in eno glavno stopnišče na vogalu. Stopnice glavnega stopnišča so iz kraskega kamna, visoko dvanaest do štirinajst centimetrov. Nosijo jih stebri iz poliranega podpeščkega kamna, razvrsčeni drug nad drugim od kleti do četrtega nadstropja. Med stebri je postavljena ograja iz hрастovih stebričev. Stene in stropi so iz nevega.

V priljubju so sami trgovski prostori in hišni krovovanje. V kleti je nameščena pod dvornim centralnim kurjava, pod poslopjem samim pa skladnišči, pralnice, dvarnice, kapela za turiste in telefondelnica. V prvem nadstropju ima poslovne prostore Vzajemna zavarovalnica, in strop ob Miklošičevi cesti sobe za predsedstvo, ravnateljstvo in tajništvo ter sejno sobo za ravnateljstvo in sejno dvorano za nadzorstvo. Ob Masarykovi cesti je pa dvoje velikih dvoran za živiljenjski in pozarni oddelki, knjigovodstvo in matematični oddelki. Za uradništvo so ob dvorani nameščene garderobe in toaleta ločene za moške in ženske. V zgornjih treh nadstropijih so sama stanovanja. Vsako stanovanje ima prostorno in svetlo predstavo, veliko kuhinjo, popolnoma opremljeno kopalnico z gorko in mrzlo vodo, solnčno sobo za služnino, primerno shrambo in stranišče s predprostорom. Razlika med posameznimi stanovanji je samo v številu sob, obnjenih na ulico. Tako je dvoje stanovanj s šestimi sobami, dvoje s petimi, eno s štirimi, štiri s tremi in širi z dvema sobama. Vsako stanovanje ima na južno stran dvanaest do petdeset metrov dolg hodnik. V podstrešju ima Vzajemna zavarovalnica arhiv, stranke pa podstrešne shrambe.

Delo na stavbi so izvrševali slednja domača podjetja: židarska dela Ivan Ogrin, kammosečka dela Alojzij Vodnik, mizarska dela Josip Rožanic, kleparska dela Peter Žitnik in Remžar & Smekš, klučavničarska dela Avgust Martincič, tesarska dela Frane Martinec, pečarska dela Kalamus & Ogorelec, kiparska dela Ivan Pengov, steklarska dela Avgust Agnola, fasadna opeka Kotnik-Lenarčič, parketna dela Alojzij Kane in Kotnik-Lenarčič, vodovodna dela L. M. Ecker & sinova, napeljava centralne kurjave »Obnova«, napeljava električne A. Verbajs, napeljava plina Mestna plina, napeljava telefona Hugo-Siemens, ograja v glavnem stopnišču Franje Ravnika, cementni izdelki I. Cihla, tapetnička dela Anton Ojster, slikarska dela I. Letnar, E. Sušteršič, I. Košak in I. Božič, plesarska dela Marinac & Cerne in Valentijn Vojska, oprava v poslovnih prostorih »Javor«, Dogan in Cerne, asfaltna dela Anton Res.

Stavba je bila grajena izključno le z domačim materialom, vsa dela so bila oddana le domačim tvrdkam, kar se ponosom zatrjujemo, ker je v tem podlagi dokaz, da zmoremo tudi Slovenci sami podvesti velika dela in jih izvesti prav tako častno, kar bi jih morda dovršil kak drug narod z večjimi sredstvi in bogatejšo tradicijo.

Stavba je bila grajena izključno le z domačim materijalom, vsa dela so bila oddana le domačim tvrdkam, kar se ponosom zatrjujemo, ker je v tem podlagi dokaz, da zmoremo tudi Slovenci sami podvesti velika dela in jih izvesti prav tako častno, kar bi jih morda dovršil kak drug narod z večjimi sredstvi in bogatejšo tradicijo.

Držav je izključno le z domačim materijalom, vsa dela so bila oddana le

GOSPODAR IN GOSPODINJA

Več dohodkov iz sadjarstva

Naše sadje, zlasti zimska jabolka, ima že od nekdaj velik slavos v sadni trgovini.

In to po vsej pravici. Saj se gleda okusa, aromе in trpežnosti lahko meri s pridekem katerokoli druge države. Zato so pa naša jabolka važno izvozno blago, ki donaša našemu narodnemu gospodarstvu lepe dohodke. Toda donašalo pa bi lahko še mnogo več, ko bi se splošnost, spričo ugodnih prilik, ki nam jih nudi naše podnebje, z večjim umejanjem oprijela racionalnega pridelovanja sadja in ne bi čakala samo na slučaj dobre letine, in ko bi pri tem bolj upoštevala zahteve novodobne sadne trgovine. Pa kljub prizadevanju poklicanih faktorjev, klub neumornemu delovanju tozdevnih organizacij in klub posameznim lepini zvledom razmeroma le počasi napredujemo.

O tipiziranju in standarizirjanju pridek je za enkrat se težko govoriti. Treba je najprej z vso silo in odločnostjo delati na to, da se s smotrenim sodelovanjem sadnega drevja, kakovost prideka z boljša, da se bo pridelek pravilno spravljal, vestno razbiral in pripravil ja kupčijo.

Za milijone sadja nam uničijo vsako leto razni zajedavci, ki jih premalo zatravimo. Tu bo treba najprej krepko zastaviti in v trajno nadaljevati po zgledu vinogradnikov, ki nič ne oklevajo, ko je treba vinograde skropiti in zvezplati.

Pa spravljanje sadja! Ob slabih letinah, kakor je žal letos, se pojavlja med sadjarji posebno škodljiva in vse odsode vredna navada, da spravlja zimsko sadje kar cele tedne prehitro. Na ta način občutno oškodujejo najprej sami sebe, ker izkuipijo za blago mnogo manj nego bi dobili zanje pozneje, ko bi bilo popolnoma zrelo. Poleg tega pa kvarijo drevje in krajšo pridelek bodočih let. Narodno-gospodarska škoda takega ravnanja je pa še večja, ker se s tako roko, ako pride v promet, kvari v inozemstvu sloves našega sicer izvrstnega pridekla. Prerano spravljanje zimskega sadja bi moralno biti strogo prepovedano, oziroma za posamezne sorte bi bilo določiti termin, do katerega bi se ne smelo spravljati. Pozna zimska jabolka, (zlasti kosmači), bi morala biti v začetku oktobra že na drevju. Sele proti sredi oktobra se popolnoma razvija, toče gleda okusa in trpežnosti na višku razvoja. Začetkom septembra ali celo avgusta obrana kanadka nima nikake vrednosti, ker je brez okusa in v shrambi zvane kakor cunja ali pa zgnije.

Druga važna stvar, v kateri naši gospodarji še mnogo greše, je pa način spravljanja. Splošnost še vse premalo uvažuje, da mora biti namizno blago brez napake. Tako pa bo le tedaj, ako ga skrbno obremeni in z njim prav previdno ravnamo pri prekladanju, prenašanju in prevažanju. Sto in stotoče zapravijo, kjer sadje tresejo ali celo površno obirajo in potem lahkoscelno pretresajo in prevažajo.

Prav tako se večina naših sadjarjev še ne more odločiti, da bi sadje razbrala, torej vsaj ločila drobi in pokvarjene sadove od čistih. Najraje spečajo kar vse skupaj, pa ne pomislijo, da bi mnogo več dobili za pridelek, ko bi prodali samo izbrano robo, izbirek in pokvarjeno, bi jim pa poleg tega ostal še za domačo rabo. Ljudje tako neradi ločijo namizno in moštvo sadje in si kar ne dado dopovedati, da je velika razlika v blagu in v ceni. Namizna jabolka so letos pri pridelovalcu kg po 3, 4 Din in s dražja. Za tak denar je treba vendar že nekaj nuditi. Moštva jabolka bi moral biti vsaj za polovico cenejša. Vsaj to bi moral vsak proizvajalec strogo ločiti in tem vrnati kakovost in ceno.

Prepričani smo, da bi se že pri sedanjem stanju sadnega drevja v dravski banovini s smotrenim obdelovanjem sadnega drevja, s pravočasnim in skrbnim spravljanjem in v vestno pripravo prideka za kupčijo lahko pomožili dohodki iz sadjarstva ne samo za stotoče, ampak za milijone.

Vet. insp. Hugo Turk:

Smrkavost (malleus)

Že se je mislilo, da je imela zadnja svetovna vojna vsaj to dobro posledico, da so v tej vojni dobri zatrli strašno živalsko kušno bolezen smrkavost, znanstveno imenovano malleus. Toda pokazalo se je, da je bilo to domnevanje lažno, prikazali so se zopet novi slučaji te kopitarjem in človeku smrtno nevarne bolezni na raznih krajinah in žalibog tudi pri nas. Ker je odvračanje in zatrjanje te kušne bolezni silno težavno in na vse strani nepridno in ker ogroža smrkavost ne samo kopitarjev (konje, osle, mule in mežge), ampak tudi človeka, je treba, da spregovorimo o njej na kratko.

Povzročitelj te bolezni je gliva-cepljivka, bacin in tros smrkavosti, katera se preneseta ali neposredno ali pa po raznimi posredovalcih, okuženih predmetih, opremah, vpregah, napajališčih, koritih, škafih itd., katerih se je prijelo okužilo, izcedki okuženih živali iz nosnice, ran, izprhana ali izkašljana sluz in slina iz nosa, grla ali pljuč, zelo nevarni so trosi, ki so nekako semo označene glive-cepljivke ter ostanejo v ugodnih razmerah, posebno v zemlji, dolgo let živi — kaljivi in torej nevarni za okužbo.

Po sedežu bolezni razlikujemo nosno, pljučno in kožno smrkavost, kar pa je ista bolezen. Nosna in pljučna smrkavost kaže značilni nosni izcedek, ki se izceja navadno le iz ene same nosnice, je neogledne grde barve, dostikrat celo krvav ter se posuši ob robu nosnice v skorjaste hraste. Na spremenjeni nosni sluzni kožici se izpahnejo najprej male, prosu podobne bulice, ki hitro razpadajo in se spremene v ugnjidice (ranice), katere se večajo, robovi se širijo, razjedajo na vse strani, so zatekli in mastno obrobjeni in imajo rumenkasto dno. Na teh razjedah se prikažejo hitro brazge in brazgotine, ki so zvezdnate oblike. Pod obolelo nosnico v meddelustju zateko mezgovne žleze in otipati se dajo trde, nebolele bule, ki so trdo priraščene na kost spodnej celjusti. Pri pljučni smrkavosti se pojavi v daljnem poteku bolezni naduha in suh, kratek kašelj in splošno hiranje in mršavost dlake, dostikrat ju to začetek bolezni, vendar pa se začne smrkavost tudi najprej kot kožna smrkavost: na spodnjih delih nog, pa tudi drugod se prikažejo bulaste otekline, ki hitro razpadajo in koža je razjedena po ugnjihah (ranah), ki so zelo podobne onim v nosnici, rane so zelo zamazane, gnoječe in okolicu je zatekla.

Začetkom je dostikrat prav težko dognati

bolezen in to je povod, da se smrkavost tako lahko raznese po svetu, zadostuje, da je bil smrkav konj le mimogrede v kakem hlevu ali s kakim drugim konjem v dotiki, posebno pri koritu, jaslin in nesreča je gotova. Najbolj nevarni za prenos bolezni so konji s pribitno pljučno smrkavostjo.

K sreči so iznašli sredstvo, s katerim se da brezvomno ugotoviti to bolezen tudi v prvih pričetkih in to je mallein, s katerim se pa nepravijo preizkušnje po gotovih predpisih in živinozdravnik potem lahko spozna bolezen smrkavosti. To je velika znanstvena pridobitev novejšega časa.

Smrkavost velja še dandanes za nezdravljivo bolezen, tako pri živalih, kakor tudi pri ljudeh, vsi dolgoletni poizkusni so bili brezuspešni, prihajajo sicer glasovi iz Anglije, ki vzbujajo nadu, da se bo posrečilo zdravljene te strašne kušne bolezni. Za sedaj se odvrača in zatrja smrkavost s tem, da se bolne in sumljive živali pobijejo, zdrave pa odstranijo iz okuženih hlevov in se za nje rabi orodje, posoda, vprega itd., ki ni bila prav nič v dotiku z holniki ali osum'enimi živalmi. Po tem pa sledi naitemeljitev razkužba (desinfekcija) prav vsega do zadnje trohice, ki bi mogla raznašati okužilo bolezni.

Strašno je, če se bolezen prenese na človeka. Menda je ni grozoviteš in hujše in primerjati bi se dala gobovasti s hitrim potekom. Dokler so vrhna koža in sluzne kožice pri človeku nepoškodovane, ni še toliko nevarno; na manša ranica, malib vzbuditi, ki ostane za našo oko še nevidno, pa zadostuje, da prodre bacil smrkavosti v obtok človeške mezge in krvi in okužba je gotova, z njo pa tudi strahovita smrt. O poteku bolezni pri človeku spregovorimo posebej prihodnje.

Za danes moramo le še opoziriti na določbe zakona o odvračanju in zatrjanju živalskih kušnih bolezni iz leta 1928., ki v členu 60. predpisuje natančnejši postopek zoper smrkavost, kakor ga imajo tudi vse druge države kulturnega sveta. So stroge, pa neobhodno potrebna odredbe, ki prizadetim povzročijo nepravilne in stroške, vendar prisloči državna oblast na pomot, če se bolezni ne prikriva, temveč tako, in brez odloga prijavi okrajnemu glavarstvu ali županu, živinozdravniku, oronikom, da se potem ukrene vse, kar zakon predpisuje. Pravčasna prijava bolezni ali utemeljena suma bolezni je torej nad vse važna pri zatrjanju te kušne bolezni in se je ne sme nikdar zamuditi, da k nesreči ne pride še huda kazen.

Kako odstranimo madeže?

Na velejemu, pa tudi sicer večkrat, srečamo zelo zgorovne prodajalce, univerzalnega sredstva za odstranjevanje katerihkoli madeže. Prepričevalnega prodajalca spraviš z lahko v zadrgo, samo ponudi mu, naj odstrani madeže, ki so različna izvora, tako n. pr. nekaj takih, ki izhajajo od tera, kolomaza; nekaj od črnila, rdečega vina; nekaj od kave, kakava. In mož, ki ima sicer tako siguren nastop s svojim univerzalnim sredstvom, prisliš kaj kmalu, da območne popolnoma.

Kdor je le nekoliko proniknil v oni del kemikevede, ki razpravlja o raznih topilih, to je o sredstvih, katera razapljujo razne snovi, ve, da univerzalnega sredstva za odstranjevanje madežev ni.

Pri odstranjevanju madežev z naših oblik, uporabljamo običajno bencin. Največkrat tudi pravilno postopamo, ker najpogosteje imamo na oblikah razne maščobe madeže, katere napravlja prah posebno vidne. Mast bencin zelo dobro razaplja. Velikekrat pa nas bencin razočara, ker kljub trudu, ki smo ga imeli s čiščenjem, zapazimo že nekaj časa, da je madež sicer izginil, toda v okolici imamo koncentrične pegaste kroge, in oblike je še bolj nakazana. Vzrok teh kolobarov tiči v sestavi trpežnega bencina, ki sestoji iz raznih frakcij z različnimi vredlisi in gostotami. Radi neenake kapilarne raztezljivosti posameznih frakcij, se iste razprostreljo po oblikah različno daleč. Bencin izhlapi, ostane pa raztopljen madež, ki se je sicer nekoliko razredil, je pa zato razprostreti večjemu delu blaga. Spotečka teh kolobarov včasih niti ne opazimo, ko pa se nanje posede prst, so vidni. Neuspeh takega odpravljanja madežev izhaja od nepravilnega čiščenja z bencinom. Ponavadi ljudje na mastno mesto bencin ali kar ulijejo, ali pa drgnejo madež s krpo, ki je prepojena z bencinom. Mast se v bencinu raztopi in se z bencinom vred razprostrel po oblikah. Če hočemo uspešno čistiti z bencinom, moramo podložiti pod mesto z madežem razne snovi, ki vrskavajo bencin z raztopljenim maščobo. Taka sredstva so gлина, kreda, kaolin, kremenica, pivnik itd. Po izhlapanju in posušenju bencina, odstranimo tudi sredstva. Tako ponovimo čiščenje nekajkrati s svežo glino, kredo, ali sicer snovo, ki jo uporabljamo pri odstranjevanju. Včasih je zelo potrebna vztrajnost in pa vseti si je treba nekaj časa, da je madež res popolnoma odstranjen. Ostanke krede, gline itd. odstranimo po končanem delu s krtča. Pri volnenih oblikah se dajo sredstva, ki vrskavajo bencin, ne samo pod obliko, temveč tudi na madež sam. Najbolje je, da se pripravi iz teh sredstev in iz bencina nekaka pasta in se jo razprostrel prst na debelo pod in na madež oblike. Ko bencin iz pasti izhlapi in se paša posuši, ponovimo oblaganje z novo pasto; tako ponavljamo toliko časa, da smo popolnoma odstranili masten madež iz blaga.

Kolobarji bencina se lahko nekoliko zmazajo, ako okolico madeža dobro namočimo z vodo, ker v vodi se ne razapljuje bencin in ne mast ter se tako ne more razširiti po blagu.

Veliko madežev pa nima svojega izvora v

JEDILNI LISTI ZA OKTOBER

Nedelja 5. oktobra.

1. Goveja juha z rezanci. — 2. Kuhana govedina, posiljeno zelje in pražen krompir. — 3. Češljive poganci iz kvašenega testa.

Ali:

1. Kostna juha z jeternimi vložki. — 2. Boeuf a la mode (pečena govedina v omaki), pražen riž in mali krompirček. — 3. Jabolčna kaša iz krhkega testa.

Ponedeljek 6. oktobra.

1. Navadna kruhova juha. — 2. Duveče (t. j. samostojna jed). — 3. Mešana solata s trdo kuhanimi jajci.

Torek 7. oktobra.

1. Francoska juha. — 2. Nadevana paprika v paradižnikovi omaki in krompirjevi vložki. — 3. Jabolčni vlivanci.

Sreda 8. oktobra.

1. Goveja juha s testenim grahom. — 2. Gojeev rezek z razno zelenjavko kakor, pražen korenček, praženo zelje, mali krompirček in par kislih kumaric. — 3. Sveže sadje.

¹ Duveče (za 6 oseb). 15 dkg masti, 10 dkg čebule, 50 dkg svežega svinskega mesa, 6 zelenih paprik, pol glave ohrovta, 25 dkg krompirja, 6 zelenih paradižnikov, 30 dkg riža.

V masti spražimo čebulo in na kocke narezano meso, ko postane napol mehko, pridemeno na rezance narezano zelenjavto t. j. papriko, ohrov in krompir. Ko se zelenjavta na pol zmehča, pridemeno olupljen in na kocke narezana paradižnik, potem primešamo še že prej spražen riž. Vse skupaj narezano s slano vodo ali juho in pustimo, da pokrito vre še kake pol ure. (Gotova jed je tako gošča kakor rižota.)

Cetrtek 9. oktobra.

1. Ječmenček na juhi. — 2. Prekajena svinska reberca, kislo zelje, pražen krompir. — 3. Lahki flancati.

Petak 10. oktobra.

1. Jabolčna juha z opečenimi žemljami. — 2. Patličan s paradižnikom na srbski način in zazbeljen krompir. — 3. Rižev pečenjak z jabolki.

Sobota 11. oktobra.

1. Riževa juha. — 2. Govedina, sladko zelje s krompircem. — 3. Češljivi cmoki.

² Patličan (Malancani). $\frac{1}{10}$ litra olja, čebula, peteršilj, česen, noževno špico paprike, 3 srednje velike malancani, 7 paradižnikov, sol. Osnažen patličan narezano na kocke, nasolimo in pustimo pri miru pol ure. Paradižnik olupimo in narezamo na kocke. Čebulo, česen, peteršilj drobno zrezemo. V kozico denemo olje, ko postane vroče, pridemeno pripravljeno čebulo s peteršiljem, česenom in papriko, nato takoj patličan, ter pustimo praziti 10 minut. Potem pridemeno paradižnik, dobro premešamo in pustimo pokrito praziti eno in pol ure. Sol pridemeno po okusu. Jed mora biti bolj gosta, vendar ako je pregosta, prilijemo nekajkrat juhe in vode, ko prevre, je gotovo.

Največjo izbiro

kuhinjske pošode aluminijaste ter emajlirane od najcenejše do najdražje in sicer sive, rujave, modre i. t. d. nudi edino le tvrdka z ležezinio

STANKO FLORJANČIĆ

Ljubljana

St. Petra cesta 35

Zdravniška posvetovalnica*

(v zadavah splošne in socialne medicine ter higiene)

Zavod

Da smo si na Jasnu že iz početka! Motiš se, ako meniš, da ti ta Slovenske razpredel nadomeši zdravnika v vsaki tvoji bolezni in potrebi. Ker nočemo nikomur škoditi, a želimo mnogim pomagati, tre

L Ogrin:

Za našo obrt

V naši najvišji korporaciji, Zbornici za trgovino, obrt in industrijo se vedno povdarija, kako velike važnosti je to, da ostane Zbornica skupaj, torej vse tri panoge: trgovina, obrt in industrija. Res imajo vse tri panoge veliko stvari skupnih, vendar jih še ne moremo smatrati za popoln gospodarski svet, ker je treba vzpostaviti še dve drugi panogi: delovstvo in kmetijstvo. Če bi bile še te panoge, bi imeli popoln gospodarski parlament; potem bi se res dallo govoriti o zaokroženem gospodarstvu. Sveda bi vsaka teh panog imela tudi svoj lasten delokrog za reševanje svojih zadev.

Današnja Zbornica je sestavljena iz 24 tisoč obrtnikov, nad 10 tisoč trgovcev in 400 do 500 industrijev. Če govorimo o družini treh otrok, moramo priti do prepričanja, da je za otroka-obrtnika treba več pažnje in nege. To pa ne samo radi tega, ker je obrtni stan najstvilnejši, temveč je tudi najvažnejši in najgloblje posega v skupnost našega gospodarstva. Obrtnik je kvas, iz katerega naj se razvije velika obrt in industrija. Če ta dobro uspeva, uspeva dobro tudi trgovec. Obrtnik vzgaja naščaj ře za marsikatere druge panoge in obrte, kar ne pravi, promet, vojaštvo itd. Zato je važno, da Zbornica tudi iz lastnih sredstev storil nekaj več ravno za obrtnika.

Zastopstvo obrtništva v Zbornici je zahvaljuje nekaj več kredita, iz katerega bi se naj storilo nekaj za strokovni napredek in za povzdrigo obrtnega stanu. Te kredite si ju zastopstvo samo izvojevalo kot svoj upravičen delež. Zato ni odobrenje teh kreditive nikakra miločino.

Zdi se mi potrebno naglasiti to stvar ře slednjega stališča: Odkrito moram povedati,

Ivan Mohorić:

Gospodarsko sodelovanje balkanskih držav

Po znani ženevski svetovno gospodarski konferenci pomlad 1. 1927. je bilo splošno mnenje, da bo prišlo do večjega gospodarskega sodelovanja med posameznimi državami. Toda pokazalo se je ravno nasprotno. Da bi mogle postavno male države ščititi svoje interese proti velikim industrijskim državam, so se poskušale organizirati v večje interne skupine. Tako je prišlo do konference v Bukareštu in Varsavi in načinljivi korači je panbalkanska konferenca v Atenah.

Potreba sodelovanja se opaža že dalj časa in zbljanje bi se moralno vršili v dveh smereh. Prvi bi bilo treba, da se balkanske države glede svojih potreb produkcije itd. vza, emno spopominjajo in v prvi vrsti uvažajo iz drugih balkanskih držav in naravno, da izvajajo predvsem v balkanske države. Druga smer pa bi bila skupno nastopanje za zaščito skupnih gospodarskih interesov, posebno, kar se tiče izvozne trgovine v izvenbalkanske države. Teoretično so ta načela pravilna, toda vprašanje je, kako se bodo uveljavila v dnevnem gospodarskem življenju. Vprašanje je tudi, če bi se mogli doseči na podlagi multilateralnega sporazuma boljši uspehi, kar jih daje do sedaj klavzula brezpogoine neomejene in največje ugodnosti. Pribakovanim bo zadoščeno, če bo prva balkanska konferenca stvorila pogoje za stalno delo pri zbljanju balkanskih narodov.

Kakor danes kaže, se balkanski narodi med seboj v gospodarskem krogu malo poznavajo. Tu je naravno potrebna intenzivna šola propagande. Vse balkanske države tvorijo področje cca. 800.000 kv. km, torej večje kakor Italija in Španija. Kot konsumno področje pa predstavlja Balkan 45.000.000 ljudi, katerih potrebe dnevno naraščajo. Vpčetavati je še treba, da je bil Balkan na boji prizadet v svetovni vojni in da se še sedaj pripravlja veliko, mirnodobno delo. Vse balkanske države građe železnice, izkoriščajo водne sile, vrše veliko notranje kolonizacijo in polagoma že začenjajo industrijsko predelavo domače sirovine, tako da notranji konsum kakor za izvoz. Toda vsa dose-

Velik padec cen v septembru

Narodna banka je pravkar objavila svoj indeks veletrgovinskih cen za mesec september 1930 (1926 = 100). Iz tega indeksa se vidi, da so cene v septembru izredno občutno nazadovale v vseh strophah, najbolj pa cene kmetijskih proizvodov, kar je v zvezi s padcem cen žita. Cene v posameznih skupinah so slednje:

	julij	avg.	sept.
rastlinski proizvodi	96.7	93.9	78.0
živalski proizvodi	97.7	96.7	95.6
mineralni proizvodi	89.1	88.6	88.4
industrijski proizvodi	80.2	79.7	78.2
skupni indeks	88.8	87.7	82.8

Po skoku v mesecu juliju je indeks v avgustu nazadovan, v še večji meri pa je bilo zabeleženo nazadovanje meseca septembra. Tako velik padec cen je dolgo časa ni bil zabeležen. Do padca je prišlo zaradi značilnega nazadovanja a cen prve skupine, katere indeks je padel skoro za 16 točk. Posebno velik padec cen suhih slije, v tem indeksu se prvič upoštevajo letošnje slike, prizemlje in fižola, za tem vseh cerealij, razen rizi in kenopeli. Rizi, seno in vino so ostali nespremenjeni. Živilski proizvodi so se pocenili v celem za 1 točko. Na eni strani so padle občutno cene prašičev, ovac in ovčji koži, nadalje tisti masti, toda ta padec je bil nadoknaden, ker so cene volov, govejih in jajc nastale, pri perutnini pa ni bilo sprememb. Industrijski indeks je padel za poldružno točko, in sicer radi nizjih cen posumno olrovbo, nadalje opeke, moke, sladkorja in bombažnih proizvodov. Med industrijskimi proizvodovi so pa istočasno narastle cene podplatnega usnja in boksra, dočim so cene drugih industrijskih proizvodov ostale nespremenjene. Indeks mineralij je skoraj popolnoma nespremenjen.

Razglas o licitaciji. Kr. banska uprava Dravsko banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem raznih del pri zgradbi uradnega in stanovanjskega poslopja carinarnice na Raketu I. javno pisemno oferto licitacijo na dan 4. novembra 1930 ob 11 v sobi št. 17 tehničnega oddeшка v Ljubljani. Ponudbe naj se glase tako, da podajo v obliki popust v odstotkih (tudi z besedami) na vso odobrengenega proračuna, ki znaša 1.704.004 37 Din.

Prvo jugoslovansko zajedniško društvo v Mariboru. In Katorek klub v Mariboru sporočata, da sta se razšla. Poslovanje obeh dosedanjih odborov vodi na novo ustanovljeno Prvo jugoslovansko koncevsko društvo v Mariboru.

da Zbornica posveti veliko, da ne rečem največ svojega dela velepodjetjem industrijske stroke. Ob tej priliki moramo ugotoviti, da tudi obrtnikom ni vseeno, če se k nam naseljujejo tuje industrijska podjetja, kar jo lahko cestoskrat v škodo našega gospodarstva, pa tudi posameznih panog naše industrije. Imamo veliko lastnega kapitala, ki ga vseprosod ponujamo, sami pa ga premalo izrabljamo. Naši mali ljudje so pridni in podjetni, samo voditelje, podpore in kapitala jih je treba. Ne smem zamolčati, da jim je tudi potreben pouk o varčevanju. Tega vsega pa obrt danes nima, saj ne v dovoljni meri. Če pa stavijo zahteve, niso te zahteve enostranske, ali naperjene proti celoti, ampak ravno nasprotno. Mislim, da je tudi to terha enkrat povedati. Clara pacia, boni amici! Kdor bi to napačno razumel, ne pozna duha časa, saj vidimo, kako kravijo nam je potreben napredek, pojedimo se le učiti k našim sosedom, kako lepo je že napredovali njih obrti. Upričenica je naša bojanjen, da bomo težko borili se s tako močno inozemsko konkurenco in da bomo nazadovali, če ne začnemo čimprej obsežnega obrtno pospeševalnega dela.

Da pa se doslej ni moglo toliko storiti, je dovolji vrvkorov. Treba bo obsežnih priprav in tudi Zbornica bo morala storiti še mnogo. Zbornica si je še pred leti postavila obsežen program. Če ga doslej ni popolnoma izvedla, je to dokaz, da je potreba tudi izvedba temeljite reorganizacije ujemnega aparata.

Treba bo torej še mnogo dela za povzdrigo naše obrti in tu bodo morale sodelovati tudi druge panoge. Tak nači bi bil solidarizem, kakor ga razume obrtnik.

Treba bo torej še mnogo dela za povzdrigo naše obrti in tu bodo morale sodelovati tudi druge panoge. Tak nači bi bil solidarizem, kakor ga razume obrtnik.

danja dela so šele začetek onega, kar potrebuje gospodarski napredek in razvoj Balkana.

Ker imajo vse balkanske države dovolj morske obale, se ni poglaša toliko važnost na suhodolski promet. Jasno je, da se mora v mehah 400 do 500 km, čež katere vodi sedaj sama ena železnica, zgrajena v kratkem vseč strelcev, kar bo povečalo medsebojni promet. To veja za zvezne države Srbijo in Romunijo ter Makedonijo in Bolgarijo. Potrebne so nadaljnje komunikacije v južni Srbiji proti Grčiji in Albaniji.

Trgovski promet med balkanskimi državami ni razvit. Po podatkih Društva narodov je odpadol 1. 1928. od vsega bolgarskega uvoza na balkanske države 2.4%, od izvoza pa 15%. Samo Nemčija pa je udeležena pri uvozu z 21.2%, pri izvozu pa z 27.9%. Balkanske države dajejo 15.3% grškega uvoza (Severozameriška unija in 16.3%), jemljejo pa s 2.2% izvoza. Unija in 20%. Pri albanem uvozu dajejo balkanske države 11.7% (Italija 48.3%), izvoza pa jemljejo 21.3% (Italija in 60.7%). V Jugoslaviji smo l. 1929. izvzeli v balkanske države 22.2% (sama Avstrija 17.9%), uvažali pa smo iz njih z 3.6% (iz Avstrije 17.5%).

Najvažnejši izvzni predmeti so bili: Albański sir, kriča, sir, jajca, drobnica, olivno olje, sirova volna in olive. Griča: tobak (51%), sušeno gredzje, vino. Bolgarska: tobak (36%), jajca in rično seme. Romunija: bencin, stavbni les, koruza, ječnem, pšenica, nafta itd. Jugoslavija: stavbni les, živila, jajca, koruza in pšenica. V uvozu so na prvem mestu tekstilje: Romunija 30%, Grčija 15.2%. Uvoz žita predstavlja 20% vsega grškega uvoza, uvoz v Albanijo pa 9.1%. Nadalje so važni uvozni predmeti kovine in stroji.

Promet med balkanskimi državami bi se dal povečati v trgovini kmetijskih proizvodov, živilne, produktov kmetijske industrije, posebno sladkorja in mineralnih olj. V ostalih skupinah pa bodo balkanske države še nadalje navezane na uvoz iz industrijskih držav, v katere bodo morale še nadalje izvajati presežke svoje proizvodnje.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE z dne 30. septembra 1930. (Vse v milij. Din; v oklepahjih valutah v primeri z izkazom dne 22. septembra.) Aktiva: Kov. podlaga 304.9 (-0.6), tečajna razlika 1032.9 (-27.1), posojila: menična 1273.9, lombardna 229.5, skupaj 1503.5 (+0.0); pasiva: bankovci v obliku 553.57 (+161.8), drž. terjetje 108.0 (-9.0), obveznosti: žiro 810.6, razni računi 187.5, skupaj 998.1 (-109.7); ostale postavke neizpremenjene.

Pričetek avtogenskega tečaja v Mariboru je v ponedeljek 6. t. m. Vs. p. prijavljenci naj se javijo ob 8 zjutraj v delavnici klučavnica mojstra Franca Kumercu, Maribor, Taborska ul. 10. Vsak naj prinese s seboj nekaj kovinskih predmetov, primernih za vežbanje v varenju. — Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, Ljubljana.

Borza Dne 4. oktobra.

Devizni promet postaja vedno bolj živahan. Ta teden je bil prav znamen, saj je dosegel skoraj 27 in pol mil. Din. V prejšnjem teden je bilo znašalo 19.7, 13.6, 11.9 in 14.4 mil. Din. Posebno znamen je bil ta teden promet v devizi Newyork, katere se je pri nas mnogo nakupovalo, ker so bili tečaji naših dolarskih papirjev v zvezi z padcem na inozemskih borzah zelo udobjni za nakup in nudili visoko obrestovanje. Večji promet je nadalje zabeležen še v devizah London in Curih. Posebno znamen je bil ta promet v četrtek, 2. t. m., ko je dosegel že dolgo registrirano višino 8.1 mil. Din.

Skupno je dosegel devizni promet v septembru višino 68.5 mil. Din v primeri z 51.7 mil. Din v avgustu. V prvih 9 mesecih t. l. je ljubljanska borza izkazala deviznega prometa za 697.7 mil. Din (v prvih 9 mes. 1929. 697.7, 9 mes. 1928. 643.3 mil.).

Tečaji državnih papirjev so ta teden popustili. V prvi vrsti moramo omeniti nazadovanje naših dolarskih papirjev, katerih tečaj se ravna po newyorskem tečaju. Papirji, ki so v začetku leta notirali zelo nizko, so se v zvezi s splošnim pologanjem, deloma pa tudi radi naših nakupov pologama znatno dvignili. Toda sedaj so ponovno padli, kar je pripisovati izidu nemških volitev, s tem padačju zaupanja v Nemčijo in sploh v evropske gospodarske prilike. Na newyorskem pa so občutno padli vsi nemški papirji. Borzni indeks kaže, da so v primeri z oktobrom manj, to je pred znamenjem, da so naši tečaji našli obrestno mero. Kakor smo že omenili, so nizki tečaji dolarskih papirjev odločili, da so naši državljani zopet začeli v večjih

množinah nakupovati te papirje. V spošnem bili tendenca za državne papirje slaba, ker so dolarski papirji vplivali tudi na ostale.

Tržišče bančnih delnic običajen promet po nespremenjenih tečajih. Industrijske delnice so nadalje brez zanimanja, znamenji promet je bil le v delnicah Trboveljske, ki je v teku tedna populira, poznanje pa se ponovno uvrstila.

Notacija naših dolarskih papirjev v Newyorku.

29.9	94—96	83—83.5	81.5—82.5
30.9	94—95	82.5—83.5	80.5—82.5
1.10	93.5—96	81.5—83	80.25—81
2.10	92—93.5	82—83	80.25—81
3.10	91.5—93	82.5—83.5	80.25—81

DENAR

Curih, Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.75, Atene 6.675, Berlin 122.61, Bruselj 71.875, Budimpešta 90.20, Bukarest 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 12.68, London 25.035, Madrid 53.35, Newyork 515, Pariz 20.22, Praga 15.29, Sofija 3.735, Trst 26.98, Varšava 57.75, København 137.90, Stockholm 138.40, Oslo 137.875, Helsingfors 12.975.

Dinar notira na Dunaju (deviza) 12.5625, (valuta) 12.51.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Notacija državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 82—82.75 — Newyork: 8% Bler. pos. 91.50—93, 7% Bler pos. 82.50—83.50, 7% D. H

Poslano.

Na številna vprašanja pojasnjujeva, da nima nikakih stikov s sedanjo tvrdko J. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin, družba z o. z. (lastnik Ivan Auerhammer), ki ima svoje poslovne prostore na Miklošičevi cesti 30. Za sedaj poslujeva na Gospodarski cesti 14 (delavnica, telefon 2662), z novembrom pa zopet v trgovskih prostorih v palači Ljubljanske kreditne banke na Dunajski cesti št. 1, ki se bodo renovirali.

Joso Gorec. France Ogrin.

Tovarna zamaškov J. A. Konegger v Studencih — Maribor, razpoljava zamaške vseh velikosti, izolirne plošče in zdrob iz plutovine. Se priporoča.

Dr. Schley Franc
naznanja, da je otvoril svojo
odvetniško pisarno
v Ljubljani, Dunajska cesta 6/II

Cunie, ovčjo volno
staro železo, kovine, papir, kosti, krojaške in druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najboljše.
Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

Naznanjam

da sem na kolodvoru Rakek odprl novo, z vsem komfortom opremljeno

restavracijo
M. GABRENJA

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskega opeka ILUVAC dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo EKONOM generalno zastopstvo za Dravsko banovino Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

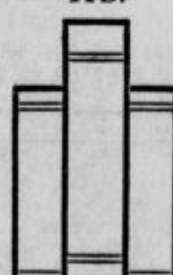
Posestvo v Banji Luki

V Banji Luki, glavnem mestu vrbaške banovine, na lepem prostoru, nasproti podružnice Žemaljske privilegirane banke in podružnice Narodne banke, se proda prostor 1400 m² z dvema manjšima hišama in velikim vrtom, ki donaša 25.000 Din letne najemnine. Cena 250.000 Din. - Obročni se je treba na Milana Tomića, Banja Luka, Nikole Pašića ulica.

Enodružinska Matjanova vila

na Fužinah pri Ljubljani, obstoječa iz 5 do 7 sob, kuhinje in vseh pritlikin, kopalcice, z vodovodom in električno, velikim umetnim in zelenjadnim vrtom ter sadovnjakom, se odda samo resnemu reflektantu za zmerno najemnino takoj v najem. Slikovita lega, autobusna zveza z Ljubljano. Ogled mogoč po prijavi pri oskrbniku Antonu Kmetu, mlinarju v Zg. Hrušici 15. Ponudbe pod Z. P. št. 11.356 na upravo lista.

SALDA-KONTE STRACE - JOURNALE, ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE ODJEMALNE KNJIŽICE RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.
V LJUBLJANI
SOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE • ENOBARVNE IN VEČBARVNE AUTOTIPIJE • KOMBINIRANE KLIŠEJE ZA NAVADEN IN NAJFIN. PAPIR KLIŠEJE PO SLIKAH, PERORISIH IN RISBAH, ROKOPISIH, FOTOGRAFIJAH ZA RAZGLEDNICE, REKLAMNE Slike

700.000 dinarjev letnega zasužka

z generalnim zastopstvom zelo dobro idočega mednarodnega podjetja. Potrebna gotovina 60–100.000 dinarjev. Redka prilika. Prijetno, zanimivo delo. Izvežbanje sledi. Ponudbe pod poštno-ležeče 14, Berlin W 62, rajon 29.

Ign. Žargi
Ljubljana, Sv. Petra c. 3 in 11

Priporoča bogato zaloge raznega zimskega perila kakor

plaščev oblek srajc kravat

nogavic vseh vrst itd. po pričazno nizkih cenah

Dvokolesa
motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.
..TRUBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovška cesta štev. 4.

Pletenice in trikotažo

(zimsko perilo) raznovrstne nogavice, dokolenice rokavice, čepice, kravate, ovratnike, čipke in trakove ter drugo galanterijsko in modno blago galu na jacejene

Osvald Dobeč — Ljubljana

Pred Škofijo 15

Velika zaloge D. M. C. prejnic, kvačavaca in krpanje Na debelo!

Na drobno!

POSTELJNINA

pohištvo, preproge, linoleum, zavese, odeje, modroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za modroce in celotne garniture (opreme) za postelje itd. — Najboljše in najcenejše pri

KAROLU PREIS
MARIBOR, Gospodska ulica 20.

Cenike dobite brezplačno.

VATO

tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. Zahtevajte vzorce in cenik! — Tovarna vate, Maribor, Dravska ulica 15.

Kranjske klobase

priznano najboljše kakovosti nudi v vsaki možnosti priznana tvrdka Marija Urbas nasl. Ljubljana, Komenskega ulica 26, tel. 28-65.

TRANSMISIJE

osi, jermenice, ležišča, konzole, sklopke, zobčanike —

TRAVERZE

tračnice, U-železo, pločevino, cevi, jeklo in drugo rabljeno a uporabno železo prodaja ceno

JUGOFURDA Miroslav Kras, Zagreb, Miramarški podvožnjak. Tel. 66-49. — Isti podjetje kupuje vse vrste starih kovin in autogume.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov solčnikov in sprejalnih palic Popravila točno in solidno

Autotaksi M. Hočvar

Novo mesto-Kandia Telefon št. 18

Od dobrega najboljše je le
Gritzner - Adler - Kayser

šivalni strj in kolo

elegantna izvedba — najboljši material

URANIA

pistalni stroj

v 3 velikostib

Novost

Šivalni stroj

kot damska pistalna miza

Le pri

Jos. Petelin, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Cenjenemu občinstvu vladujo naznanjam, da sem otvorila danes, dne 5. oktobra

nov vinotoč

na vogalu Aleševčeve ulice št. 30 in Hotimirove ulice. Za obilen obisk se priporoča Špunt Marija.

Tekstilbazar dr. z o. z.

manufakturana trgovina

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Priporoča svojo veliko zalogo manufaktur- nega blaga po najugodnejših cenah

floberte, browning pištole, pištole za strašenje p-ov, lovskie in ribiške potrebsčine ima vedno v zalogni

F. K. Kaiser, puškar
Ljubljana, Kongresni trg 9

Naročajte Slovence!

Nudimo Vám ugodno príliku za nakup

Mešano naravno drobno perje ... kg 18—
Pisano kokošje " novo " 25—
Rumeno " " " 35—
Skubljeno naravno mešano " " " 40—
Cisto belo kokosje drobno perje " " " 58—
Skubljeno gosje perje, puh itd.

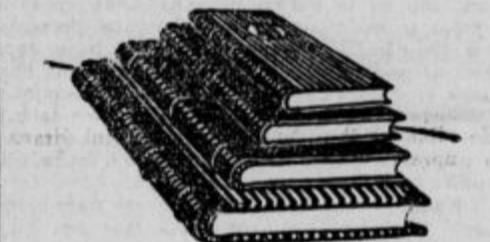
Perje se pošilia v vrečicah po 1/2, 1 in 2 kg
Naročníkom izven Zagreba pošljemo na zahtevo brezplačen vzorec od vseake vrste.

Zahvalejte, če ga še nimate, naš novi zimski katalog. V njem najdete na 108 velikih straneh bogato izbiro Vam potrebnih predmetov za se in za gospodinjstvo.

Trgovska in odpošiljateljska tvrdka
KASTNER & ÖHLER
ZAGREB, Illica 4.

POZOR! Svoje veliko posestvo »Banovo brdo« nad »Mihajlovecem« sem parceliral na kose od 300 do 1000 m² in več, kolikor se želi, po zelo ugodni ceni, ki se suči od 85 do 100 Din za m² na večletno odpaci. Banovo brdo je prišlo v rajon Beograd, ima vodovod, električno razsvetljivo in je eno najbolj zdravih zemljišč. Z Banovega brda je krasen razgled na Savo, Donavo, Beograd, Zemun in vso daljnjo okolico. Po izjavi strokovnjakov ima brdo vse pogoje, da postane v najkrajšem času najlepši del Beograda. V kraju dobi tudi tramvajsko zvezo. Vsa potrebita pojasnila daje Ljub. Stanojević, Beograd, Dositejeva ulica 5 — vsak dan od 1 do 3 popoldne.

Vsakoursne trgovske knjige, strace, mače, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

nakup po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! -- Na drobno!

ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Fiorjanska ul. 14

Knjigoveznica in črtalnica trgovskih knjig.

Pohištveno mizarstvo!

Slavnemu občinstvu javljam, da sem se naselil v Domžalah, kjer bom izvrševal vse v pohištveno stroko spadajoča mizarstva dela. Sprejemam in izvršujem naročila za pohištva po tuzemske in inozemske vzordi.

Za točno in solidno izdelavo jamčim!
Cene nizke!

Anton Štolia,
strojno pohištveno mizarstvo,
Domžale, Solska ulica št. 3.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palati na vogalu Kralja Petra cesarja in Vodnikove ulice

Stanje branilnih vlog nad Din 90, XXXXXL. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge imam poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

Mali oglasi

Izredna prodaja

raznih moških oblik, raglanov, površnikov, hlač in druge različne galerije se vrši vsled sejte do torka 7. t. m. po polovičnih cenah

na Krekovem trgu 10

prvo nadstropje, desno

Ne zamudite prilike!

Službe iščejo | Službodore

Mizarski mojster,

samostojen, želi dobiti za posljenja kot delovodja ali kaj sličnega, zmožen vseh v miz. stroku spadajočih del. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Risar« št. 11.325.

Prodajalka
mešane stoke, zmožna samostojno voditi trgovino, želi primerne službe. Cenj. ponudbe na naslov: Kopša, Ljubljana, Poljanška cesta 33/II.

Mesto služe
ali kaj sličnega išče vojaščine prost fant. Gre kamorkoli. Ponudbe na ogl. odd. »Slovenca« pod »Zanesljiv in trezen« 11.415.

Šofer,
trezen in zanesljiv, z nekaj prakse, v prostem času bi opravljal tudi druga dela, išče službe. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kamorkoli« 11.414.

Absolventinja
trgov. Šole, zmožna tudi arhitekturo in nemščino ter strojepisanje in stenografijske, išče službe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.415.

Mesto
vzorne gospodinje

želi gospodična s premoženjem, starata 34 let, pri boljšem dobroščrem gospodu, tudi vlovcu z 1—2 otrokom, nairaje v bližini mesta. Cenj. oferte je poslati pod »Takošen nastop« št. 11.396 na upr. št. 11.396 na upr.

Kovaški pomočnik
s podkovsko šolo želim službo takoj. Martin Merzel, Sv. Benedikt v Slov. goricah.

Dekle
zdrava in poštena, se želi izučiti v damskem krojaštvu, po možnosti z vso oskrbo v hiši. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.365.

Zenitbe
sprejme šivilja v praktični pouk z vso oskrbo proti platičilu. Ponudbe pod »Šivilja« št. 11.386 na upravo »Slovenca«.

Orožnik v pokolu,
posestnik, želi znanja v svrhu ženitve z gd. ali vlogo 40 do 45 let z nekaj denarja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.413.

ANGLEŠKO BLAGO ZA JESEN

SPECIAL KVALITETE / KUPONI ZA POSAMEZNE OBLEKE / KUPONI ZA POSAMEZNE DAM. PLASCE

Išče se varuhinja

poštena, zanesljiva, starata od 17 let naprej, k fantoma 3 in 6 let, ki je zmožna razen slovenščine, tudi perfektno nemščine. Ponudbe s sliko in navedbo zahtevkov je poslati na M. Modic, lesna industrija Novava pri Rakeku.

Trgovskega učenca

iz poštene hiše, s primereno šolsko izobrazbo, takoj sprejme Anton Slanc, trg. z mešanjem, blagom, Griblje, p. Gradač, Bela Krajina.

Sobo iščem

na Rimski cesti ali v bližini iste. - Ponudbe pod »Primorec« na upravo.

Stanovanje

soba, kuhinja, električna, pritiskline, oddam takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.362.

Vajenca

za pilarsko obrt sprejme pilarna Ivan Egger, Ljubljana.

Vajenec

za vrtinarsko obrt, iz poštene kmetske hiše, se takoj sprejme. Hrana in stanovanje prosto. M. Keše, trgovski vrtnar, Ljubljana, Linhartova ulica 5.

Služkinjo

pridno in pošteno, najraje z dežele, se sprejme takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.412.

Mesarskega vajenca

z dežele, dobrih staršev, se sprejme. Naslov v podružnici »Slov.«, Maribor.

Učenca

za krojaštvo sprejme Josip Tomačič, Celje, Na okopih 5.

Železničar

brez otrok dobi službo hišnika. Naslov v upravi pod št. 11.420.

Kmetskega fanta

sprejme zdravnik za slavo. Pogoji: zdrav, odslužena vojaščina, okreten, skrbno pošten, globoko veren. Ponudbe s pripomgom domačega g. duhovnika na upravo lista pod značko »Stalna služba Ljubljana.«

Hotelskega sluga

že verziranega, zmožnega inovativne v kavaciju, za stalno mesto, išče Hotel Strukell.

Iščem vzgojiteljico

odn. učiteljico k šest let staremu fantku. Plača po dogovoru. Julica Krošelj, Ljubljana, Šmartinska 15.

Leso-strugarje
sprejme v stalno delo veče specjalno podjetje. V ofertah je navesti višino zahtevkov in priljiti spričevala. Vse je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro »Točno edenško izplačilo« št. 11.358.

Dekleta
sprejme šivilja v praktični pouk z vso oskrbo proti platičilu. Ponudbe pod »Šivilja« št. 11.386 na upravo »Slovenca«.

Učenko
sprejme damska krojačica. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.387.

V VELIKI
IZBIRI IN
NAJCENEJE

Objave
pri pisalni mizi lahko vsak. - Zahtevajte pojasmnila od Razpisiljalnice v Ptaju.

Krajevni
zastopniki

dobjijo lep dnevni zasluzek. Prednost imajo oni, ki so že delali najmanj 6 mesecev za kako banko in to lahko s spričevalom dokajo. Samo pismene ponudbe na Ferdo Serti, generalni reprezentant de banque, Maribor, Gregorčičeva ulica 23-I. Znamke za odgovor.

Potniki naše dežele!

Predložujete si sledete stvari: Vse gospodinje bočajo danes lepe in cenene predmete, katerih izgled je vedno dober in kateri drže večnost. Nizka cena naših slagerjev omogoči vsakemu nabavo istih. Agenti, brezposelniki, upokojenci se sprejmejo proti visoki proviziji. I. razpisiljalnica »Omnia«, Miklošičeva cesta 14.

Mizarski pomočnik

za splošna dela in vajenec se sprejmeta takoj. Logar Franc, mizar, Zelenki 8t. 137.

Učenca

v trgovino mešanega blaga sprejme Mirko Langus, Vurberg.

Tvornica Vulkan

v Kranju potrebuje perfektno strojne cvikjerje (Moenius) za platn. čevlje in silavice za stroj »Rapid«. Predstavi se lahko vsaki čas.

Dekle z dežele

se sprejme za hišna dela. Naslov pod št. 11.441.

30 dobrih zidarjev

sprejme Emil Tomačič — trdnja šole v Škofiji Loka

Kavarniški vajenec

(pikolo) — se sprejme v pouk. Ponudbe: Kavarna Slon, Ljubljana.

Dobro pletiljo

za okrogle stroje, v stalno službo — hrana in stanovanje v hiši — sprejme Josip Polaj — Spodnje Gorje — Bled.

Dve dobrimi pletilji

se sprejmeta. A. Gamsar, Zagreb, Sveti Duš 44.

Iščem za Zagreb

mlajšo, boljšo kuharico z letnimi spričevali, k trem osebam poleg hišne pomagati mora v gospodinjstvu in govoriti nemški. Oglaši: Gen. ravn. Josip Dekleva, Gvozd 19.

Iščem služkinjo,

ki zna navadno meščansko kuho in bi ostala dali časa v službi. Sprejet bi tudi vdovo, ki bi se hotela priključiti rodbini za stalno. Stanujem v majhnom mestu na Štajerskem. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Primorski uradnik« St. 11.411. na upravo »Slovenca«.

Zaslužek

več poverjenikov stalnih in uglednih — se sprejme za mesto Ljubljana. Ponudbe na Ljubljansko samopomoč, Maribor, Aleksandrova 45.

150—200.000 Din

letnega zasluka nudi zelo rentabilno podjetje ljudev, voljnim dela, ki razpolagajo s kapitalom 15 do 60.000 Din v gotovini. Odlično polje za delo. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9 — pod št. 24.588.

Sprejmejo se

krajenvno stalni ter ugledni poverjeniki (zastopniki) za vsak kraj Slovenije.

Pismene ponudbe Ljudski samopomoči, Maribor, Aleksandrova 45.

Kam pa kam?

Danem v Moste v novo preurejeno gostilno »Zakotnik«. Tam se dobre krvavice in pečenica ter izbrana kapljica.

Kam pa jutri?

V gostilno pri »Dolenčcu« (prej pri Pavletu), Kaptolska 3 (nasproti Alojzijeviča čez Poljansko cesto), na izbrane domače krvavice in jetrnice, da jih zalijem v prvorstno portugalko. Lovcem pripravljamo donečeno divjad po najzmernejši ceni.

Sostanovalec

se sprejme. Naslov pove uprava pod št. 11.400.

Stanovanje

dve sobe in kuhinjo ter eno sobo in kuhinjo oddam v novi hiši. Greben, Vel. čolnarska ulica 15.

Sostanovalka

solidna, se sprejme v Ciglerjevi ulici 14, Vodmat.

Pozor, mizarji!

Radi družin, razmer se oddam v najem velika mizarška delavnica, opremljena s stroji in vsem orodjem, na prometnem kraju v Sloveniji. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kavice« 10.000. št. 11.324.

2 pisarniška lokal

uporabna tudi za obrt, se oddasta s 1. novembrom. Ljubljana, Frančiškanska ulica 8.

Izjava.

Kastelic Helena izjavila, da ni plačnica dolgov, ki jih dela njen mož Kastelic Jakob.

Preklic!

Podpisana izjavljajem, da moj sin Franc Zore nima nobene pravice za mene sprejemati denar. Vsa taká plačila smatrám za mene neveljavna. Teresija Zore, Kamnik 72.

Potniki naše dežele!

Predložujete si sledete stvari: Vse gospodinje bočajo danes lepe in cenene predmete, katerih izgled je vedno dober in kateri drže večnost. Nizka cena naših slagerjev omogoči vsakemu nabavo istih.

Agenti, brezposelniki, upokojenci se sprejmejo proti visoki proviziji. I. razpisiljalnica »Omnia«, Miklošičeva cesta 14.

250 Din na dan

zaslužite v Vašem okraju. Pisite tovarni Person, Ljubljana. Poštni predel 307. Znamko za odgovor.

Pouk

Gosli poučuje biv. učitelj konservatorija, Študentovska ulica 9/I.

Šolerska šola

prva oblast, konc. Čašmernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugauto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Stanovanje,

mogoče le z ustanovitvijo brezobrestne akcije, tudi podružnic. Navdila daje: »Marstan«, Maribor. Vpisina 10 Din.

Posestva

Perje do Din 35 — naprej
Pernice iz puha, volne in bombaža

Kemično čiščenje perja Din 15 — kg

FEIN, ZAGREB, Zrinjski trg 15

Tehtnica

za trgovino — sistema Schulz Universal — za 15 kg. ugodno naprodaj. Vprašati pri Gospodarski zvezi na Dunaški cesti.

50 dvokoles

raznih opuščenih modelov se poceni proda. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Lanz-lokomobila

zgrajena leta 1924. 17/25 HP, 10 Atm., s 12 m² ogrevalne površine, v zelo dobrem stanju, s popolnoma novo prizpravo za kurjenje z žagovino (Treppenrostvorfeuerung), se ugodno proda. Ogleda se lahko vsak čas na zagi graščine Boštjan pri Sevnici.

Zaganje in drva

odpadek od parketov oddaja v vsaki količini par na žaga Larenčič & Ko. Ljubljana. Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolidvorom.

Med

cvetlični 1 kg . . . 17 Din ajdov 1 kg . . . 15 Din dobjavljiva v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Otroški vozički

večja partija, se radi opustitve istih modelov, prav poceni prodajo. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Slamo,

pričinjeno, prešano v balah in rzeno v snopih, prodajam po dnevnih cenah v vagonskih pošiljavah. Jozip Pehal, Staro Petrovo selo, Savska banovina.

Semensko pšenico in rž

ima zopet na zalogi

FRAN POGAČNIK,

LJUBLJANA,

DUNAJSKA CESTA 36.

KASEIN

'astnega izdeka prodaja v velikih množinah

Središnja maslarna Djakovo.

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI

PODRUŽNICA LJUBLJANA

izvršuje električne naprave ter vsa v to stroko spadajoča popravila

Potujočemu občinstvu in domaćinom užudno naznam, da sem otvoril v Trebnjem na Dolenskem

HOTEL

Vse sobe sem na novo opredil in sploh poskrbel za vso udobnost in domaćnost tujcev-gostov. Gostilno sem založil z izbornimi vini. Vsak čas pa bodo na razpolago izvrstna topla in mrzla jedila. Garaža na razpolago. — Za cenjeni obisk se priporoča

NACE BUKOVEC

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za franciškansko cerkvijo v lastni palači, zidaní še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinariev.

Perje do Din 35 — naprej
 Pernice iz puha, volne in bombaža
 Kemično čiščenje perja Din 15 — kg
 FEIN, ZAGREB, Zrinjski trg 15

Tehtnica
 za trgovino — sistema Schulz Universal — za 15 kg. ugodno naprodaj. Vprašati pri Gospodarski zvezi na Dunaški cesti.

50 dvokoles
 raznih opuščenih modelov se poceni proda. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Lanz-lokomobila
 zgrajena leta 1924. 17/25 HP, 10 Atm., s 12 m² ogrevalne površine, v zelo dobrem stanju, s popolnoma novo prizpravo za kurjenje z žagovino (Treppenrostvorfeuerung), se ugodno proda. Ogleda se lahko vsak čas na zagi graščine Boštjan pri Sevnici.

Zaganje in drva
 odpadek od parketov oddaja v vsaki količini par na žaga Larenčič & Ko. Ljubljana. Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolidvorom.

Med
 cvetlični 1 kg . . . 17 Din
 ajdov 1 kg . . . 15 Din
 dobjavljiva v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Otroški vozički
 večja partija, se radi opustitve istih modelov, prav poceni prodajo. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Slamo,
 pričinjeno, prešano v balah in rzeno v snopih, prodajam po dnevnih cenah v vagonskih pošiljavah. Jozip Pehal, Staro Petrovo selo, Savska banovina.

Semenško pšenico in rž
 ima zopet na zalogi

FRAN POGAČNIK,

LJUBLJANA,

DUNAJSKA CESTA 36.

KASEIN
 'astnega izdeka prodaja v velikih množinah

Središnja maslarna Djakovo.

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI

PODRUŽNICA LJUBLJANA

izvršuje električne naprave ter vsa v to stroko spadajoča popravila

Potujočemu občinstvu in domaćinom užudno naznam, da sem otvoril v Trebnjem na Dolenskem

HOTEL

Vse sobe sem na novo opredil in sploh poskrbel za vso udobnost in domaćnost tujcev-gostov. Gostilno sem založil z izbornimi vini. Vsak čas pa bodo na razpolago izvrstna topla in mrzla jedila. Garaža na razpolago. — Za cenjeni obisk se priporoča

NACE BUKOVEC

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za franciškansko cerkvijo v lastni palači, zidaní še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinariev.

Več umivalnikov
 in porcelanastih garnitur
 proda Hotel Štrukelj.

Hladilnica za mesarja
 ali restavrateira, automatska, najnovješča sistema, mala poraba elektrike, še nemontirana, z garancijo, se radi smrti lastnika ugodno proda. Vprašati na oglasni oddelku Slovenia pod štev. 11.244.

Grahom moka
 se zdravniško priporoča ljudem, ki tripijo na prebavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razpošilja po 5 kg za 40 Din po pošttem povzetju Pavel Sedelj, umetni mlinc, Janovnik, Gorenjsko.

Drva, odpadki
 od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

15—20 vinskih sodov
 v velikosti od 150 do 300 litrov, v prav dobrem stanju, se proda. Vprašati na Hotel Slon, Ljubljana.

Ovčjo volno,
 lepo, proda Podgoršek — Domžale.

Bosanske slive
 prima, suhe, v zabožkih po 5 kg 49 Din, po 10 kg 96 Din, suhe hruske, jabolko zabožek 10 Din ceneje, razpošilja franko vsakemu naročniku po povzetju ali predplačilu Ekspres G. Drechsler — Tuzla, Bosna.

Jedilnico,
 najlepše izdelano (brasto, črn furnir), s klubsko garnituro, celotno krasno spalnico ter kompletno kuhinjsko opravo, se proda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 82. Kemič. čističnica perja

Fiat Avto
 3 tonski, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.323.

Motorno kolo
 Indian s prikolico, v dobrem stanju, prodam za 13.000 Din. Dolenc, Maribor, Aleksandrova 35.

Pletilni stroj
 Dobie. 8/50 naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.361.

Pes
 mlad volčjak, se proda za 300 Din. Taksa že plačana. Jež, Cesta na Loko, Ljubljana.

Deske
 III.a za obiranje kratke za mizarje oblame za pode proda po zelo nizki ceni. Ilirija, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Brinje,
 orehe in domaći kostanj

nudi zelo ugodno

Ehrenfreund SISAK
 Proda se krava

fina mlekarica, tele v dveh mesecih, zaradi pomakanja prostora. Janez Keber, Studenc 36.

Nov moder plăsch
 za močnejšo damo, počeni proda Jesih — Bežigrad 14.

Pisalni stroj

še dobro ohranjen, kupim.

Ponudbe pod »Pisalni stroji« na upravo.

Eksport pristnih kranjskih klobas

razpošilja od 5 kg naprej po pošti ali železnicu, v vsaki množini po najnižji dnevni ceni, prvi povzetju — Franc Fister, Žalošča cesta 10, Ljubljana.

Ciste steklene balone po 50 litrov vsebine proda počeni »Alimenta«, Zg. Šiška, pri Kameniti mizi.

2 krasna asparagusa

prodam. Krakovska ul. 15.

Fjol, krompir, orehe

in jabolka kupi Nabavljala zadruga uslužbenec drž. zel., Ljubljana 7.

Usnjate suknjiče
 barva strokovno in počeni: Usnjarna Podgoršek, Domžale.

Glasba
 Violino

staro mojstversko delo — kupim. Ponudbe na naslov, ki se pozive v upravi pod št. 11.431.

Harmonij

nov, 4 registri, prikladen za šole in društva, se proda za 2500 Din. Naslov v upravi pod št. 11.283.

Lep kratek klavir

dunajske firme in krasna zbirka rogov, nekaj inozemskih, na prodaj. Ogled v skladisu Ranzinger.

Pianine »Dalibor»

(CSR), razstavljene na velenjsu, dobitje odslej še ceneje pri tvrdki Alfonz Breznik, Ljubljana. Mestni točno in ceno. — Dolenc, trg št. 3, na obroku od Maribor, Aleksandrova 35 (dvorišče).

Prvovrstne

TEŽAKE

in

TESARJE

sprejme takoj

Stavb. podjetje J. Slavec

gradbeno vodstvo. Bled

obrnite se na

Kreditno zadružno

detajlnih trgovcev

r. z. o. z. v Ljubljani.

Cigaletova ulica 1

(zrazen sodnje).

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinariev.

Premog in drva
 prodaja tudi na obroku Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. - Tel. 33-13.

Sode in kadi

Plašče

vse vrste — podložene s kožuhovino ali brez —
dobite že od 260 do 1000 Din.

Odeje

zelo lepe, dobite že od 150 Din naprej.

Sivilje

dobite vse potrebsčine, okraske, ovratnike in
druge drobnarje po zelo nizki ceni.

Železničarji

za službene oblike in za plašče Vam nudim isto
blago, kot ste ga prej od železnice dobivali.

Garantirano zelo trpežno.

Preprinjajte se ter boste uvideli v solidnih cenah
in trpežnem blagu!

I. Tomšič

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 38.
od postaje na levo — konec Resljeve ceste.

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

Steklo

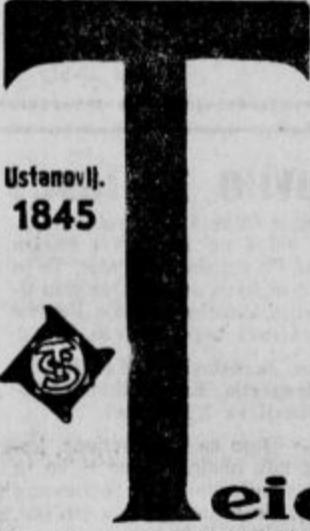
zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno,
leuasto, alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Takoj dam v najem

radi preselitve v Kočevje svoje posestvo v Novih
selci pri Kočevju z vsem mrtvim inventarjem, sta-
novniško hišo, v kateri se izvršuje gostilničarska
obrt, gospodarskimi poslopiji, vse v zelo dobrem
stanju. Hiša in poslopja so primerna za trgovino
katerekoli vrste. Posestvo leži ob dvojni vsakodnevni
avtobusni in posebej še poštni zvezzi. Zem-
ljisce je dobro obdelano, vsa poslopja in inventar
so v dobrem stanju. Naslov: Josip Kajfež, vinska
trgovina, Kočevje.

Leichert & Sohn, Liegnitz 35

Praga II.: Geza Zoltan, Vodickova 20 / Liberec, Češka: Uhr & Grafe, Kl. Färbergasse 4 / Beograd: Robert Fleischer, Zrinjskoga
ul. 58 / Bedenbach a. d. Elbe: Anton Kowarsch / Ljubljana: Ludvik Heršič, Stari trg 26

Ustanovlj.

1845

Moč treh

Roman iz leta 1935.

Začelo se je srečno življenje. Dokler ni napravil Gerhard Bursfeld velike, nevarne iznajdbe. Dokler se ni Edvard Glosin zaljubil v plavolaso ženo in izdal prijatelja in njegovo iznajdbo angleški vladi... Gerhard Bursfeld je izginjal za zidovi Towerja. Njegova žena je pobegnila s triletnim dečkom. V gore na severovzhodu. Sled za njo se je izgubila. In Edvard Glosin je bil osleparjeni slepar. Z nekaj tisoči funkov ga je odpravila angleška vlada za skrivnost, katere vrednost se mu je zdebla neizmerna...

Poteze sanjača so zadobile zopet prejšnjo napetost. Glas električnega zvonca je zadonel. Doktor je vstal in šel pokonci in strumno v pisarno policijskega načelnika.

Kratko je pozdravil došlega profesorja Curtisa iz Sing-Singa in vprašal: »Kako je bilo možno, da je naprava odpovedala?«

Jecljaje in nervozno je podal profesor svoje poročilo.

»Za nas vse nepojmljivo! Za pol šesto uro je bila določena električna usmrtitev roparskega morilca Woodburna. Izvršila se je gladko. Ob 5. uri 40 min. je ležal zločinec že na secirni mizi. Ustavili so stroj in ga ob 5. uri 55 min. zopet pognali. Točno ob šestih so pripeljali drugega zločinca in ga privezali na stol. Imel je na sebi predpisano kaznjeniško obleko z rezo v desni hlačnici. Elektrodo so mu pripeli okrog stegna. Dve minuti po šestih so mu poveznili bakreno oglavnico na glavo. Na morišču je stal kaznileni

nadzornik z dvanajestimi po zakonu predpisanimi pričami. Jetniški elektrotehnik je stal pri stikalni plošči, skrit zločinčevim očem. Ob 6. uri 3 min. je na sodnini kozmo znamenje vklapljal stikal... Naj takoj priponim, da je to zadnja pristna napoved časa iz Sing-Singa. Ob 6. uri 3 min. so se ustavile vse ure z magnetenim železjem v zavodu. Nadaljnje časovne napovedi v listih izvirajo iz newyorskega brzjavnega urada...«

Dr. Glosin je nervozno zagugal z nogo. Profesor je nadaljeval.

»V hipu, ko je elektrotehnik spojil tok na zločincu, se je nenadoma ustavil dinamo, kakor da bi ga bila zgrabila velikanska pest. Stal je in prav tako hipno je ustavil z njim spojeno parno turbino. S strašno silo je udrala čista para iz kotla proti počivajočim lopatam turbine. Bil je skrajni čas, da je priskočil strojnik in odstavil paro.

Med vsem tem je sedel zločinec mirno na stolu in na njem ni bilo opaziti nobenega sledu o kakšnem učinku toka. Šele pozneje sem se spomnil čudnega obsojenčevega vedenja. Zdelo se je, da je bil že sklenil z življem. Čim pa so ga pripeljali na morišče, se je v njegove do takrat smrtnobledne potese vrnila lahna rdečica. Ko je stroj odpovedal prvikrat, se mi zdi, da sem opazil poskus zadovoljnega nasmeška na njegovem obrazu. Prav tako, kakor da bi bil pričakoval ta prigodek, ki je nas toliko prenenet.

Ko so drugikrat zavrteli stroj, se je ta zagonetna veselost še povečala. Sledil je našim delom, kakor da bi šlo pri njem samo za znanstven poizkus.

Pri tretem se je pripetila nesreča. Strojnik so nagnali turbinu na skrajno število obratov. Vrtela se je s tremi tisoči obratov in električna napetost je bila petdeset odstotkov nad predpisano višino. Začutil se je sunek. Os med dinamskim strojem in turbinu se je sunek.

je zlomila. Turbina, hipoma brez obremenitve, je zdvijala. Njena kolesa z lopatami so se strela pod sredobenzo silo, ki je bila povečana do nemogočnosti. Strojna čista para je puhnila in gnala razbitke z groznim prasketanjem in sikanjem skozi odvod v zgoščevalnik. Ko so odstavili paro, smo začutili vsi, da smo za las ušli smrti...«

Policijski načelnik je šepetaje izpregovoril nekaj besed z doktorjem. Potem je vprašal profesorja: »Ali veste znanstveno razlaganje za te dogodek?«

»Ne, gospod! Manjka vsaka razloga, ki bi se dala dokazati. K večemu domneva. Omaghenje vseh ur kaže, da je v usodnih minutah divjal elektromagnetični vrtinec nezaslišane silnosti po prostorih Sing-Singa. Morala so nastati skrajno močna elektromagnetična polja v prostem prostoru. Sicer si ne bi mogli razlagati, da so se celo posamezni zavoji velikega jeklenega peresa popolnoma magnetično zlili v osrednji uri. Strašanski elektromagnetičen vihar se je moral pojavit. Toda s tem vemo le malo več.«

S kretnjo je doktor prekinil profesorjeva znanstvena razmotrivanja.

»Kako je bil mogoč beg?«

Poročilo o tem je bilo nepopolno. »Ko se je v sedanem prostoru razletela turbina, so se vsi navzoči nehote poskrili. Deloma so se vrgli na tla. Deloma so zbežali za stikalno ploščo. Morda dve minuti je trajalo živce tragoče tuljenje in bučanje razbitkov v parnem odvodu. Ko so slednji odstavili paro in je vse utihnilo, smo zapazili, da je zločinec izginjal. Močno jermenje iz volovske kože, ki ga je držalo, ni bilo odpeto, temveč prezeleno z ostrim nožem. Pobegniti so morali v največji naglici v nekaj trenutkih. Šele deset minut zatem so opazili, da manjka tudi ena izmed

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v to stroke spadajoče proizvode pri čisto domači tvrdki

KRISTAL D. D. TOVARNE OGLEDAL IN BRUŠ. STEKLA

Podružnica: **Ljubljana** Medvedova 38. — Telef. št. 3075

Centrala: **MARIBOR** Koroška 32. — Telef. št. 2132

Podružnica: **Split** Zrinskih 6. — Telefon št. 368

Garantirana konstrukcija!

Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana, Sv. Petra nasl. 29

Priporoča svoje najmodernejše
spalne fotelje vseh vrst modroče,
otomane itd.

Načmodernejša oblika!

Velour, modni
Sevjer, rips, plis
to uomske plesce

R. MIKLALIC "PRI SKOLI"
Ljubljana ulica — Pred Skofijo

Preselilveno naznanilo!

Irvdka I. GOREC NASL., družba z o. z.
cenemu občinstvu vladivo voroča da se je preselila iz dosedanjih prostorov
na Dunajske cesti na

Miklošičeve ceste št. 30

vogalna stavba Miklošičeve ceste in Pražakove ul.

kjer bude pod tvrdko

J. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin, družba z o. z.

svojo trgovino nadalje vodita v istem obsegu kot do sedaj.

V sled znižanja rečijskih stroškov bodo zamogli naše cenjene odjemalce zadovoljiti z znižanimi cenami poteg pravstne kvalitete v blagu, ter se za nadaljnji poset v novih prostorih priporoča

J. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin, družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30

Orožje

municijo in lovske potrebščine Vam nudi v največji izberi in po najnižjih cenah:

Fr. Ševčik,

Ljubljana, Židovska ulica št. 8.

Belgijske dvočevne puške od . Din 900 naprej,
Belgijske Hamerles dvočevne

puške od . Din 1400 naprej,
Flober puške, 6 mm, risane, od . Din 250 naprej,

Automatske pištole, kal. 6.35, od . Din 250 naprej,

Lovske stročnice, 100 kom., od . Din 45 naprej,

Patrone, 6.35, 100 komadov, od . Din 80 naprej,

Em-Ge alarm pištole, od . Din 50 naprej.

Puške: »Bayard«, »Darse«, F. N. Browning, Borovljiske, Suhlske, Lovske patrone »Tiger« z nemškim Trodsorfer smodnikom, kakor vse drugo oružje za šport in obrambo po najnižjih cenah.

Zenik 1930 poslati 6 Din v poštnih znakah.

Trgovcem najnižje en-gross cene.

TELEFON 2718

★ Preselitve

SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA M. KLOŠČEVA 36

Vreče. Kdo rabi vreče **kupi jih najnajceneje** pri tvrdki:

Mirko Mlekar

Ljubljana - Slomäkova ulica št. 11

Gospodarska zvezza
v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke — žito —
mlevske izdelke — specijsko in kolonialno blago
— sadje — mesne izdelke —
južno sadje — semena —
seno — slamo — Težakovo

olje za živilo — kmetijske
stroje in orodja —
umetna gnojila — cement
— premog itd. — Zastopstvo za prodajo kisovne
kisljine v Dravski banovini

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa poi odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Union«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem računu. Posojila proti poroštvi, vkniižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštih položnicah.

Nikar se ne bojte smehljaja!

Nobeno umetno sredstvo ne more skrivati pri smeuhlju nepopolnih zob. Erasmic Savon Dentifrice napravi in ohranjuje Vaše zobe tako neizrečno bele, da se Vam nikdar ni treba batiti svojega lastnega smeuhlja.

Redna uporaba Erasmic Savon Dentifrice varuje lepoto Vaših zob, jih ohranjuje čiste in bleščeče-bele ter osvežuje Vaša usta z dobrodično peno.

Erasmic Savon Dentifrice

ESD 105 - C75

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrirana zadruga z neomejeno zavezo
v Mariboru

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri.

Daje posojila na hipoteke, poroštvo, zaštave itd. - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle.

POZOR!

Naši pridelki in žetve niso dovolj dobre. ZADRUŽNA POSLOVALNICA v Mariboru priporoča kmetovalcem v dosegu dobroih, visokih in kakovostnih pridelkov uporabo umetnih gnojil:

Apnenega dušika in Nitrofeskala — Ruše.

Sedaj pred jesensko setvijo naj ne zamudi nobeden kmetovalec svoje izoran za setev pšenice, gnojiti z Nitrofeskalom — Ruše, travnike dobro pobraniti in gnojiti z apnenim dušikom, ki vsebuje razen dušika tudi apno, ki ga skoraj vsaka zemlja potrebuje.

Vinogradniki!

Izvršite sedaj v jeseni jesensko kop in gnojite vinograde s specialnim Nitrofeskalom — Ruše za vinograde, ki vsebuje dušik, fosforo, kislino in kali v razmerju 6:8:8. — Navodila o načinu uporabe, o potrebnih količinah, o rentabilnosti, dobaviteljih, uspehih in cenah daje.

Zadružna poslovalnica v Mariboru.

Kmetovalci, izvršite naročilo čim prej, ker je setev ozimnih žit na pragu!

Najcenejša izvirna vina iz domačih zidanic

Velik padec cen.

Vsakomur ustrezeno, ker se točijo dalmatinska fina vina po 10. domaća po 10. 12. 14 in 16 Din porcija.

Piška samo Din 7.-

Poleg tega velikanska izbira vskovrtnih jedil po znižanih cenah. Danes na razpolago tudi pečene raste, purmani in goske.

Priporoča se

hotel in restavracija

pri „Belem Kranjcu“. Kaifež

Florijanska ulica 4 — Telefon 26-25

Zopet znižanje cen.

Od sedaj naprej se koljelo vedno prešiči v hiši. — Vsakdo naj poskusi danes fino prirejene vskovrtnne domače klobase.

Komforntno urejene
sobe po Din 20.—

Priporoča se

hotel in restavracija

pri „Belem Kranjcu“. Kaifež

Florijanska ulica 4 — Telefon 26-25

Budilke od Din 49— naprej. — Budilke iz lesa od Din 84— naprej. — Stenske ure idoče 14 dni z bitjem od Din 380— naprej.

Budilke,
stenske in
žepne ure
kupite
najbolje in
najceneje
pri
H. Suttner
Ljubljana 2
Prešernova ul. 4

Lastna pro-
tokolirana to-
varna v Svici

Zahlevajto
cenik zaston
in poštnino
prosto

Nič Vas ne stane

če si ogledate pravkar dospelo
zalogo jesenskega in zimskega
blaga za moške in ženske obleke.

Imam veliko izbiro, lepe vzorce
v res solidnih cenah.

Tudi če trenotno ne rabite oble-
ke, si vseeno oglejte zalogo, ker
niste obvezani, da kaj kupite

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg 22

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani
Vaš denar

Uraduje vsak delavnik od 8.—12 in

od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.

Priporoča se prvi slovenski zavod Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevičev
trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica
XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

DRŽAVNA HPOTEKARNA BANKA

DAJE POSOJILA

na obveznice ratne štete po 350 Din
od komada s 7% letnimi obrestmi,
brez katerihkoli drugih stroškov.

SPRE EMA HRANILNE VLOGE

ter plača 6% letne obresti.

V svrhu izpopolnitve naše prodajne orga-
nizacije sprejmemo še

2 gospoda kot zastopnika.

Ako spada med Vaše lastnosti pridnost,
močna volja in smotreno delo, pošljite obširno
ponudbo z referencami in sliko v nemškem
jeziku na:

Van Berkelov Patent d. d. - Zagreb, Radišina 11

Pohištvo

za opremo stanovanj in pisarn

Ivan Dogan

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17

Telefon 32-61

Steurno zdravilo za lase!

Za resničnost spodaj navedenega imamo žive reklame in
zahvale, poleg tega je dobil letos na razstavi v Parizu
prvo in največjo nagrado Grand Prix z zlatom medaljo. To je
pomada „MICHEL“ zdravilo za lase, ki ustavi izpadanje in si-
venje las, odstrani prhljaj, srbenje, krastice in lisaje. Povrne
in požene nove naravne lase, ozdravi lasno tkivo in Žerm.

Pošilja po povzetju za vse banovine Depot za Jugoslavijo „MICHEL“
Kosmajska št. 1, Beograd. Prodaja Engleška drogerija, Knez Mihajlova 33.
Tel. 27-95 in lekarna Delini Knez Mihajlova 1, Beograd.

Doze veljajo Din 115—, 150—, 185— in 290— Doze so pripravljene, kolikor je večja, toliko je močnejša; kakor ima kdo obolelo lasno tkivo in Žerm. Kdor uporabi dozo za Din 290— a ga sluča ne bi popoloma zadovoljila, dobi v depatu isto količino zastonj. Poština na Vaše stroške. Navodila za uporabo so v vsakem paketu tiskana.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo
na debelo

Premog domači in inozemski za domačo
kurjavce in industrijske vrste

Kovaški premog vseh vrst

Koks živilniški, plavžarski in plinski.

Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/L.

Generalno zastopstvo ALPEKO TRG. INDUSTR. DRUSTVO, Ljubljana, Masarykova 23

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOEANKA. TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000—

Kapital in rezerve nad Din 16,000.000—

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja
KREDITE, ekomptira MENICE. — Nakaza-
nila — Akreditivi. — Predujmi na elekte.

Izvršuje vse bančne posle na ku'antne.

BLED
KOČEVJE
NOVI SAD
KRANJ
CELJE
ŠIBENIK
SOMBOR
DJAKOVO
MARIBOR
SPLIT

Kupuje in prodaja VALUTE, CEKE, DE-
VIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Sales -
deposits. — Borzna naročila — Prodaja srečk